A photograph of a sunset over the sea. The sun is low on the horizon, casting a bright orange glow across the sky and reflecting on the water. A long pier extends from the foreground into the sea, silhouetted against the bright light. The sky is filled with wispy clouds, and the overall atmosphere is serene and peaceful.

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА
ОКРЪЖЕН СЪД - БУРГАС
И РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА ОТ БУРГАСКИ
СЪДЕБЕН ОКРЪГ

2011 ГОДИНА

1. Кадрова обезпеченост

Бургаският окръжен съд е четвърти по брой на магистрати и натовареност в страната след СГС и окръжните съдилища във Варна и Пловдив.

По утвърдената щатна численост за 2011г., съставът на съда включва общо 121 щ.бр., от които 49 щ.бр. магистрати и 72 щ.бр. администрация. Към м.декември 2011г. щатът е бил попълнен с 44 съдии, от които 4 мл.съдии и 69 съдебни служители. Непопълнени са били 1 място за съдия и 4 за мл.съдии. Предвид статистиката, щатът на Окръжен съд-Бургас е оптимален и увеличаването му към момента не стои като проблем.

Съдът се ръководи от Председател и трима заместници на председателя, които отговарят за дейността на отделенията. През 2011г. бе назначен и заместник-председателя на I-во гражданско и търговско отделение съдия Антоанета Андонова-Парашкевова, след като през 2010г. бе отменен обявения конкурс поради изменения в ЗСВ.

Съдиите от Окръжния съд са разпределени в отделения – Първо гражданско и търговско отделение, Второ гражданско отделение и Наказателно отделение. Във фирмено отделение се извършва дейността по издаване на удостоверения за пререгистрация на търговци и регистрация на юридически лица - сдружения с нестопанска цел, което се извършва от съдиите от I-во гражданско отделение.

Окръжният съд правораздава като първа инстанция по граждански, наказателни и търговски дела.

По отношение правосъдната дейност на районните съдилища в съдебния окръг, окръжният съд действа като въззивен съд по наказателни и граждански дела.

През изминалата година кадровата политика, провеждана от ВСС, наред всяко недобре обмислено законодателно изменение, продължи да поддържа кадровия колапс в системата и задълбочи дисбаланса в натовареността на съдиите от различните отделения на Окръжен съд, а особено много- между съдиите от районните съдилища в района на БОС. Във втората половина на годината бяха обявени конкурси за повишаване на съдиите, които до края на годината не бяха финализирани, а и бяха обявени едновременно за всички нива в системата, което вместо до разрешаване на кадровия проблем е на път да създаде още по-голям.

През август 2011г. и декември 2011г. от отпуск за отглеждане на дете се завърнаха съответно съдия Катя Господинова и съдия Десислава Щерева.

Съдия Димитър Танев отсъства по болест от 01.11.2010г. до 21.04.2011г.

От съдебните служители през 2011г. в отпуск за отглеждане на малко дете са Искра Иванова, Женья Атанасова и Росица Пенчева.

През отчетната година командироваани в Апелативен съд бяха: съдия Христова и съдия Тодорова, а младшите съдии Николова и Радев – командироваани в Районен съд –Бургас.

Обществено-политическите процеси в страната доведоха до увеличаване на наказателните дела, образувани по искания на органите на досъдебното производство и създадоха прекалено некомпетентно публично говорене по много от тях.

Въпреки всички проблеми, в дейността си, съдът изпълнява успешно своя стратегически план за подобряване работата си, насочен към постигане на няколко стандарта в дейността си, които покриват основните сфери на съдебната реформа и са необходими за доброто управление на съда като се отчитат промените в съдебната власт, антикорупционното законодателство и утвърдените от ВСС подзаконови актове, които пряко произтичат от Стратегията за реформа на съдебната власт и Закона за съдебната власт. Бургаският окръжен съд не допусна безразличие нито към Стратегията, нито към Закона за съдебната власт, нито към проблемите в системата. Винаги, когато ни бе давана възможност сме изразявали своето становище, включително на Национални съвещания, свикани от Председателя на ВКС или други форуми, макар професионалното ни мнение да бе „заглушавано” от популистки и посредствени постановки по въпросите. Все пак, negliжиране на компетентното мнение на гилдията е въпрос на политика, в която ние не се месим.

2. Администриране/ административна дейност

Съдебната администрация е структурирана в съответствие с Правилника за администрацията в районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища. Разкритите щатове са в съответствие с длъжностите по Единния класификатор на длъжностите на ВСС. Поради недостатъчния брой съдебни служители, със заповед на председателя на съда са възложени на отделни служители допълнителни функции. Съдебната администрация е организирана в обща и специализирана. Специализираната включва деловодство „Регистратура”, „I инстанция граждански и търговски дела”, „II инстанция въззивни граждански дела”, „Наказателни дела”, „Фирмено отделение”, „Архив”, „Съдебни секретари”, „Връчване на призовки и съдебни книжа”, „Регистратура Класифицирана информация”, а общата администрация включва съдебния администратор, административния секретар, главния счетоводител, системните администратори, началника на адм.служба, управителя на съдебната сграда и касиера. Администрацията се ръководи от съдебен администратор. Отделните служби се ръководят от завеждащи служба. Административният секретар на съда е изцяло ангажиран с дейността на специализираната администрация – деловодства, секретари, заседания, натовареност, заместване, вътрешна кореспонденция, секретно деловодство, координация на деловодствата със статистическата служба и пр.

Структурата на съдебната администрация на съда не е променяна през 2011г. Актуализирана е само поименната структура на БОС, поради пенсиониране на служител, назначаване на съдебни служители, след проведения конкурс и вътрешни размяствания.

С решение на ВСС по Протокол № 6/17.02.2011г. бе дадено съгласие за назначаване на 2 щ.бр. съдебни помощници и 3 щ.бр. компютърен оператор, изпълняващ деловодни функции.

Конкурсите за заемане на длъжността „ съдебен помощник ” и „ компютърен оператор, изпълняващ деловодни функции ” бяха обявени едва през месец август, а служителите бяха назначени от месец ноември, поради липса на

финансова обезпеченост по § 01-00 „Заплати” по утвърдената бюджетна сметка на БОС за 2011г.

Въпреки отсъствието, поради майчинство на служители от първо и второ гражданско отделение, бе създадена отлична организация в съответните деловодства по отношение документооборота на съдебните дела, която осигури срочно и качествено изпълнение на разпорежданията на магистратите.

Въпреки изключителната натовареност на съдебните служители от фирмено отделение и регистратурата на съда, във връзка с крайните срокове за пререгистрация по ЗТР, се отчете изключително срочно и етично отношение към всички граждани, а така също незабавно и качествено изпълнение по обработката на съответните фирмени дела, както през цялата година, така и в края на 2011г.

Няма оплаквания от граждани от съдебната администрация през изминалата година.

Съотношението служители / магистрати (по щат) е 1,47

- Съотношението служители / магистрати с/о реално заетия щат е 1,28
- Съотношението специализирана администрация /магистрати е 1,02

Това показва, че дейността на съдиите продължава да не е подкрепена в достатъчна степен от специализиран съдебен персонал. Средните съотношения в страната са по-високи за съдилища с по-ниска натовареност. Политиката, която проведе ВСС по отношение на щатната обезпеченост отново бе рестриктивна през отчетната година поради финансови ограничения, така че се наложи да се справим със съществуващия щат. Все пак, следва да се отчете, че ВСС ни разреши да запълним съществуващите празни щатове на съдебни служители, като мотивацията ни бе съобразена с финансовата рамка на бюджета.

БОС осъществява конкурсното начало за подбор и назначаване на съдебни служители и представя модела за подбор на електронната си страница.

Осъществява се периодичен анализ на административните процедури и непрекъснато се оптимизира пътя на документооборота. В тази връзка са създадени вътрешни правила, които се актуализират при всяка промяна.

Всички служители носят бадж с името и длъжността си. Осигурено е непрекъснато работно време на деловодствата.

За оптимизиране на дейността на администрацията и в опит да се подпомогне дейността на съдиите от специализираната администрация е работеща структура на съда при условията на съвместяване на функции.

През 2011г. бе извършен Вътрешен одит от ВСС с цел: „ Надежност и всеобхватност на финансово - счетоводната информация за периода от 01.01.2010г. до 31.12.2010г., опазване на активите и съответствието с нормативните и вътрешните актове, регулиращи финансовата и административната дейност и оценка на адекватността и ефективността на системите за финансово управление и контрол в Окръжен съд – Бургас”.

Одиторското мнение в изготвения окончателен доклад е следното: „ Въз основа на резултатите от одитния ангажимент, одиторския екип може да даде увереност, че информацията във финансовия отчет е надеждна и всеобхватна. Не

са допуснати слабости по отношение на придобиването, заприходяването, отчитането и контрола на материалните запаси на съда.”

За одитирания период системите за финансово управление и контрол /вътрешен контрол/ са изградени в достатъчна степен, което води до съответствие със Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор.”

След извършения одит, не са отправени препоръки и забележки относно адекватността и ефективността на системите за финансово управление и контрол в Окръжен съд – Бургас през 2010г.

3.Техническа обезпеченост и информационни технологии

Бургаският окръжен съд разполага с много добра материална база и необходимата техника за всеки магистрат и съдебен служител.

В Бургаския окръжен съд се прилага напълно принципа за случайно разпределение на делата, като от 01.01.2010г. се използва програмата на ВСС “Law Choice”. Наложилите се в практиката изключения са изчерпателно регламентирани със заповед на административния ръководител и вътрешни правила. Постоянно се извършва преглед и анализ на неприключилите дела, предприемат се мерки по приключването им в най-кратки срокове. Провеждат се периодични събрания и срещи по отделения. Безотговорно отношение към процеса на правораздаване не е допуснато от нито един съдия, поради което считам за наш успех насочването на дебатите по отделения за уеднаквяване на практиката на съда.

Деловодната дейност на съда е в електронна форма и след известни усилия, няма служител, който да не се справя успешно с нея. От 01.01.2010г. Окръжен съд-Бургас работи с нова деловодна програма- „САС-съдебно деловодство”, разработен продукт на Информационно обслужване- клон Варна.

Бургаският окръжен съд въведе Правила за изпращане на съобщения и призовки чрез електронен пощенски адрес, по граждански и търговски дела.

От края на 2010г. Бургаският окръжен съд разполага вече и със система за видеоконферентна връзка, която бе използвана няколкократно в съдебни заседания през 2011г. За съжаление, все още съществуват законодателно ограничени възможности за употребата ѝ, вкл. в гражданския процес. Значителен брой текстове, приети в европейското законодателство, предвиждат използването на видеоконферентна връзка в съдебния процес. Интересът към по-широкото използване на тази технология е явен, защото спестява време, пари, професионални пътувания и предоставя по-голяма гъвкавост и бързина на процесите. Европейската комисия подкрепя националните усилия в това отношение. Тя призова да се насърчава и предоставя без никакво забавяне на инструмент като видеоконферентната връзка за подобряване на събирането на доказателствата. Настоящата система на събиране на доказателства по наказателни производства все още се базира на бавните и неефективни инструменти на взаимопомощ по наказателноправни въпроси. Използването на технологични инструменти като видеоконферентната връзка, където това е уместно и само ако не е в ущърб на лицето, което дава показания, е голяма крачка напред в събирането на доказателства от разстояние. Въвеждането ѝ в гражданския процес за разпит на вещи лица и свидетели пък ще спести финанси и време както за съда, така и за страните.

Бургаският окръжен съд има въведени писмени правила за управление на информацията и IT-технологиите. Писмените правила са поставени на вътрешната мрежа на съда. Всички работни места в съда са свързани в локална компютърна мрежа и служебната кореспонденция между магистрати и служители се осъществява чрез нея. Целият съд работи с една и съща операционна система -Windows XP SP2. Технологичното оборудване на БОС се обновява според финансовите възможности ежегодно. Подновени са версиите на антивирусни програми.

Във всички съдебни зали са осигурени монитори и пред съдията, който следи за изготвяне на протокола в реално време, а в повечето съдебни зали има такъв и пред страните, по който начин бързо се отстраняват пропуските в протокола. В почти всички зали е инсталирана и аудиозаписваща техника за улеснение на съдебния протокол.

Ако през предходната година електронните дела бяха идея, към края на отчетния период те вече са факт. От м.юни 2010г. търговските дела са и в електронен вид и така обжалваните биват изпращани на горната инстанция и получавани от нея преди делата на хартиен носител. Предстои въвеждане на възможността за отдалечен достъп до делата. Деловодната програма пак от същия период от време е с активна опция за електронен обмен на данни между инстанциите. Идеята за истински електронни дела е в процес на развитие, като предимствата ѝ безспорно са в полза на бързото правосъдие, улесняване на администрацията, оптимизиране на щата и удобство в отношенията съд-гражданин/адвокат.

Всички магистрати имат достъп чрез интернет до сайтовете на институциите и органите от национално равнище, до институциите на ЕС и държавите –членки. Тук следва да посочим, че съдията-координатор към ОС-Бургас Кремена Лазарова вече втора поредна година разпространява регулярно Информационния бюлетин на Съда на ЕС и актуални европейски новини чрез вътрешната поща до всеки съдия, което е огромно улеснение.

Все по-затормозяващо за съда обаче са непрекъснатите справки, които се искат от ВСС, МП, Инспекторати и други органи, което за съжаление не доведе нито до решаване, нито дори до отразяване на истинските проблеми на съдилищата. Статистическите данни не са достатъчната информация и не се използват пълноценно за решаване на големите проблеми като натовареността, свързаната с нея кадрова обезпеченост- от една страна и от друга- още по-малко са достатъчни, за да разрешат истинските проблеми в правораздаването, противоречивата практика и спадащото заради това доверие.

Съдът поддържа интернет страница си в актуално състояние, като ежеседмично се поставят съдебните актове по всички решени дела, графика на насрочените съдебни заседания и графика на насрочените за месеца наказателни дела, между които и тези с обществен интерес. За последните, съобразно разписаната медийна политика на съда, се изготвя и нарочен бюлетин с по-подробна информация. За съжаление, Окръжен съд-Бургас не разполага с пресслужба, поради което медийният образ на съда се поддържа единствено и основно чрез преките действия на магистратите. Тук следва да се отбележи със задоволство, че въпреки огромното медийно внимание, на което бяха подложени наказателните съдии и през настоящата година, те не допуснаха влияние в

пряката си работа, не допуснаха негатив и върху образа на съда в общественото пространство.

Библиотечният фонд е поддържан и осъвременяван.

С пълномощно от Министърът на Правосъдието, на председателя на съда е възложено управлението на имуществото на органите на съдебната власт в гр. Бургас, което включва съдебната палата и други недвижими имоти. Дейността се извършва на практика от служителите на окръжния съд- съдебен администратор и управител на съдебната палата. Не може да не споменем обстоятелството, че неоправдано голяма част от сградата заема съдебната охрана, чиито претенции в тази посока нарастват, както и това, че нито магистратите, нито сградата се охраняват както се очаква, въпреки въвеждането на карти, лимитирани достъпи и т.н. Липсва доверие между органите на съдебна власт в сградата и служителите на ОЗ "Охрана", което председателят на БОС не веднъж е изразявал.

През октомври 2011г. бе пуснато в експлоатация, газифицираното през 2010г. локално отопление за цялата Съдебна палата, което осигури възможност за поддържане на по-добри показатели на температурата в съдебни зали и кабинети, както и по отношение финансовия разход за топлинна енергия.

=====

НАКАЗАТЕЛНО ПРАВОСЪДИЕ

I. ПЪРВОИНСТАНЦИОННО НАКАЗАТЕЛНО ПРАВОСЪДИЕ

Наказателното отделение се ръководи от заместник председателя Петя Петрова, назначена с Решение на ВСС от м.декември 2009г.

През 2011г. първоинстанционните наказателни дела са се разглеждали от 12 съдии от наказателно отделение по щат и един командирован от РС-Бургас съдия. За няколко месеца беше командирован още един съдия от Районен съд-Бургас.

В началото на отчетния период: На 01.01.2011 г. са били несвършени 21 НОХД, 15 НАХД и 22 НЧД, от които образувани през 2010 г. – 19 НОХД, 15 НАХД и 21 НЧД.

Относителният дял на заварените от предходен период дела към останали несвършени към 01.01.11 г. е 10 % за НОХД и 5% за НАХД.

В края на отчетния период: При анализа на несвършените дела в края на отчетния период се установява, че общо от отчетната година и минали периоди, останали несвършени дела са 44 НОХД, 7 НАХД и 32 НЧД дела. От тях, обаче само 1 НОХД е от предходен на отчетната година период. Останалите 99% от делата са постъпили в края на отчетния период, което съответства на двумесечния срок за насрочване на делото, графика на съда, ритмичното постъпление от прокуратурата.

За сравнение :Останалите несвършени към 31.12.2010г. са били 21 НОХД, 15 НАХД, а към 31.12.2009г. са били 41 НОХД и 11 НАХД

Несвършени НЧД към 31.12.2010г. са били 22, а към 31.12.2009г. – 23.

Действията на съда за намаляване броя на несвършените дела са рутинни и проверени в практиката ни от години – ежемесечно отчитане на несвършените дела, своевременно осигуряване на служебна защита или насочено внимание към призоваването, условия за своевременно правораздаване.

Както ще стане ясно от последващите данни, общият анализ на натовареността и динамиката на постъплението, броят на несвършените дела **съответства на постъплението** в края на отчетния период, което е било насрочено за разглеждане в началото на следващия отчетен период. Този показател разкрива способността на съда да приключва делата постъпили през годината, като фактори за това са както отговорността и опита на съдиите, така и достатъчната обезпеченост с материални и персонални ресурси. Отклоненията следва да се търсят в спецификата на останалите от минали периоди дела и съществуващото законодателство.

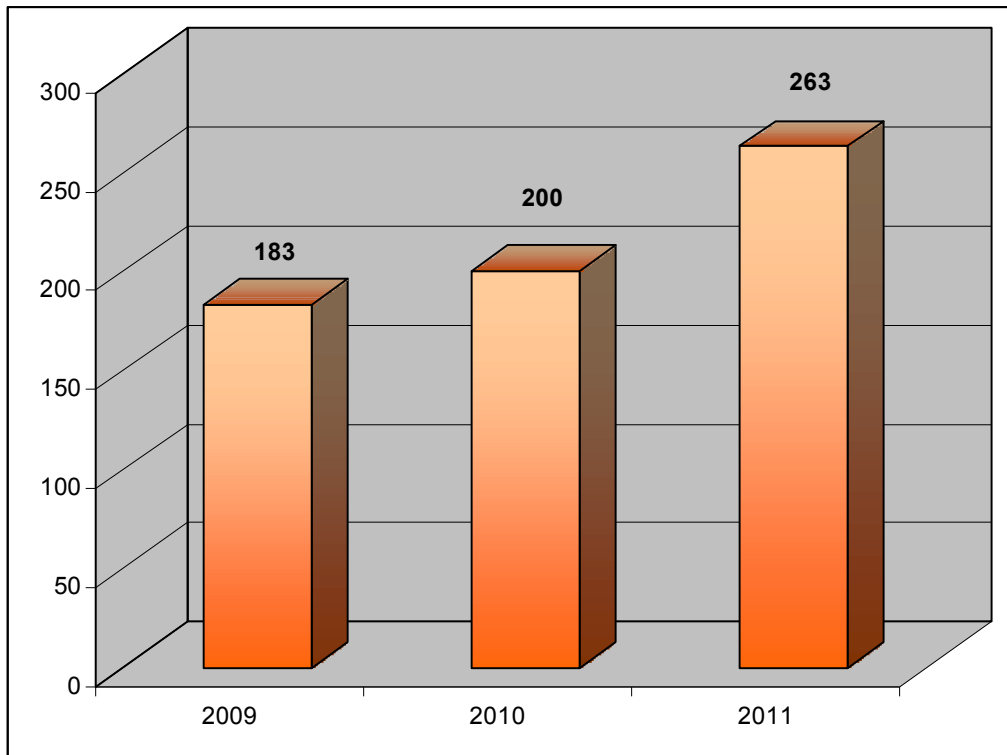
1. Постъпили дела през 2011г.

През 2011г. са постъпили общо 1885 наказателни дела, от които:

- 263 НОХД и НАХД
- 954 ЧНД I инстанция

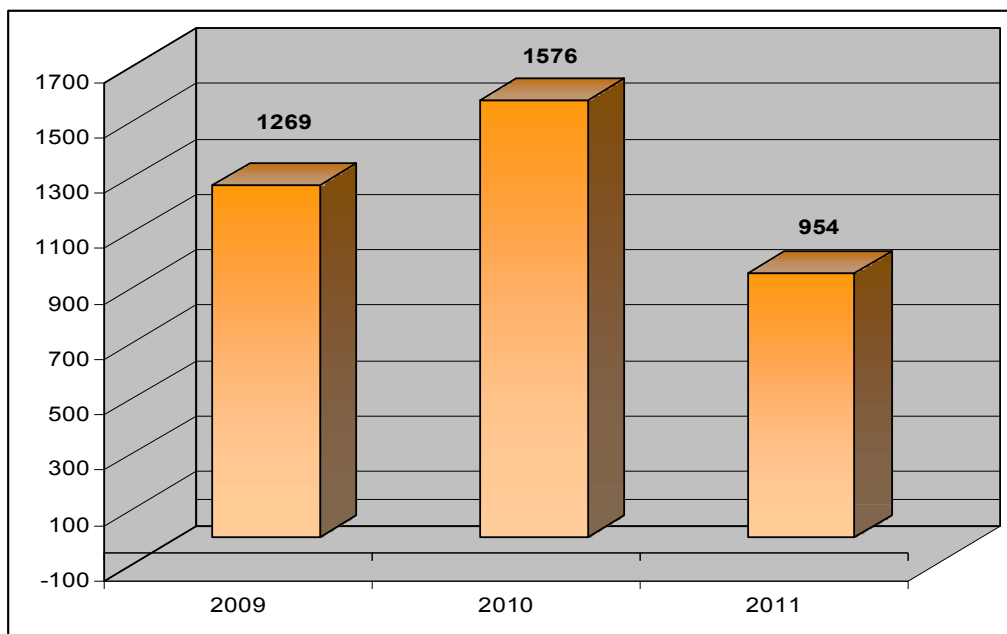
- 154 ЧНД разпити
- 283 ВНОХД и ВНЧХД
- 231 ЧНД II инстанция

Постъпилите и новообразувани **НОХД и НАХД са общо 263**. През годината няма върнати от горна инстанция за продължаване на съдопроизводствените действия. Постъплението се е увеличило с 31.5% към 2010г., когато новообразуваните дела са били 200 и с 9.3 % спрямо 2009 г., когато новообразуваните дела са били 183.

През 2011г. са **постъпили 954 ЧНД**.

За сравнение: През 2010г. са постъпили 1576, през 2009г. ЧНД са били 1269.

В тази група са включени делата, образувани по европейска заповед за арест, разрешения за претърсване и изземване, за специални разузнавателни средства, предложенията на пробационните служители, мерките за неотклонение и др. В този брой дела не са включени ЧНД разпити, които през годината са били 154 (при 241 за миналата година).

2. Структура на постъплението

2.1. В сравнение с 2009г. и 2010г. постъплението на НОХД и НАХД се е увеличило: 263 за 2011г., 200 за 2010г. и 183 за 2009 г.

И през 2011г. най-значителен е дялът на делата, образувани за престъпления по глава XI „Общопасни престъпления” – **51 бр.** и по-конкретно, причиняване смърт в транспорта – чл. 343 ал. 1 „в” от НК – 25 бр., през 2010г. – 18 бр., през 2009г. – 28 бр. Делата за наркотици по чл.354а от НК са 19 бр., през 2010г. са – 11бр., а през 2009г. – 8 бр. Тук е мястото да отбележим, че многобройните искания за СРС, обосновавани с необходимост по образувани досъдебни производства за разследване на организирана престъпна дейност, насочена към осъществяване на престъпления по чл.354а НК, прилагани субсидиарно на традиционните способы на разследване и то, когато не са дали резултат, също не дават резултат за разкриваемост на престъпленията в региона съпоставено към внесените обвинения и образуваните производства. Така например, 46 са били исканията за използване на СРС за предотвратяване и разкриване на тежки престъпления по чл.354а НК.

Като общ брой по тази глава, постъплението се е увеличило в сравнение с 2010г., когато са били 42 бр. дела и е намаляло в сравнение с 2009г. – 66 бр.

Следва постъплението по глава V “Престъпления против собствеността”- **42 бр.** дела, от които най-много са грабежите - 24 бр. (при 16 и 20 за 2010г. и 2009г.), 5 бр. са за кражба, 4 за присвояване, 7 дела за изнудване/рекет и 2 за измама.

Следват делата по глава VI „Престъпления против стопанството” – **35 бр.** и по-конкретно на престъпления против паричната и кредитната система по чл.243-250 НК – 29 бр. Като общ брой по тази глава, постъплението се е увеличило в сравнение с предходните 2010г. и 2009г., когато са били съответно 27 бр. и 17 бр.

Следват делата по глава II „Престъпления против личността” – **30 бр.**, като най-много са делата за престъпления по чл. 115 – 118 от НК и причинена смърт по непредпазливост- чл.123 НК – съответно 10 и 6. През 2010г. и 2009г. постъплението по тази глава е почти същото: общо 26 бр. за 2010г. и общо 20 бр. за 2009г. През 2010г. по чл. 115 – 118 от НК са постъпили 6 бр. и 7 бр.дела за причинена смърт по непредпазливост. През 2009г. съответно 5 по чл. 115 – 118 НК и 7 по причинена смърт по непредпазливост- чл.123 НК.

Повече от двойно се е увеличило постъплението на делата за престъпления по чл.321, 321а НК – организиране и ръководене на престъпна - **24бр.**, за сравнение през 2010г. са постъпили – 10 бр., а през 2009г. – 7. От тази група дела през отчетната годината са разгледани общо 25 дела, едно от тях е останало от предходната година, поради постъпването му в края й. Чувствителността на обществото към тази група дела е повишена и поддържана в медийното пространство, като още с постъпването им в съда, се сблъскваме с вече формирано обществено настроение по казуса. Част от известните дела от

тази група са НОХД №1247/2010г.(подсъдим Стефан Горначки), приключило с присъда през 2011г, НОХД №188/2011 (делото на Диян Боксьора – два пъти връщано на прокуратурата за доразследване) насрочено за 27.03.2012г., НОХД №296/2011 (групата на лихварите) – върнато на прокуратурата за доразследване насрочено за 15.02.2010г., НОХД 535/2011, 680/2011, 869/2011 1045/2011, 1049/2011 (шейховете) приключило със споразумение, 1156/2011, 1396/2011, 1419/2011, 1484/2011. Не случайно се посочват тези няколко дела. Качеството на работа, което предлага обвинението очевидно има нужда от особено внимание както при събирането на доказателствата, така и в чисто юридическата дейност по написване на обвинителния акт. Тревожно за дейността на държавното обвинение е факта, че изключително важни и огромни по обем и труд дела се връщат по няколко пъти за доразследване, при това, увереността на този извод идва от проведената инстанционна проверка на актовете на съда. Не е работа на съдията да се меси в дейността на органите на досъдебното производство, но негативът от един некачествен обвинителен акт и недобро разследване придружен с публично оповестено внасяне в съда, обикновено е за съда.

От отчетените 263 новообразувани НОХД, образувани **по обвинителен акт са 148**, образувани по внесени от прокурора **споразумения - 66** и и НАХД по предложение по **чл.78аНК- 49** дела.

2.2. През 2011г. са постъпили 954 бр. НЧД (с 25% по-малко в сравнение с 2009г. През 2010г. броят на НЧД е 1576, с 24,2% по-висок в сравнение с 2009г.(1269 за 2009г.)

В тази група се включват делата, образувани по европейска заповед за арест, разрешения за претърсване и изземване, за специални разузнавателни средства, за съдебен контрол над прекратените наказателни производства, предложенията на пробационните служители, мерките за неотклонение, предсрочно освобождаване, реабилитации, кумулации и др.

Постъпилите дела по чл.70-71 НК – предсрочно освобождаване са били 58, делата за реабилитация – 4, кумулациите- 26.

През отчетния период в Окръжен съд-Бургас са образувани 22 дела по изпълнение на Европейска заповед за арест, издадени от други държави – членове на ЕС(чл.43 и чл.44 ЗЕЕЗА). По 8 от тях съдът е допуснал изпълнение на Европейска заповед за арест, по 2 е отказал и също в един случай е прекратил производството по ЕЗА.

През 2010г. в БОС **няма образувани** производства по издаване на Европейска заповед за арест.

Всички наказателни производства по ЗЕЕЗА са образувани, разгледани и приключени в сроковете, регламентирани в закона.

Следва да се отчете, че понастоящем затрудненията при изпълнението на ЕЗА са сведени до минимум. Съдиите са вече доста компетентни по материята, а проблемите са все по-малко. Получаването на Европейска заповед за арест от съда при хипотезите на чл.38а, ал.2 вр. ал.1, т.4 и 5 от ЗЕЕЗА през почивните и празнични дни е обезпечено чрез системно обслужване на информационните и комуникационните системи на съда от дежурни секретари.

2.3. Специални разузнавателни средства

През 2011г. Окръжен съд-Бургас е издал - **329** разрешения за употреба на специални разузнавателни средства, от които **121** са по искане на прокурори (от Окръжна прокуратура-Бургас, Районна прокуратура-Бургас, Районна прокуратура- Несебър), а **208** са по искане на ръководители на органите по чл.13, ал.1, т.1 от ЗСРЗ. Постановени са **30 отказа** за прилагане на СРС.

За сведение, разрешените СРС през предходните три години са, както следва: 697 за 2010г., 466 за 2009г., 236 за 2008г.

До 31.12.2011г. са постъпили общо 125 веществени доказателствени средства, които са събрани вследствие на Разрешения на БОС през 2010 и 2011г. По разрешените СРС през 2011г. в съда са постъпили 67 веществени доказателствени средства. Така "ефективността" на използването им за съдебния район спрямо общия брой разрешения през 2011г. е – 20,4 %, а спрямо броя на лицата – 26,50%.

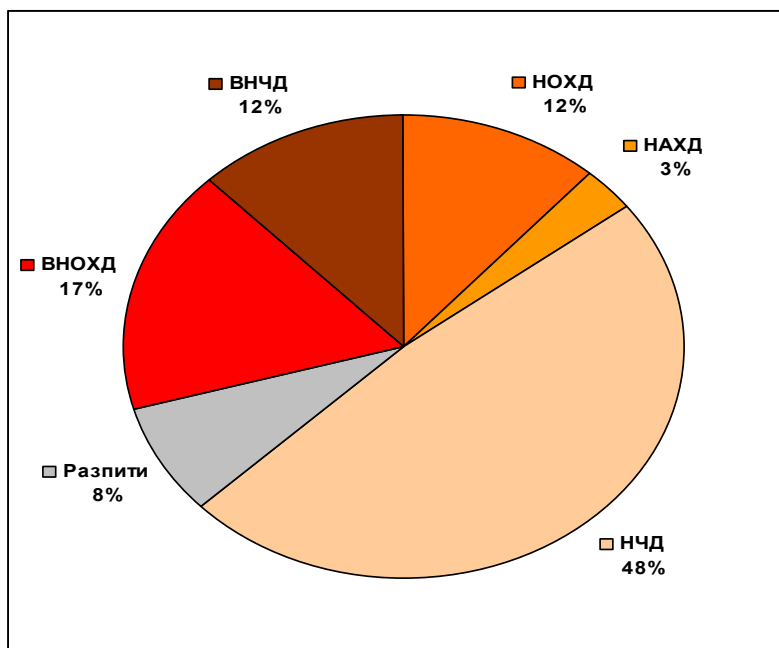
.....
Внесените с обвинителен акт и със споразумение досъдебни производства с ВДС през 2011г. в БОС са общо 21.

Дори и след последните изменения на ЗСРЗ, системата за контрол над използването на СРС не е ефективна и не съществуват достатъчни гаранции срещу злоупотреби и нарушения. СРС-тата като най-сериозни посегателства върху личността, изискват от законодателя въвеждането на задължителни засилени гаранции срещу превръщането им в средство за произвол и злоупотреби. Когато събраната информация няма да се използва за изготвяне на ВДС, председателят на ОС разпорежда нейното унищожаване, но няма правомощия за последващ контрол по изпълнението.

Структурата на постъплението на делата в един съд има случаен характер, тъй като се определя от внесените от прокуратурата дела и не отразява обективно състоянието на престъпността. По-важно е да се наблюдава отговаря ли съотношението на внесените обвинения към общо извършени престъпления от същия вид, но съдилищата не отчитат подобни показатели. За съдебната дейност има значение повече структурата на наказаната престъпност, което е в пряка зависимост с работата на съдиите.

3. Разгледани и свършени дела

През отчетната година са разгледани общо **2027 наказателни дела**, от които 235 НОХД, 64 НАХД, 976 НЧД, проведени са 154 разпита, 348 въззивни наказателни дела, 250 ВНЧД.

3.1. Анализ по видове и динамика в тригодишния период

През отчетната година са свършени общо **1839** наказателни дела. Те представляват **91%** от всички разгледани дела. От тях 1644 дела са в тримесечния срок, или **89%**.

От свършените общо 1839 дела, 90% от тях, или 1650, са приключили със съдебен акт по същество. Стойностите на този показател едва ли означават бавно правосъдие по наказателните дела в Бургаски окръжен съд. Всъщност, тези данни сочат за изключителна срочност при разглеждането и решаването на делата в Бургаския окръжен съд, защото не са изолирани и случайни, а постоянни и устойчиви за последните три години.

Прекратените наказателни дела са общо 189, от които по **92 дела е одобрено споразумение** и поради това производството по тях е било прекратено на основание чл.24, ал.3 от НПК. Най-голям е броят на прекратените и решени със споразумение дела за престъпления против паричната и кредитната система чл.243-250 НК – 17 (над 50% от постъпилите дела), за престъпления в транспорта - по чл.343,ал.1,б.”в” от НК – 14 бр., за престъпления против стопанството – 23 бр., от които – 17 по престъпления против паричната и кредитната система чл.243-250 НК. Следват ги престъпления против собствеността – 15 бр., от които 13 – по дела за грабеж, и престъпленията против личността- 2 бр.

Някои видове престъпления по НК	шифър на реда	Прекратени и споразумения	
		всичко прекратени	от тях:
			в т. ч. свършени по споразум. чл. 381-384 НПК
ГЛ. I ПРЕСТЪПЛЕНИЯ П/В РЕПУБЛИКАТА	0100	0	
в т.ч. тероризъм - чл. 108 а	0101	0	
ГЛ. II ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЛИЧНОСТТА	0200	9	2
в т.ч. убийства довършени - чл. 115 - 118 НК	0201	2	
убийства опити - чл. 115-118 НК	0202	1	
причин.смърт по непредпазливост - чл.123 НК	0203	2	2
отвлечане на лица- чл.142 от НК	0204	1	
блудство - чл.149, ал.5 от НК	0206	0	0
изнасилване - чл. 152 ал.4 НК	0207	2	0
ГЛ. V ПРЕСТЪПЛ. ПРОТИВ СОБСТВЕНОСТТА	0500	21	15
в т.ч. кражба - чл. 196 а НК	0504	3	2
грабеж - чл. 199 НК	0505	15	13
присвояване - чл. 203, 206 ал.4 НК	0507	2	0
измама - чл. 212 ал.5 НК	0511	1	0
изнудване/рекет/ чл.213а ал.3 и 4, чл.214 ал.2	0513	0	0
ГЛ. VI ПРЕСТЪПЛ. ПРОТИВ СТОПАНСТВОТО	0600	24	23
контрабанда на наркот. в-ва - чл. 242 ал. 2 и 3 НК	0602	6	5
прест.п/в паричната и кредит. с-ма чл.243-250НК	0603	18	17
ГЛ.VII П-Я П-В ФИН.; ДАНЪЧ. И ОСИГ. С-МИ	0700	5	1
в т.ч. чл. 253 ал.4 НК	0701	0	0
наруш. разп. на ЗМСИП от дл.л. чл. 253б НК	0702	0	0
укрив./непл.дан. задължения-чл. 255 - 257 НК	0703	4	1
ГЛ. VIII ПРЕСТ. П-В ДЕЙНОСТТА НА Д.О.О.О.	0800	3	1
в т.ч.:пр.по служба с цел облага-чл.282-283аНК	0801	0	0
пасивен подкуп на мест.дл.лице-чл.301-303 НК	0802	0	0
акт. подкуп на мест.дл.лице-чл.304,ал1 и 2 НК	0803	2	0
акт. подкуп на мест.дл.л.отг.служ.пол.-чл.304аНК	0804	0	0
ГЛ. IX ДОКУМЕНТНИ ПРЕСТЪПЛЕН. чл.308-319	0900	2	2
ГЛ. IXA КОМП. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ чл.319а-319е	0900A	0	0
ГЛ.X ПРЕСТЪПЛ. П/В ОБЩ.СПОКОЙСТВИЕ	1000	19	13
в т.ч.орган. и рък. на прест. група - чл. 321, 321а	1002	19	13
ГЛ. XI ОБЩООПАСНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ	1100	38	30
в т.ч. палеж - чл. 330 ал.2 и 3 НК	1101	0	0
смърт и телесна повреда в трансп.-чл. 342 НК	1102	0	0
прич. смърт в транспорта - чл. 343 ал.1"в"	1104	17	14
смърт в трансп.в пияно с-е-чл.343 ал.3"б" и ал.4	1105	4	3
чл. 354а,б и чл.354в ал.2-4 НК	1106	17	13
ГЛ. XII П-Я П-В ОТБР. СПОСОБН. НА РЕПУБЛ.	1200	0	0
вкл. разгл.сведения със секр.инф. - чл. 357-360	1201	0	0
ГЛ. XIV ПРЕСТ.П-В МИРА И ЧОВЕЧЕСТВОТО	1300	0	0
ОБЩО ДЕЛА НОХ /от ш. 0100 до ш. 1300/	1399	121	87
чл.70-71 НК - предсрочно освобождаване	1400	1	0
Чл. 80-88 НК - реабилитация	1500	2	0
Чл. 47 ал.5 от ЗБ / частни производства/	1700	0	0
Чл. 23, 25 и 27 НК - комулации	1800	4	0
Други дела	1850	4	0
НЧД от досъдебното производство	1900	27	0
Административни дела - общо	2000	6	0

Свършени дела през последните три години:

<u>Вид дело</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>
НОХД	189	171	161
НЧД	944	1577	1260

Свършени през 2011 г. :

От 189 приключени НОХД, 83% са в тримесечен срок, 68 - със съдебен акт по същество, прекратени са били 121 дела и висящи в края на периода са останали 46. От 57 приключили НАХД, 75% са в тримесечен срок, 51 – със съдебен акт по същество, прекратени 6 и висящи 7 дела.

От НЧД – 944 приключени и 98% в тримесечния срок. От тях 917 със съдебен акт по същество, а 27 са прекратени. Останали висящи в края на периода са 32 дела.

От разгледаните 348 **ВНОХД (283 новообразувани и 65 то предходната година) 269 са решени, от които 61% в тримесечния срок.** Със съдебен акт по същество- 250, прекратени са 19, а висящи в края на периода са останали 79 дела, което се дължи на засиленото постъпление към края на годината на дела от районните съдилища, както се случва в края на всяка година.

От разгледаните 250 второинстанционни **НЧД, 226 са приключени, от които 88% в тримесечен срок.** От тях- 221 са със съдебен акт по същество и 5 са прекратени. Висящи по горепосочените причини в края на периода са останали 24 дела.

➤ **От всички свършени наказателни дела, 89% са в тримесечния срок.**

3.2. През 2011 г. са постановени присъди и актове със сила на присъда по 246 дела.

За сравнение : През 2010г. – 216, през 2009г. – 175 дела.

82% от свършените НОХД са приключени с присъди.

За илюстрация на стабилността на показателя за срочност през последните няколко години за ОС-Бургас, ще посочим, че от така посочените дела с присъди, 156 (2010 – 181 дела; 2009г. – 135 дела) са дела приключени в тримесечния срок или 82% (при 84% за 2010г. и 77% за 2009 г.)

Вид дело	НОХД НАХД	НЧД
Брой свършени решени дела	246	944
От тях в срок до 3 месеца	199	928
Относителен дял на св. дела в 3 м. срок към общо св. Дела	80%	98%
Брой реш. по същество /с присъда/	119	917
Брой дела за разглеждане	299	976
Относителен дял на свършените дела към делата за разглеждане	82%	97%
Прекратени дела	127	27
Несвършени дела към 31.12.2010 г.	53	32
Съотношение несвършени/свършени дела	1:4,6	1:29,5
Брой обжалвани/протестестирани дела	57	124
Резултати от въззивна и касационна проверка:		
отменени	6	13
потвърдени	28	116

От общо **прекратените 127 дела** (при 96 за 2010г. и 93 за 2009г.), в 53 от случаите се касае за образувани дела по споразумения, а по други 34 дела е одобрено споразумение в съдебното производство (при 68 за 2010г. и 72 дела за 2009г.). Най-голям е броят на решенията по същество с присъда дела за престъпления по **глава VI** - Престъпления против стопанството - **61**, **глава VIII** - Престъпления против дейността на д.о.о.о -**15**, **глава II** - Престъпления против личността - **14**, **глава V** - Престъпления против собствеността - **13**, следват престъпления по **глава XI** - Общопасни престъпления – **9**, **глава VII** - Престъпления против дейността финансовата, данъчна и осигурителните системи – **7**.

За сравнение : През 2010г. най-голям е броят на решенията по същество с присъда дела за престъпления по глава VI - Престъпления против стопанството - 51 и престъпления по глава XI - Общопасни престъпления- 19. Следват глава II-Престъпления против личността - 14, глава V - Престъпления против собствеността - 14, глава VIII - Престъпления против дейността на д.о.о.о - 11. През 2009г. най-голям е броят на решенията по същество с присъда дела за престъпления по глава XI-Общопасни престъпления и глава VI-Престъпления против стопанството, глава VIII- Престъпления против дейността на д.о.о.о, глава II-Престъпления против личността и глава V-Престъпления против собствеността. През 2008г. най-голям е бил броят на решенията по същество с присъда дела за престъпления по глава XI-Общопасни престъпления, глава II-Престъпления против личността, глава VIII- Престъпления против дейността на д.о.о.о. и не на последно място престъпления по глава V - против собствеността.

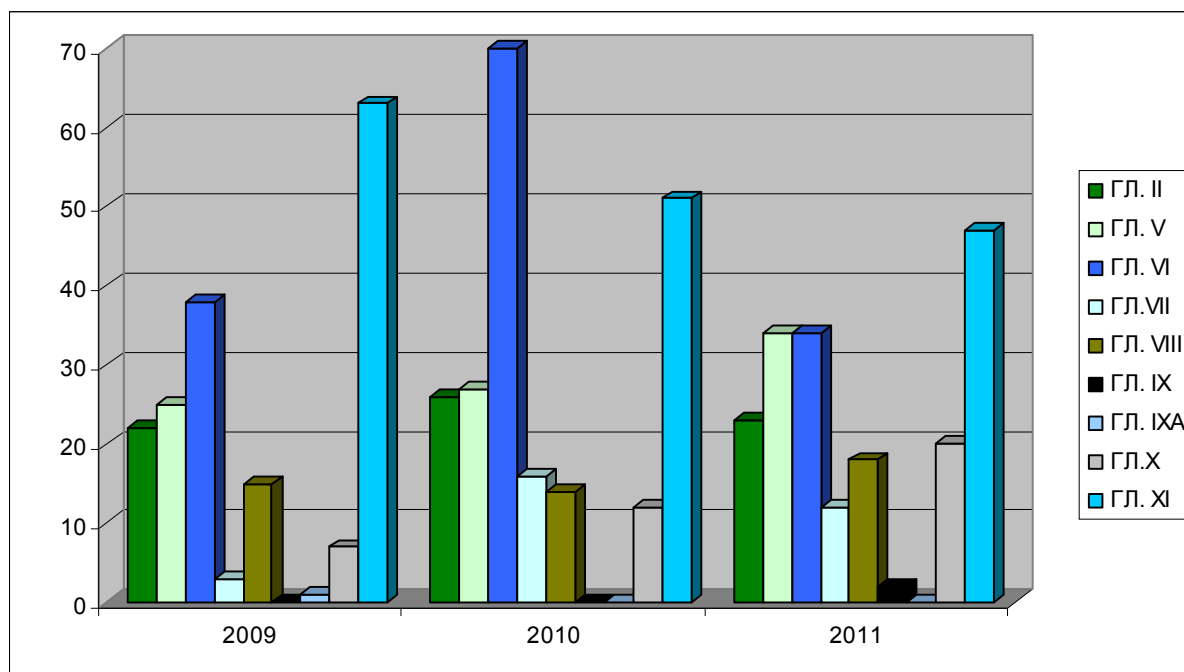
В сравнение с 2007 година увеличение бележат делата за престъпления по глава V и VI, особено по гл.VIII - против дейността на държавни органи и обществени организации, а транспортните по чл.343, ал.1 б."в" са намалели почти 2 пъти. Намалели са и делата за наркотици, като причината за това се дължи на изменението на НК и промяна подсъдността на делата за държане на наркотици.

През отчетната година се е увеличил ръстът на делата по глава VIII - Престъпления против дейността на д.о.о.о – 15, при – 11 за 2010г. и 13 за 2009г. по гл.VII – 7 дела, в сравнение с 2009г. – 2 и по-нисък спрямо 2010г. - 10. Постоянен нисък ръст бележат делата по гл.IXа, като през 2011г. и 2010 г. няма изобщо образувани по тази глава дела, а през 2009г. едното постъпило дело е приключено с осъдителна присъда в тримесечния срок.

Делата по чл.321 и чл.321а НК-организиране и ръководене на престъпна група са се увеличили като постъпление - 24, при 10 за 2010г. и 7 за 2009г. От 20 приключили дела, 1 е с присъда (през 2010 – пак едно, през 2009г. – 2), 19 дела са прекратени като 13 са със споразумение, 3 дела са върнати за доразследване на прокурор, по 3 дела не е одобрено споразумение. Следва да се отбележи, че този вид дела приключват по-бавно с присъда, поради използваните от страна на обикновено многото подсъдими и техните защитници всички законови възможности за отлагане на дела. А през тази година следва да се отчете и големият брой върнати за доразследване дела, образувани по внесени от прокуратурата обвинителни актове за престъпления по тази глава. Този резултат сочи на изключителни затруднения при разследването и попълването на делата с годни доказателства по този вид престъпления, които от 2012г. вече не са подсъдни на окръжните съдилища.

Увеличил се е броят и на делата за престъпления против стопанството, като са разгледани дела предимно по чл.243-250 от НК - за престъпления против паричната и кредитната система - 96, като са свършени – 83 (86%).

Разнородна е картината на престъпната дейтелност, приключила с присъди за последните три години и графично изглежда по следния начин:

Следната таблица е показателна за свършените НОХД :

Видове престъпления от НК	Шифър	Образувани по обвинителни актове 2011 г.	Свършени с присъда от образуваните 2011 г.		Свършени със споразумения от образуваните 2011 г.
			осъдителна	оправдателна	
Гл. II ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЛИЧНОСТТА	200	28	8		1
Гл. V ПРЕСТЪПЛ. ПРОТИВ СОБСТВЕНОСТТА	500	37	12		10
Гл. VI ПРЕСТЪПЛ. ПРОТИВ СТОПАНСТВОТО	600	23	6		9
Гл. VII П-Я П-В ФИН.; ДАНЪЧ. И ОСИГ. С-МИ	700	12	5		
Гл. VIII ПРЕСТ. П-В ДЕЙНОСТТА НА Д.О.О.О.	800	16	12	1	1
Гл. X ПРЕСТЪПЛ. П/В ОБЩ. СПОКОЙСТВИЕ	1000	9			2
Гл. XI ОБЩООПАСНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ	1100	23	9		5
ОБЩО ДЕЛА НОХ /от ш. 0200 до ш. 1106/		148	52	1	28

През отчетната година са постановени **99 осъдителни присъди**, 98 от които по дела от 2011г. и **3 оправдателни присъди**(2 от които влезли в сила) **по НОХД**, по дела от 2011г. Одобрени по реда на чл.382 НПК са 53 споразумения. Освобождаване от наказателна отговорност по чл.78а НК е постановено по 51 дела, по 6 оправдани.

Влезлите в сила присъди през годината са 201.

В процентно съотношение наказаната престъпност е **80 %**. Останалите 20% представляват 8 оправдателни присъди, 27 дела прекратени и върнати за доразследване, 6 прекратени, поради отказ да се одобри споразумението, 3 прекратени и изпратени по подсъдност, 4, върнати на прокурор на основание чл.378 ал.3 от НПК.

- Относителният дял на осъдителните присъди и одобрени споразумения(общо 152) спрямо внесените прокурорски актове(общо 235 - 169 ОА и 66 споразумения) по видове престъпление е 65 %.

3.3.Общо са осъдени 186 лица, а трима подсъдими са оправдани.

Наказания „лишаване от свобода” от 10г. до 30г. са били наложени на 5 лица, от които един е съден за убийство, един за изнасилване, двама за присвояване, един за укриване на данъчни задължения. На „лишаване от свобода” над 3 до 10г. са осъдени 29 подсъдими. На 129 лица са били наложени наказания „лишаване от свобода” до 3 години, като за 87 от тях е приложен института на условното осъждане и изтърпяването на наказанието е отложено за определен изпитателен срок.

Наказана престъпност и брой осъдени лица в тригодишния период:

Наложени наказания	2011	2010г.	2009
Лишени от свобода <i>до 3 години</i>	129	106	115
От тях условно	87	67	70
Лишаване от свобода <i>от 3-10 години</i>	29	26	30
Лишаване от свобода <i>от 10-30 години</i>	5	4	6
Доживотен затвор	1	0	2
Доживотен затвор без право на замяна	0	0	0
Други	22	12	24

През 2011г. няма осъдени непълнолетни лица

През същия отчетен период са оправдани три лица.

За сравнение : През 2010г. от осъдените 148 лица един е непълнолетен, а 5 са оправдани. През 2009г. от осъдените 177 лица, 2 са непълнолетни, а 8 са оправдани. Намалял е броят на осъдените непълнолетни лица и на оправданите в сравнение с предходните две година.

Отново най-голям е делът на осъдените лица на „лишаване от свобода” до 3 години (129 човека), като се е увеличил с 22% в сравнение с 2010г. – 106 лица, и в сравнение с 2009г. – 115 (12%), като е намалял с 2% в сравнение с 2008г.-131 лица. Същото се констатира и по отношение на броя на лицата, спрямо които е приложен института на условното осъждане (87 – през 2011г., 67 – през 2010г., 70- през 2009г. при 73 лица за 2008г.).

В наблюдавания тригодишен период, броят на осъдените на „лишаване от свобода” от 3 до 10 години е приблизително еднакъв. Броят на осъдените на наказание от 10 до 30 години ЛОС – също (5 лица през 2011г.,при 4 лица през 2010г. и 6 през 2009г.) През 2011г. един човек е осъден на наказание „доживотен затвор”, 2010г. няма осъдени на наказание „доживотен затвор”, през 2009г. и 2008г. са били осъдени 2 лица.

През отчетната година не е налагано наказанието “доживотен затвор без право на замяна”, през предходните 2010г. и 2009г. -също. През 2008г. е било наложено в един случай.

Броят на осъдените за грабеж поддържа завидно високо ниво през последните три години – 22 са осъдени през 2011г., 25 през 2010г., 27 през 2009г.

Голям е броят на осъдените лица по гл.ХІ - за престъпление по чл. 343 ал.1, б.”в” и чл.343, ал.3,б.”б” и ал.4 от НК - общо 23.

През отчетната година се е увеличил броят на осъдените по чл.354а от НК (наркотици)- 20 лица, за сравнение през предходната година са били – 10, а през 2009г. 12.

През анализирания период се е увеличил броя на осъдени лица за престъпление по чл.321 НК – 38 в сравнение с предходните две години (съответно 22 за 2010г. и 17 за 2009г., но е намалял в сравнение с 2008г., когато осъдените лица са били 47).

Значително увеличен е броят на осъдените лица за престъпления против стопанството - 80, при – 53 за предходната година и 28 за 2009г., което също е в резултата на увеличени брой постъпили през годината дела.

Осъдените лица за убийство по чл.115-118 НК са 5 (5 са били през 2010г. и 7 са били през 2009г.), на три от които е наложено наказанието “лишаване от свобода над 3 до 10 години”. За опит за убийство няма осъдено лице, през предходната 2010г. също, през 2009г. е осъдено едно лице. За причиняване на смърт по непредпазливост, квалифицирано като престъпление по чл.123 НК- 3 лица при 4 лица за предходната година и 7 за 2009г.

4.Оправдателни присъди

През 2011г. са влезли в сила 8 оправдателни присъди (по НОХД №№ 1519/2010, 302/2008 и по НАХД №№ 1611/2010, 84/2011, 307/2011, 204/2011, 558/2011, 1362/2011). От тях една е по гл. II - Престъпления против личността, квалифицирано като престъпление по чл.123 НК, една по гл. VIII Престъпления против дейността на д.о.о.о (по чл. 283а т. 1 във вр. чл. 282 ал. 2 от НК). По гл. VI - Престъпления против стопанството – 6 влезли в сила оправдателни присъди по НАХ дела по повдигнато обвинение за престъпление по чл.248а, ал.2 от НК.

Девет са **постановените** през 2011г. оправдателни присъди общо ПО НОХД и НАХД: по НОХД 1498/2010, по НОХД 1519/2010г., по НОХД 483/2011г., по НАХД №№ 1611/2010, 11/2011, 84/2011, 204/2011, 307/2011, 1362/2011.

Оправдани са 9 лица по НОХД и НАХД.

7 от присъдите са протестирани от прокуратурата. По НАХД №№ 1611/2010, 204/2011, 307/2011, 84/2011 оправдателните присъди са потвърдени от Апелативен съд гр. Бургас, по НАХД 11/2011 въззивната инстанция е отменила решението на първоинстанционния съд и налага глоба от 500лв. От 9 постановени оправдателни присъди 8 са влезли в сила през 2011г.(7 потвърдени, 1 отменена). НОХД 483/2011 – е в Апелативен съд Бургас (изпратено на 29.12.2011г.)

Причините за постановяване на оправдателни присъди могат да се обобщат в две групи:

1.Събраните по делото доказателства и установената въз основа на тях фактическа обстановка не водят до извод за осъществен състав на престъплението- несъставомерност.

2. Недоказаност на обвинението, включително по отношение на авторството на престъплението.

Сред законовите основания, обосноваващи постановяване на оправдателна присъда, респ. решение, следва да се посочат и случаите, в които „деянието не съставлява престъпление”, поради неговата малозначителност –чл.9 ал.2 от НК. Това е самостоятелно основание, което е дало законова основа на съда да постанови оправдателни решения в производства по НАХД дела, имащи за предмет престъпления по чл.248а ал.2 от НК, чийто обем е преобладаващ през отчетната година в процентно съотношение с останалите образувани НАХД дела.

5.Върнати за доразследване дела

Делата върнати за доразследване са **25**, с 2 повече от предходната година и почти два пъти повече в сравнение с 2009г. През предходните три години върнатите на прокурора дела са съответно: през 2010г. – 23, 2009г. – 14, през 2008 – 17, през 2007 – 32. Тревожен е не толкова броя на върнатите за доразследване дела, а фактът, че някои от тях са връщани по два пъти(НОХД 930/2011), а в два от случаите и трети път (НОХД №1285/2010, НОХД №1147/2011). Макар преобладаващият процент дела да са върнати от разпоредително заседание, през годината се отчита повишаване броя на дела, върнати от съдебно заседание, по реда на чл. 288 от НПК. Тази констатация има своята обективна причина, а именно повишаване броя на дела, с обемен доказателствен материал, значителна фактическа и правна сложност и множество подсъдими лица. Характерът на този род дела изисква продължително и задълбочено проучване преди разпоредителното заседание, което много често е пречатствано, предвид значителната натовареност на съдиите - продължителността и броя на съдебните заседания, натовареност при дежурство и т.н. Липсата на достатъчно времеви параметри за подготовка на тези дела обуславя и пропуски, които с оглед постигане целите на съдопроизводството, биват отстранявани от състава на съда в съдебно заседание.

Реакция в тази насока съвсем естествено се появява от страна на прокуратурата, която не разполага със законова възможност да атакува акта на съда, с който се връща делото, за разлика от уредената процедура на обжалване и протестиране по реда на чл.249 ал.3 от НПК.

След измененията на НПК от м.май 2010г. прокурорите са се възползвали от възможността да протестират прекратяването на съдебните производства по чл.249 вр. чл.248, ал.2, т.1 и 3 НПК, като в 4 случаи определенията на съда са били потвърждавани от горната инстанция, а в един разпореждането е отменено (НОХД 735/2011). При повторното внасяне в съда на обвинителния акт, делото се разпределя на първоначалния съдия-докладчик, съгласно разпоредбата на чл.89, ал.7 от Правилника за администрацията в районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища, обн.ДВ, бр.66 от 18.08.2009г., предхождащите я вътрешни правила и административна заповед.

И през настоящата година продължи практиката по анализиране на причините за прекратяване на съдебното производство и връщане на делото на прокурора по делата на Бургаски съдебен окръг. В тази връзка следва да се посочи, че проблем продължават да бъдат спорните въпроси по приложението на НПК и уеднаквяването на съдебната практика. Прави впечатление, че интензивността на общественно-политическите отношения пряко рефлектира в дейността на органите на досъдебното производство, при което количеството

неминуемо доведе до понижаване на качеството. Данните за съвременната икономическа престъпност, каквито са най-често извършваните престъпления против данъчната, финансовата и осигурителната системи, прането на пари, тези в сферата на корпоративния бизнес сочат за устойчивост, поради развитието на съвременни информационни технологии, повишаване на нивото на грамотност и възможностите на съвременния свят. На тази престъпност може да се противопостави единствено сериозната подготовка не само на магистратите, но първо на разследващите, в областта на финансово-данъчни познания и компютърно-информационна грамотност.

Причините за прекратяване на делата и връщане на прокурора, при констатирано стриктно спазване от страна на магистратите от БОС на ТР №2/02г. на ОСНК на ВКС, отново ще се обобщят в повтарящите се от предходни години съществени процесуални нарушения в досъдебното производство, довели до съществено ограничаване процесуалните права на подсъдимия или на пострадалия, в това число и пороци на внесения обвинителен акт, като :

- констатирани противоречия между обстоятелствената част и диспозитива на обвинителния акт, отнасящи се до съставомерните признаци на деянието и участието на обвиняемия в него;
- непосочване в обстоятелствената част на обвинителния акт на фактите, обуславящи съставомерността на деянието и участието на обвиняемия в осъществяването му, като тук се включва и липсата на конкретизация относно времето, мястото и начина на извършване на деянието
- констатирани противоречия между фактическото описание на престъплението и правната му квалификация;

Констатираните основни причини за връщане на делата за доразследване са изцяло в рамките на закона и не се установи т.нар. „съдийски произвол”.

От върнатите за доразследване 25 дела, едва по 13 (като две са внесени на 06.01.2012г. и на 23.01.2012г.) са отстранени посочените от съда пороци и са внесени отново в съда (52%) – 6 в рамките на един месец и 7 в период над два месеца. Последните цифри само затвърждават, че пропуските са били достатъчно сериозни, за да не могат да се отстранят в разумен срок. Приключили са производствата по седем дела (едно от тези дела е образувано през 2010г.). Повторяемостта на едни и същи основания за връщане и най-вече нарушаването на правата на пострадалите в досъдебното производство през последните няколко години не сочи за подобрен професионализъм от страна на разследващите органи, правопропорционален на засиления интензитет на дейността им.

Макар и в единично проследени случаи по някои от делата, отчитайки обективно дейността си през годината, необходимо е да се посочат и констатирани несъответствия на някои от актовете на съда със задължителната съдебна практика по връщане на делата. Съгласно т.1 на ТР №2/2002 г. на ОСНК на ВКС процесуалните нарушения, допуснати при събирането и проверката на доказателствата, не съставляват основание за прекратяване на съдебното производство и връщане на делото на прокурора. Това задължително указание на ВКС се спазва от съдиите от БОС, но се срещат случаи, при които в актовете на съда са обсъждани и въпроси по събраните на ДП/досъдебно производство/ доказателства. Обсъждането на доказателствата по делото и други въпроси, касаещи съществуването на делото, е недопустимо. Посочените пропуски на съда са недопустими и процесуално неиздържани, тъй като доказателствата са въпрос по

съществува на делото и по тях съдът може да се произнесе с крайния съдебен акт. В някои случаи съдът изземва прокурорски правомощия, като в актовете си по връщане на делото указва на прокуратурата текстовете, по които обвиняемите следва да бъдат привлечени към наказателна отговорност. Не е в правомощията на съда да указва на прокуратурата правната квалификация, по която да бъде внесено обвинението. Конституционно е закрепено, че това е единствено правомощие на прокуратурата.

Наблюдението на броя на върнатите поради неодобрение на споразумения дела е от съществено значение в две посоки. От една страна, съдът е призван по закон да утвърждава спазването на морала. Това е изискване в рамките и на принципа за законност и на общия принцип за справедливост – правосъдие, основано на закона. В повечето случаи съдът е отказвал одобрение на споразумението на това основание. Общото наблюдение на критерия за морала на съдилищата, както при одобряването, така и при връщането е ценен източник на познание за способността на съда да утвърждава единно разбиране за морала. В Бургаски съдебен окръг е необходимо по-често да се обсъждат тези случаи, още повече, че се появиха случаи на неодобрено споразумение, но наложено наказание по внесен обвинителен акт, напълно еднакво с това, което е било предложено в неодобреното споразумение, при което възникват напълно логични въпроси относно еднакия морал или може би правни познания.

От друга страна, въпросите на делата, внесени и приключени по споразумение ни отвеждат до повдигнатите в обществото през последните години дебати относно целите на института. В общественото внимание се постави и още един въпрос – справедливостта и целите на правосъдието при съкратените производства срещу разбирането за справедливост и ценности в обществото. На везните са поставени от една страна обществен интерес от наказване на престъплението със съответно наказание, а от друга – интересите на правосъдието от бързи и не скъпи процеси. Прави впечатление все по острата реакция на обществото срещу присъдите, постановени от съда при провеждане на диференцираната процедура по реда на глава 27 от НПК и в частност по т.2 на чл. 371 от НПК, в които случаи, с оглед предвидената смекчена отговорност на подсъдимите, се налагат наказания, явно неудовлетворяващи обществото, от гледна точка на общоприетия критерий за справедливост. Обществена критика се отправя към присъдите за извършени престъпления по транспорта, при които има причинен тежък резултат – смърт на едно или повече лица. Дългогодишната тенденция в практиката на съдилищата, не само в региона, а и в цялата страна, да бъдат налагани условни наказания, включително при причинена смърт, като резултат от ПТП, сочи на негативна оценка от обществото. Все по настоячиви са призивите за промяна на законодателството, както в неговите материално правни разпоредби от особената част на НК в тяхната санкционна част, така и досежно възможността за провеждане на съкратено следствие при внесено обвинение за престъпление по транспорта. Това налага задълбочен анализ и нова оценка на действащата нормативна уредба, уреждаща процедурата на съкратено съдебно следствие, от гледна точка, както на инициативата за провеждането му, така и решаващата роля на съда за допускане развитието на такова производство. Тази тема не е останала встрани и от обсъжданите актуални такива в БОС. Ангажирали сме се с изготвяне на анализ, в който да изразим правната проблематика по темата, във връзка с тенденцията за законодателни промени в тази насока.

6. Инстанционен контрол

През 2011г. са обжалвани и протестирани 57 НОХД и НАХД и 124 НЧД
 През 2010г. са обжалвани и протестирани 41 НОХД и НАХД и 99 НЧД.
 През 2009 г. са обжалвани и протестирани 55 НОХ и НАХ дела и 87 НЧД.

Някои видове престъпления по НК	шифър на реда	Обжалвани и протестирани дела
ГЛ. I ПРЕСТЪПЛЕНИЯ П/В РЕПУБЛИКАТА	0100	0
в т.ч. тероризъм - чл. 108 а	0101	0
ГЛ. II ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЛИЧНОСТТА	0200	18
в т.ч. убийства довършени - чл. 115 - 118 НК	0201	10
убийства опити - чл. 115-118 НК	0202	1
причин.смърт по непредпазливост - чл.123 НК	0203	0
отвлечане на лица- чл.142 от НК	0204	4
блудство - чл.149, ал.5 от НК	0206	0
изнасилване - чл. 152 ал.4 НК	0207	2
ГЛ. V ПРЕСТЪПЛ. ПРОТИВ СОБСТВЕНОСТТА	0500	8
в т.ч. кражба - чл. 196 а НК	0504	1
грабеж - чл. 199 НК	0505	4
присвояване - чл. 203, 206 ал.4 НК	0507	1
измама - чл. 212 ал.5 НК	0511	1
изнудване/рекет/ чл.213а ал.3 и 4, чл.214 ал.2	0513	0
ГЛ. VI ПРЕСТЪПЛ. ПРОТИВ СТОПАНСТВОТО	0600	3
контрабанда на наркот. в-ва - чл. 242 ал. 2 и 3 НК	0602	0
прест.п/в паричната и кредит. с-ма чл.243-250НК	0603	3
ГЛ.VII П-Я П-В ФИН.; ДАНЪЧ. И ОСИГ. С-МИ	0700	4
в т.ч. чл. 253 ал.4 НК	0701	1
наруш. разп. на ЗМСИП от дл.л. чл. 253б НК	0702	0
укрив./непл.дан. задължения-чл. 255 - 257 НК	0703	3
ГЛ. VIII ПРЕСТ. П-В ДЕЙНОСТТА НА Д.О.О.О.	0800	4
в т.ч.:пр.по служба с цел облага-чл.282-283аНК	0801	2
пасивен подкуп на мест.дл.лице-чл.301-303 НК	0802	0
акт. подкуп на мест.дл.лице-чл.304, ал1 и 2 НК	0803	0
акт. подкуп на мест.дл.л.отг.служ.пол.-чл.304аНК	0804	2
ГЛ. IX ДОКУМЕНТНИ ПРЕСТЪПЛЕН. чл.308-319	0900	0
ГЛ. IXA КОМП. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ чл.319а-319е	0900A	0
ГЛ.X ПРЕСТЪПЛ. П/В ОБЩ.СПОКОЙСТВИЕ	1000	2
в т.ч.орган. и рък. на прест. група - чл. 321, 321а	1002	2
ГЛ. XI ОБЩОПАСНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ	1100	8
в т.ч. палеж - чл. 330 ал.2 и 3 НК	1101	0
смърт и телесна повреда в трансп.-чл. 342 НК	1102	0
прич. смърт в транспорта - чл. 343 ал.1"в"	1104	4
смърт в трансп.в пияно с-е-чл.343 ал.3"б" и ал.4	1105	2
чл. 354а,б и чл.354в ал.2-4 НК	1106	2
ГЛ. XII П-Я П-В ОТБР. СПОСОБН. НА РЕПУБЛ.	1200	0
вкл. разгл.сведения със секр.инф. - чл. 357-360	1201	0
ГЛ. XIV ПРЕСТ.П-В МИРА И ЧОВЕЧЕСТВОТО	1300	0
ОБЩО ДЕЛА НОХ /от ш. 0100 до ш. 1300/	1399	47
чл.70-71 НК - предсрочно освобождаване	1400	0
чл. 80-88 НК - реабилитация	1500	0
чл. 47 ал.5 от ЗБ / частни производства/	1700	0
чл. 23, 25 и 27 НК - комулации	1800	1
Други дела	1850	20
НЧД от досъдебното производство	1900	103
Административни дела - общо	2000	10

6.1. Резултати от въззивна проверка

НОХ и НАХД	2011	2010	2009
• Отменени	3	2	1
• Потвърдени	23	10	4
• Изменени	9	13	3

Отменените са актовете по две наказателни дела от общ характер: По НОХД 1373/2010 и НОХД 1498/2010 присъдата е отменена и върната за ново разглеждане (индекс „2б” - присъдата отменена и върната за ново разглеждане, съдия З. Захариев), НАХД 11/2011(индекс „2г” – съдия Ст.Стойков).

Изменени са били 9 акта по: НОХД 709/210(с.Тодорова) НОХД 220/2010 (с.Марков), НОХД 732/2010 и 7/2011(с. Д. Стоянов), 7/2010(с. Захариев), 3/2010(с. Мелконян), 673/2010(с. П. Георгиева), 33/2011(с. Синков), 729/2010(с. Събев).

При изменените присъди в повечето случаи е намален размера на наложеното наказание „лишаване от свобода”.

6.2. Резултати от касационна проверка

През 2011г. са били потвърдени от касационна инстанция съдебните актове по 5 дела, изменени са били по 7 дела и няма отменени. През 2010г. от касационна инстанция са били потвърдени съдебните актове по 8 дела, изменени са били по 7-, а по 1 е отменен: НОХД 22/2008 (индекс „2в” - отменени и върнати на прокурора, съдия Д. Вълкова). През 2009г. 2 са били отменените присъди, 4 потвърдени и 2 изменени.

Данните сочат на запазване на относителния дял на обжалваните и протестираните дела. Запазва се и съотношението на обжалваните дела към общо подлежащите на обжалване, което означава, че влизането в сила на първоинстанционния акт на съда поради необжалване и протестиране в най-висша степен удовлетворява интересите на правосъдието. Сравнително малкия брой обжалвани дела се дължи на обстоятелството, че и през изминалата година голяма част от делата се решават със споразумение, както и по реда на съкратеното съдебно следствие.

Изменените присъди са 7, при които е намален размера на наложеното наказание „лишаване от свобода”.

Важното е при отчитане на инстанционния контрол, че дейността на първоинстанционния окръжен съд става успешна процесуална и материалноправна предпоставка за срочен и ефективен качествен институционален контрол.

Изнесените по-горе резултати от въззивната и касационна инстанция дават основание за положителна оценка на работата на окръжните съдии от наказателно отделение. Данните, съпоставени с предходни години, налагат извод за устойчивост с тенденция за подобрене в качеството на работа.

Доколкото има изолирани случаи на спорна от правно гледище преценка, то тя се дължи на лични пропуски и не отразява като цяло слабости в работата на съда.

От всичко изложено като статистика, данни и обобщение следва извода, че съдът не е бил затруднен да разгледа и да се произнесе с присъда по никоя група дела, внесени от прокуратурата. В този смисъл съдът е действал еднакво, независимо от характера и вида на обвинението.

Следва да се посочи, че се е увеличила интензивността на дейността, личната натовареност на отделните съдии. Числата никога не са достатъчен показател за натовареността на съдиите, докато не се отчете тежестта на делата и действителната ангажираност на съдиите по тях, вкл. работата по администрирането им.

Постъпилият брой дела със значителен обем доказателствен материал, правна сложност и множество подсъдими лица в допълнителна степен усложнява и забавя във времето подготовката на съдиите, както при първоначалното насрочване на делата, така и при разглеждането им в съдебно заседание. Забелязва се тенденция към увеличаване продължителността на наказателното производство в неговата съдебна фаза, налагащо отлагане на делата, в основата на което считаме, че стои не доброто качество на разследването в досъдебното производство, включително занижен контрол от страна на наблюдаващите прокурори по възложените им дела. Прозира по делата несъобразяване с основните принципи за всеостранност, обективност и пълнота на воденото разследване. Не се изследват всички възможни версии за разкриване престъпната дейност на обвиняемите лица, проведените разпити са очевидно повърхностни и насочени изцяло към обвинителната теза, което стои в противоречие с изискванията за обективност и пълнота - чл.13 ал.1 от НПК, чл.107 ал.3 от НПК, както и не е изчерпана възможността за попълване на делото с доказателствен материал. Това от своя страна задължително предпоставя усложняване на процеса в съдебната му фаза, където инициативата на страните и в частност защитата реагира на тези пропуски и активно претендира за справедлив процес, изискващ пълно изясняване на всички обстоятелствата по делото. В тези случаи съдът е ангажиран да събере нужните доказателства, с оглед правилното решаване на делото, което от своя страна удължава и усложнява процеса. В конкретиката на така обсъденото считаме, че за пореден път следва да бъде поставен въпроса за законодателни промени относно функцията на съда в наказателното правораздаване. Съдът следва да бъде освободен от служебното начало в търсене на обективната истина, а да остане единствено арбитър в спора между държавата и лицата, обвинени в извършване на престъпление. Промените в тази насока задължително ще произведат дисциплиниращи последици за органите на разследване и прокуратурата, ще мотивират активните им действия за качествено разследване, доколкото собствените им пропуски ще бъдат изправени пред риска да не бъде доказано обвинението, респективно, да бъде прочетена оправдателна присъда. Без съмнение това ще доведе и до съкращаване сроковете на наказателното правораздаване, в каквато насока правосъдната система все още търпи упреци. При сегашната законодателна уредба в съда се внасят немотивирани обвинителни актове, като се разчита, че доказателствените пропуски ще бъдат отстранени от съда в изпълнение задължението му, произтичащо от служебното начало- активност при събиране на доказателства за разкриване на обективната истина. А това води до забавяне на съдебното производство и влошаване качеството на работата на разследващите органи. Необходимо е да бъдат предприети мерки в насока към пълното въвеждане на принципа на състезателното начало в наказателното производство, като се отмени принципа на обективната истина и се въведе принципа на доказаната истина.

**Следната таблица показва движението на делата и
наблюдаваните в доклада съотношения :**

Вид дела по глави и чл. от НК	Постъпили дела						Свършени дела								
	общо			в т.ч. новообразувани			решени по същество с присъда			прекратени			в т.ч. по споразумение		
	2011	2010	2009	2011	2010	2009	2011	2010	2009	2011	2010	2009	2011	2010	2009
ГЛ. I ПРЕСТЪПЛЕНИЯ П/В РЕПУБЛИКАТА	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1
ГЛ. II ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЛИЧНОСТТА	36	32	28	30	26	20	13	14	11	9	12	11	2	8	6
в т.ч. убийства довършени - чл. 115 - 118 НК	11	7	8	10	6	5	6	6	6	2	0	1	0	0	1
убийства опити - чл. 115-118 НК	4	1	3	4	0	2	0	1	1	1	0	1	0	0	0
причин.смърт по непредпазливост – чл.123 НК	8	8	9	6	7	7	1	1	3	2	5	5	2	3	3
отвлчание на лица- чл.142 от НК	3	8	3	3	7	3	1	2	0	1	5	2	0	3	1
блудство - чл.149, ал.5 от НК	1	2	0	1	2	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0
Изнасилване - чл. 152 ал.4 НК	3	1	1	2	1	0	1	0	1	2	0	0	0	0	0
ГЛ. V ПРЕСТЪПЛ.ПРОТИВ СОБСТВЕНОСТТА	44	29	32	42	22	24	13	14	11	21	13	14	15	11	13
грабеж - чл. 199 НК	25	20	25	24	16	20	6	10	8	15	9	13	13	8	12
присвояване - чл. 203, 206 ал.4 НК	5	2	1	4	2	0	3	1	1	2	0	0	0	0	0
изнудване/ рекет/ чл.213а ал.3 и 4, чл.214 ал.2	7	2	2	7	1	2	1	1	0	0	1	1	0	0	1
ГЛ. VI ПРЕСТЪПЛ. ПРОТИВ СТОПАНСТВОТО	104	90	52	84	76	42	61	51	21	30	19	17	23	16	11
контрабанда на нарк. в-ва – чл. 242 ал. 2 и 3 НК	6	8	3	5	8	3	0	0	0	6	7	3	5	6	2
прест.п/в паричната и кредит.с-ма чл.243-250НК	96	77	31	78	66	28	59	49	16	24	10	4	17	9	3
ГЛ. VII П-Я П-В ФИН.ДАНЪЧ. И ОСИГ. С-МИ	17	19	9	14	13	9	7	10	2	5	6	1	1	1	1
в т.ч. чл. 253 ал.4 НК	2	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
укрив./непл.данъчни задължения-чл.255-257 НК	13	12	5	11	9	5	6	7	1	4	3	1	1	0	1
ГЛ. VIII ПРЕСТ.П-В ДЕЙНОСТТА НА Д.О.О.О	18	16	20	16	11	12	15	11	13	3	3	2	1	1	0
в т.ч. пр.по служба с цел облага-чл.282-283аНК	2	3	4	1	1	1	2	2	2	0	0	0	0	0	0
пасивен подкуп на мест.дл.лице-чл.301-303 НК	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
акт. подкуп на мест.дл.лице-чл.304,ал1 и 2 НК	10	5	6	10	4	3	8	5	5	2	0	0	0	0	0
акт. подкуп на мест.дл.л.отг.служ.пол.-чл.304аНК	4	2	1	3	2	0	4	1	1	0	0	0	0	0	0
ГЛ. IX А КОМП. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ чл.319а-319е	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
ГЛ. X ПРЕСТЪПЛ. П/В ОБЩ СПОКОЙСТВИЕ	25	13	10	24	10	8	1	1	2	19	11	5	13	6	4
чл. 321, 321а НК	25	12	9	24	10	7	1	1	2	19	10	5	13	5	4
ГЛ. XI ОБЩООПАСНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ	53	53	74	51	42	66	9	19	21	38	32	42	30	25	36
в т.ч. палеж - чл. 330 ал.2 и 3 НК	2	2	3	2	1	3	2	1	1	0	1	1	0	1	1
смърт и телесна повреда в трансп.-чл. 342 НК	0	2	1	0	2	0	0	0	1	0	2	0	0	1	0
прич. смърт в транспорта – чл. 343 ал.1"в"	26	23	29	25	18	28	4	7	6	17	15	18	14	12	17
смърт в трансп.в пияно с-е-чл.343 ал.3"б" и ал.4	5	15	30	5	10	26	1	9	12	4	6	13	3	4	9
чл. 354а,б и чл.354в ал.2-4 НК	20	11	10	19	11	8	2	2	1	17	8	9	13	7	8
Общ брой	297	252	227	261	200	183	119	120	82	125	96	93	85	68	72

7. ДЕЛАТА СЪС ЗНАЧИМ ОБЩЕСТВЕН ИНТЕРЕС

Във връзка с приетия план-график на неотложните мерки и действия на правителството и органите на съдебната власт, допълващи Плана за действие по показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност за периода август-декември 2008г., ВСС прие Мерки за усъвършенстване организацията на работа в съдилищата и прокуратурата по делата от особен обществен интерес. До 5-то число на всеки

месец продължават да се изпращат във ВСС данни за делата със значим обществен интерес. Следи се и обществения отзвук по тези дела. Дадени са указания на административните ръководители, при прилагане на чл.9 от ЗСВ да се отчита натовареността на магистратите, разглеждащи такива дела, както и да се създадат условия за разглеждане на тези дела. Указанията са скрепени със заповед, с която са запознати всички магистрати и деловодители.

Делата със значим обществен интерес са дефинирани още през 2007г. с указанията за обхвата на годишния доклад.

Делата, предизвикващи особен обществен интерес обикновено са за престъпления, които в най-голяма степен засягат обществените отношения, или са извършени от публични личности, чието поведение фокусира общественото внимание. Не винаги обаче утвърденият в практиката критерий фактическа и правна сложност има своя еквивалент в обществената значимост.

Със същата сила от предходни години, ще повторим, че професионалните предизвикателства пред съдията от правно естество не винаги съвпадат със значимостта, която обществото или отделни негови представители придават на едно дело.

Няма да се уморим да повтаряме, че съдията не бива да бъде повлиян от друго внимание, освен вниманието към фактите и правото. Затова нашето общо виждане по този раздел е обсъждане на делата на плоскостта на отчетността в контекста на всички останали дела.

Една от основните цели, която се поставя пред съдилищата, е решаването на тези дела в разумен срок и преодоляване слабостите и недостатъците, допускани както във фазата на досъдебното производство, така и в хода на съдебното следствие.

При тези дела съдът по-скоро следва да се стреми да достига собствените си стандарти за добро правосъдие, без да допуска продължително забавяне, необосновани отлагания, които поставят под съмнение всеобщото приложение на принципите за равенство на гражданите пред закона, разкриване на обективната истина и независимостта на съда.

Макар и невключени в отчетите за дела със значим обществен интерес, изготвяни до 5-то число всеки месец и изпращани във ВСС, следващата таблица показва съотношението на делата по глави от НК, които ние сме поставили в тази група и които сме наблюдавали преимуществено:

ГЛАВИ ОТ НК	Прокурорски акт	Приключване	2009	2010	2011
ОБЩООПАСНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ чл.330-356	Обвинителен акт	Присъда	21	19	0
		Споразумение/спогодба	11	7	0
	Споразумение	Споразумение/спогодба	25	18	0
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЛИЧНОСТТА чл.115-155	Обвинителен акт	Присъда	11	14	2
		Споразумение/спогодба	3	1	0
		Прекратено за доразследване по чл.249 НПК	0	0	2
	Споразумение	Споразумение/спогодба	3	7	0
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ СОБСТВЕНОСТТА чл.194-217	Обвинителен акт	Присъда	11	14	2
		Споразумение/спогодба	9	2	0
		Прекратено за доразследване по чл.249 НПК			1
	Споразумение	Споразумение/спогодба	4	9	0

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ СТОПАНСТВОТО чл.219-260	Обвинителен акт	Присъда	10	7	0
		Споразумение/спогодба	3	7	0
	Предложение от ОП/осв.нак.отг.	Присъда	11	44	0
	Споразумение	Споразумение/спогодба	8	9	0
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ФИН., ДАНАЧНАТА И ОСИГ. С-МИ чл.253 ал. 4	Обвинителен акт	Присъда	1	9	0
		Определение по кумуляция (НОХД 1525/2010 Митъо Очите)	0	0	1
	Предложение от ОП/осв.нак.отг.	Присъда	1	1	0
	Споразумение	Споразумение/спогодба	1	1	0
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ДЕЙНОСТТА НА Д.О.О.О чл.282- 283а, 304 ал. 1и 2	Обвинителен акт	Присъда	13	11	2
	Споразумение	Споразумение/спогодба		1	0
ОРГАНИЗИРАНА ПРЕСТЪПНА ГРУПА	Обвинителен акт	Присъда	2	1	1
		Споразумение/спогодба		1	1
		Прекратено за доразследване по чл.248 НПК			2
	Споразумение	Споразумение/спогодба	4	4	4
		Прекратено на основание чл- .382, ал.8 от НПК			1
		Общо	152	187	19

Наблюдаваните от Бургаски окръжен съд дела с особен обществен интерес през 2010г. са **27** дела, от които 6 дела от предходни години.

Свършените дела са общо 21, от които 13- с присъда или решение, 3- със споразумения и 5 – върнати на прокурора за доразследване. Несвършени са останали 6 дела.

Следва тревожно да се отбележи, че сравнително голям брой от внесените от прокуратурата дела с обществен интерес са били върнати за доразследване, а те станаха общественоизвестни още преди да бъдат входирани в съда. Засиленото вниманието към мерките за неотклонение, насочвано от органи на досъдебното производство, поставят водещите разследването прокурори в невъзможност да преценяват подготовката и момента на искането за налагане или изменение на мерките, а съда- заложник на оповестени, често свършено неверни факти. Констатирано непрофесионално поведение от страна на съдиите обаче и влияние от външни фактори не се допусна нито в отделни случаи, нито като стил на работа.

Ако се абстрахираме от оценките за нас, щедро раздавани в средствата за масова информация, професионалният ни интерес следва да бъде насочен към собствената ни практика и правото в контекста на осъвременяване на правната рамка, предвидена в наказателните закони. Професионалните въпроси, които следва да ни занимават обаче не изолират и тези, поставени на плоскостта на етиката и морала, медийното влияние над съда от страна на участници в процеса, случаите на непремерени лични позиции в чисто професионалната дейност и пр.

Съдът не винаги успешно, но във всички случаи се стреми да диференцира наказанията като анализира цялостната обстановка, воден от принципа, че две еднакви дела няма.

Дебатът в обществото по въпросите възможно ли е едно наказание, определено в рамките на закона да бъде неморално, как се отразява личността на подсъдимия на преценката на съда за неговата обществена опасност продължава.

Съдиите често бяха принудени да работят в усложнена обстановка и въпреки това запазиха своята обективност. Съдът не допусна ограничение от какъвто и да характер над публичността, медийното отразяване, отчетността пред отговорните институции на съдебната власт и обществото.

За съжаление, обществото не само, че не се трогва от бързината и срочността при администриране и решаване на делата, а обществената преценка бе засилена критична към съда, като се постави сериозно под съмнение ефективността на правосъдието по критерия „с цялата строгост на закона”.

В дух на традиция следва да се отбележи като особено положително и отличаващо работата в наказателно отделение високият професионализъм на съдиите, а в още по-голяма степен - тяхното изключително отговорно отношение към пряката им работа. Съответно е и професионалното ниво и старание на служителите.

Този извод намира потвърждение в доклада на Апелативен съд-Бургас по повод извършена проверка на работата на съдиите за периода 01.01.-30.11. 2011г.. Констатациите са коректив и от особено значение за работата ни. По основните критерии, свързани с начина на разпределение на делата, насрочване, срочност в изготвяне на съдебните актове, отлагане на дела и пр. няма нито една негативна констатация в доклада. Това несъмнено е една положителна оценка за работата на отделението.

Необходимо е да отбележим, че и през 2011 г. съдиите от наказателно отделение в БОС показаха активност и професионален подход при обсъждане на различни правни казуси, с произходящата от тях проблематика на фона на противоречивата съдебна практика. Така например, обсъдени и изготвени бяха становища във връзка с приемането на ТР от Общото събрание на наказателната колегия на ВКС, касаещо противоречива съдебна практика по тълкуването и прилагането на чл.301 от НК и чл. 307а от НК.

Активно бе участието на съдиите при обсъждане и обобщаване практиката на съдилищата от Апелативния район по въпросите за приложението на чл.248а от НК и проблемите във връзка с фондовете, принадлежащи или предоставени от ЕС на Българската държава.

Изразена бе също ясна позиция от съдиите по проблемите, касаещи хода на наказателните дела с висок обществен интерес, с оглед критериите за ефективност и справедливост на правораздаването, които бяха поставени на иницирирана от ВСС дискусия по темата. Дадена бе актуална оценка на практическото приложение на нововъведената в НПК фигура на резервния защитник, приложението на чл.18 от Наредбата за медицинската експертиза, съпътстващите делата проблеми с призоваването, съдебно медицинските експертизи, кадровата обезпеченост на вещи лица и т.н.

Макар и без постигнато съгласие по въпроса за тълкуването на чл. 172б ал.1 от НК/престъпно използване в търговската дейност на търговска марка/ и съотношението му с чл. 81 от ЗМГО /състав на административно нарушение, препокриващ обективните параметри на престъплението по чл.172б ал.1 от НК/, съдиите от наказателната колегия подложиха на активна дискусия правната регламентация на визираните обществени отношения и причините, довели до противоречива практика във въззивния контрол на първоинстанционните актове.

Като резултат от дебатирание на проблематиката бе взето и изпълнено решението за инициране на тълкувателна практика от ВКС, като за целта на последния бяха изпратени актовете на съдилищата от съдебния район с противоречиво произнасяне, придружени с нарочно обобщаване на практиката и искане за вземане на отношение.

Наред с проявената активност на съдиите към уеднаквяване практиката на съда, по-голяма част от тях вземат активно участие и в семинарите с наказателно-правна насоченост, организирани от НИП и на местно ниво.

Разбира се, споменатата дейност на съдиите от наказателната колегия не изчерпва инициативите през отчетната година, доколкото не по-малко важно е да се отчете и периодичното провеждане на събрания на колегията, имащи за предмет обсъждане на актуални противоречиви практики по приложението на НК и НПК, актуалните законодателни изменения и типичните за момента и съда проблеми.

II. ВЪЗВИВНО НАКАЗАТЕЛНО ПРАВОСЪДИЕ

1. Постъпление на наказателни дела въззивна инстанция.

Несвършени въззивни наказателни дела :

Вид дело	Новообразувани 2010 г	От тях заварени от предходен период	Брой дела за разглеждане към 01.01.2011г.	Относителен дял на новообразуваните дела 2010 г. към останали несв. към 01.01.2011 г.
ВНОХД, ВНЧХД, ВНАХД	65	-	65	100%
ВНЧД	19	-	19	100%

През отчетната 2011 година в Окръжен съд Бургас са постъпили за разглеждане **514 въззивни наказателни дела**, от които 283 въззивни наказателни дела от общ характер и 231 частни наказателни дела. Близо $\frac{1}{4}$ - 55 дела от този вид са постъпили през последното тримесечие на отчетната година. През 2011г. са образувани **283 ВНОХ дела, повече отколкото през последните две години**. През 2010г. и през 2009г. са били образувани съответно 251 и 207.

Постъплението на **въззивните частни наказателни дела** също е увеличено : 231 през настоящата година, 202- през 2010г. и 165- през 2009г.

Дейността на съда по тези дела зависи от дейността на районните съдилища, при които голяма част от делата приключват със споразумение или по реда на съкратеното съдебно следствие- фактор, обуславящ снижаване броя на обжалваните присъди през последните няколко години, респективно образуваните ВНОХД пред окръжния съд. Едновременно с това обаче, нараства броят на сложните от фактическа и правна страна наказателни дела.

Най-много дела са образувано по жалби и протести против първоинстанционните актове на РС-Бургас (160), РС-Несебър(26), РС-Карнобат(24) и РС-Царево(22). По жалби са образувани 224 дела, а по протести на прокуратурата- 59 дела.

Останали несвършени в началото на отчетния период са били 65 дела (79 дела през 2010г. и 63 дела през 2009г.), като общия брой на ВНОХД, ВНЧХД и ВНАХД за разглеждане през 2011г. е бил 348 (през 2010 г. е бил 330 и 270 през 2009г.) и 250 ВНЧД (220 и 181 ВНЧД за 2010г. и 2009г.)

Вид дело	ВНОХ, ВНЧХД, ВНАХД	ВНЧД
Брой свършени решени дела	269	226
От тях в срок от 3 месеца	164	199
Относителен дял на свърш.дела в 3 м. срок към общо св.дела	61%	88%
Брой реш. по същество	250	221
Прекратени дела	19	5

2. Свършени дела - анализ по видове

Относителните резултати от дейността на съдиите по ВНОХД, ВНЧХД, ВНАХД и ВНЧД, се илюстрират в следната таблица :

Вид дело	ВНОХ, ВНЧХД, ВНАХД	ВНЧД
Брой дела за разгл.към 31.12.2011	348	250
Относителен дял на свърш.дела към делата за разгл.	77%	90%
Несв. Дела към 31.12.2011 г.	79	24
Съотношение на несв.към свърш.дела	1:3,4	1:9,4
Брой обж. и протест. Дела	6	0
Резултати от касационна проверка		
Отменени	0	0
Потвърдени	2	0

За сравнение- 2010г. :

Вид дело	ВНОХ, ВНЧХД	ВНЧД
Брой дела за разгл.към 31.12.2010	330	220
Относителен дял на свърш.дела към делата за разгл.	80%	91%
Несв. Дела към 31.12.2010 г.	65	19
Съотношение на несв.към свърш.дела	1:4,1	1:10,6
Брой обж. и протест. Дела	3	0
Резултати от касационна проверка		
Отменени	1	0
Потвърдени	3	0

2009г.

Вид дело	ВНОХ, ВНЧХД	ВНЧД
Брой дела за разгл.към 31.12.2009	270	181
Относителен дял на свърш.дела към делата за разгл.	71%	90%
Несв. Дела към 31.12.2009 г.	79	18
Съотношение на несв.към свърш.дела	1:2,4	1:9,1
Брой обж. и протест. Дела	4	0
Резултати от касационна проверка		
Отменени	0	0
Потвърдени	1	0

Свършените през 2011г. ВНОХД, ВНЧХД и ВНАХД са **269**, които представляват 77% от всички разгледани дела и 95% от постъплението.

Общо свършените второинстанционни наказателни дела са 269, като от тях 164 са приключени в тримесечен срок, или 61 %. Това е основание за лек упрек към наказателните съдии, които са приключили делата почти напълно спрямо това, което е постъпило през годината пред тях за разглеждане, но не са успели да го сторят в тримесечния срок. Това, между другото, е констатирано и годишната проверка, извършена от Апелативен съд-Бургас. Почтеността изисква да признаем, че обективна причина за това забавяне няма, но председателите на съставите следва да обърнат внимание на това през следващата година и да приключат делата в изискваните срокове.

Останалите висящи в края на отчетния период са 79 дела и представляват постъпилите за последните три месеца дела, които по обективни причини не могат да приключат до 31.12.2011г.

За сравнение: През 2010г. са били приключени в тримесечния срок 73% от ВНОХД, ВНЧХД и ВНАХД, а през 2009 година – 71%.

През отчетната година процентът на приключилите в тримесечния срок дела е 61%.

Приключили в тримесечния срок ВЧНД са 88%.

При посочения процент свършени в тримесечния срок дела през последните няколко години не може да се прави извод за недобра срочността на съдопроизводствените действия. Както беше посочено по-горе, постъплението на ВНОХД и ВНЧХД към края на отчетния период е било по-интензивно, поради което са отчетени като висящи 79 дела и в процентно съотношение те представляват разликата до параметрите на показателя за приключили дела. В този смисъл, по напълно обективни причини, делът на неприключилите дела не е значителен, още повече, че постъплението е повишено.

3.Брой решени дела по същество - анализ по видове и структура: **Брой отменени /брой изменени, брой потвърдени решения на районните съдилища:**

През изминалата година по същество са решени 250 ВНОХД, ВНЧХД и ВНАХД и 221 ВЧНД.

По 154(62%) решени по същество въззивни дела, присъдите на първоинстанционните съдилища са потвърдени (при 164 - 65% и 111 - 58% съответно за 2010г. и 2009г.). Запазената тенденция в трите отминали години

сочи за качество и професионализъм в работата на районните съдии. В процентно отношение, потвърдените присъди спрямо всички решени въззивни наказателни дела е най- висок отново за СрРС -70% (при 73% и при 75% за 2010г. и 2009г.), следван от НРС – 64% (при 63% и 41% за 2010 и 2009г.) БРС – 59% (за 2010г. и 2009г. 66% и 67%), за АРС – 53% (при 30% за 2010г. и 33% за 2009г.) и най-нисък за КРС - 45% (при 61% и 60% за 2010г. и 2009г.) и ПРС – 47% (при 53% и 57% за 2010г. и 2009г.).

При сравнителния анализ на резултатите при ВНОХ, ВНЧХД и ВНАХД за трите наблюдавани години се констатира, че потвърдените съдебни актове са почти толкова колкото през 2010г.(2011г. 154, 2010г. 164) и с 39% повече в сравнение с 2009г. (111) при почти същи брой обжалвани.

Окръжен съд- Бургас е изменил 62 присъди на районните съдилища, което е 23 % от разгледаните и свършени дела. В 18 случая (при 21 за 2010г. и 24 за 2009г.) наказанието е намалено, а само по 3 от делата е увеличено(по 2 през 2010г. и 1 през 2009г.). Броя на изменените присъди не се е увеличил в сравнение с предходната година. Сред изменените присъди основно място заемат тези, с промени в наказателната част – 30 бр. (11,2% от всички свършени) при 28 през 2010г. (10,6% от всички свършени) и 7 (6,3% от всички свършени) през 2009г. По 8 от делата БОС е изменил присъдата в гражданско-осъдителната ѝ част.

По 23 (15 за 2010г. и 19 за 2009г.) дела присъдите са били отменени изцяло и делата върнати за ново разглеждане, поради допуснати неотстраними от въззивната инстанция съществени процесуални нарушения. Увеличен е броя на върнатите за ново разглеждане дела в сравнение с 2010г. и 2009г. Като проблем може да се отчете неадекватната на натоварването кадрова политика, независеща и въпреки предприетите от председателите на районните съдилища мерки в тази насока.

Прекратени са били общо 24 въззивни наказателни дела, в т.ч.19 ВНОХД, ВНЧХД, и ВНАХД като по 5 от делата подсъдимите и тъжители са се спогодили по чл.24, ал.3 от НПК. 14 дела са били прекратени по други причини, в т.ч. и поради нередовности или оттегляне на жалбите и протестите по тях.

3.Брой обжалвани и протестирани въззивни производства, резултати от касационна проверка. Изводи

От общо решените през 2011г. 269 дела, обжалвани са били съдебните актове по 6 (в т.ч. 5 ВНОХД и 1 ВНЧХД), при – 3бр. през 2010г. и – 4 бр. през 2009г. Няма обжалвани и протестирани ВНЧД през 2011г., 2010г., както и през 2009г. (през 2008г.- 1 ВНЧД, през 2007г.- 8 ВНЧД). От обжалваните дела по едно дело -ВНЧХД 728/2011, не е допуснато касационно обжалване на присъдата на БОС и по петте -ВНОХД 879/2010, 732/2011, 303/2011, 480/2011 и 568/2011 присъдата е потвърдена.

III. ДЕЙНОСТ НА СЪДИИТЕ ОТ НАКАЗАТЕЛНО ОТДЕЛЕНИЕ ПРЕЗ 2010Г.

Съдиите от наказателно отделение, разглеждащи първоинстанционни и въззивни наказателни дела са били реално натоварени, както следва:

- *Спрямо постъпилите дела – 13,09 дела/месеца*
- *Спрямо разгледаните дела – 14,08 дела/месеца*
- *Спрямо свършените дела- 12,77 дела/месеца*

Тези показатели са изчислени на база реално работили наказателни съдии през годината - 12.

Отчетността по отношение на натовареността на съдиите и съдилищата винаги е търпяла критики, защото от една страна не отчита действителната натовареност, от друга- цифрите една към друга не дават реалната картина на натовареността.

Изводи. Проблеми

Върховенството на закона, независима съдебна система и наличие на модерно и стабилно законодателство, което не е подложено на конюнктурни, непрекъснати и необмислени промени са главното условие за изграждане на съвременен демократично общество. Честата промяна на правилата не позволява сформирани на трайна и единна съдебна практика, която да е предвидима в процеса на приложение на закона, а това на свой ред поражда критики към работата на съдилищата. Данните, които съдилищата, и в частност- Окръжен съд-Бургас, достигна показват, че основната част от работата на съда отговаря на европейските стандарти, а по ефективност е съпоставима с тези на страните членки на ЕС. Противно на утвърдените обществени виждания за съдебната система като неефективна и корумпирана, анализът на обективно съществуващите показатели, които отразяват нейната дейност, съпоставяйки предложените статистически данни за работата на съдилищата, позволяват да се направи извода, че основната част от работата на системата отговаря на европейските стандарти и не разкрива съществени различия с европейските практики, а по ефективност е напълно съпоставима с тези на страните членки на ЕС.

Тези констатация не са акт на непремерено самочувствие, а логично следващи от анализите изводи. Съпоставени през последните няколко години, статистическите отчети дават отговор на очакванията към съда за бързина и ефективност. Време е да се разбере, че проблемът с бързината на процесите е на санитарния минимум и следва да се обърне внимание към повишаване на качеството на правораздаване. В дух на самокритичност обаче следва да отбележим, че качеството на правораздаването, в т.ч. предвидимостта при еднотипни дела винаги ще стои на дневен ред. Усилията ни следва да бъдат насочени към задълбочено проучване на делата от доказателствен аспект, което ще ни съсредоточи в хода на съдебното следствие към попълване на делото с необходимите доказателства, каквото задължение съдът има съгл.чл.107, ал.2 НПК, а от друга страна -ще позволи своевременни действия против опитите за отлагане на делата. Под задълбочена предварителна подготовка обаче следва да се има предвид и осъвременяване на специализираните познания, адекватни на

съвременната престъпност. Тъкмо затова през следващата година са планирани отново обучения. Промяната в противодействието срещу престъпността и борбата с нея може да има успех само при промяна в работата на органите на досъдебното производство и прокуратурата. Без необходимия и събран по надлежния ред доказателствен материал не може да се постигнат добри резултати в борбата с която и да е престъпност.

Съдът се произнася в съответствие със закона и вътрешното си убеждение въз основа на представените по делото факти и доказателства. Отклонението от нормите и морала следва да бъде санкционирано, но възразяваме на общите упреци към всички съдии за липса на ефективност, бързина, съзнание и морал. Следва да се разбере и подчертае, че отчетените резултати са равнозначни на упорит труд и добре свършена работа, и не представляват просто една статистика.

Убедено можем да заявим, че през 2011 г. съдиите от наказателно отделение на БОС отговориха адекватно на очакванията за добро правосъдие и нямаха съществени проблеми при прилагането на динамичните законодателни промени. В контекста на горното, през отчетната година предложихме 91% свършени наказателни дела, от които 89% в тримесечния срок, липса на неоснователно забавени дела, почтеност и професионализъм.

Тъй като няма позитивно развитие на констатациите ни от предходни години, отново ще посочим, че бихме подкрепили практическото реализиране на идеите за опростяване на наказателните производства и намаляване на формализма. В тази връзка може би е дошло времето да се помисли реално и за предприемане на мерки за основателно разтоварване на съдебната система, като за целта се декриминализират някои състави в НК и се прехвърли отговорността за наказване за тези деяния на административните органи. Този въпрос може да се реши по-скоро с приемането на изцяло нов Наказателен кодекс, с който да се реализира идеята за въвеждане на разграничение между нарушения, простъпки и престъпления, както и въвеждане на диференцирани процедури за разглеждането им. Това би довело до ускорено разглеждане на дела за правонарушения с по-ниска степен на обществена опасност и би осигурило по-добри възможности за задълбочено и ефективно разглеждане на делата за сериозни престъпления.

Всъщност, от последния технически доклад, стана ясно, че препоръките към органите на досъдебното производство са валидни, а проблемите, които посочваме- за съжаление актуални. Въпрос на политическа воля е решаването им. Изводът за реалното състояние на наказателното правосъдие обаче, извършвано от съдилищата, което се развива въз основа на събраните и представени от прокуратурата и разследващите органи доказателства, би могъл да бъде категорично направен от резултатите, които отчитат съдилищата и той ще бъде с положителен знак. Почтеността изисква това признание, както и, че с отчетените резултати, Бургаският окръжен съд допринася за добрите резултати.

Все още има съдии, макар и единици, които поради краткия им съдийски стаж и обременеността им от предишната им дейност, поставят за решаване неадекватна на съдийското мислене проблематика.

ГРАЖДАНСКО ПРАВОСЪДИЕ

1.1. ПЪРВОИНСТАНЦИОННО ГРАЖДАНСКО ПРАВОСЪДИЕ

През 2011г. в Първо гражданско отделение на Бургаския окръжен съд са работили 11 съдии (11 през 2010г. и 9 през 2009г.), които са разглеждали всички първоинстанционни граждански и търговски дела, както и фирмените дела. Отделението се ръководи от заместник председателя Антоанета Андонова-Парашкевова.

1.Останали висящи

1. Граждански дела.

Към 01.01.2011г. висящи от предходен период са били 175 граждански дела, от които новообразувани в края на 2010г. – 153 дела (87%) и останали от предходен период – 22 дела (13%).

За сравнение: Към 01.01.2010г. в съда са били висящи 190 граждански дела, от които новообразувани в края на 2009г. – 171 дела (90%) и останали от предходен период – 19 дела (10%). Към 01.01.2009 г. в съда са били висящи 133 граждански дела, от които: -новообразувани през 2008г. и преди първо съдебно заседание 119 дела (89,47%)и -заварени от предходен период 14 дела (10,53%).

2. Търговски дела.

Към 01.01.2011г. висящи от предходен период са били 253 търговски дела, от които новообразувани в края на 2010г. – 214 дела (84,58%), а от предходен период – 39 дела (15,42%)

*За сравнение :*Към 01.01.2010г. са били 204 търговски дела, от които новообразувани в края на 2009г. – 189 дела (92,65%), а от предходен период – 15 дела (7,35%)Към 01.01.2009г. висящи за разглеждане в съда са били 137 търговски дела, от които:-новообразувани през 2008г. и преди първо съдебно заседание 115 дела (83,94%) и -заварени от предходен период 22 дела (16,06%).

ИЛИ:

Към 01.01.2011 г., в началото на отчетния период, в съда висящи са били общо 433 първоинстанционни граждански и търговски, включително частни граждански и частни търговски дела, при 394 към 01.01.2010г., 270 към 01.01.2009г. и 262 към 01.01.2008г., 243 дела към 01.01.2007 г. и 214 дела към 01.01.2006 г.

Анализът на данните за несвършените дела показва следното:

Значителният брой несвършени дела са постъпили в края на отчетния период и разглеждането им естествено се отнася към следващия. Принос към този резултат има и процеса по размяна на книгата съгласно ГПК. Наблюдавани в тригодишен период, се забелязва ръст на останалите несвършени търговски дела. И това очевидно ще е постоянно висок показател предвид двукратната размяна на книгата, която е утежняваща по отношение на сročността и бързината по този вид дела.

2.Постъпление

1. Граждански дела

През 2011г. в Бургаския окръжен съд са постъпили 495 първоинстанционни граждански дела, в т.ч. и частни граждански.

За сравнение: През 2010г. са постъпили 445 първоинстанционни граждански дела, в т.ч. и частни граждански През 2009г. са постъпили 404 граждански дела, през 2008 -306.

2. Търговски дела

Постъпилите през 2011г. търговски дела са общо 586, при 718 за 2010г. и 593 за 2009г.

3. Общо постъпление

През годината са постъпили общо 1081 граждански и търговски дела, от които 291 частни граждански и търговски (През 2010г. – 1163 граждански и търговски дела, от които 344 частни граждански и търговски През 2009 - 997 граждански и търговски дела, от които 296 частни граждански и търговски, през 2008г.- 683 граждански и търговски дела, както и 149 частни граждански и търговски първоинстанционни дела.).

**Новообразуваните дела през 2011г.са 8,5% повече спрямо 2009 г.
Постъплението е намаляло спрямо 2010г. със 7%**

От постъплението може да се направи извода, че след влизане в сила на ГПК се увеличи (и тенденцията е очевидно такава) броят на търговските дела, увеличи се и броят на гражданските дела, които поради промяна в подсъдността се разглеждат от окръжния съд. Двойно е увеличен и броят на частните граждански и търговски дела пак поради същата причина. Следва да се отчете по-долу също, че не само броя, но и фактическата и правна сложност на делата е осезаема. Увеличението на търговските спорове е показател за междуфирмена задължнялост и резултат от икономическата ситуация в страна.

3.Разгледани граждански и търговски дела

През 2011 г. съдиите от това отделение са разгледали 1514 (в т. ч. 291 частни дела) първоинстанционни граждански и търговски дела. През 2010г. са разгледани 1557 (в т. ч. 344 частни дела). През 2009г. са разгледани 1267 (в т. ч. 296 частни дела) първоинстанционни граждански и търговски дела, при 1094 в т.ч. 149 частни дела през 2008г.

Общият брой дела за разглеждане е увеличен с 19,5% спрямо 2009 г. и е намалял спрямо 2010г. с 2,8%

4. Останали висящи дела в края

В края на отчетния период останали висящи са 483 дела (при 433 за предходната година и 394 за 2009г.). Това представлява 31,90% от всички разгледани дела и на практика означава постъплението за последните два месеца. Увеличеното постъпление в края на отчетен период винаги отчита не малък брой несвършени дела, поради което това не е показател за работата на съдиите от това отделение. При действието на новия ГПК, няма шанс тази статистика да бъде променена и в следващите години. Затова, ако не се предвиждат изменения в ГПК, би следвало да се помисли за алтернативни начини за по-бързо придвижване на книгата между съда и страните. Водени все

от желанието за бързо правосъдие, въведохме Правила за призоваване по електронен път съобразно допустимото от ГПК, но идеята и удобствата, произхождащи от нея не са достатъчно поляризирани, а може би и обществото ни не се доверява все още на нетрадиционното.

5. Свършени дела.

5.1. Общо свършени граждански и търговски дела.

През годината са свършени общо 1031 дела, от които 737 граждански и търговски дела и 294 частни граждански и търговски дела.

От свършените 311 граждански дела, **63% са в тримесечния срок**, а частните граждански дела са приключени **96% в 3-месечен срок**.

От свършените 571 търговски дела, **70% са в тримесечния срок**.

За сравнение : Свършени през 2010г. свършени общо 1124 дела, от които 784 граждански и търговски дела и 340 частни граждански и търговски дела. От свършените 364 граждански дела, 75% са в тримесечния срок, а частните граждански дела са приключени 100% в 3-месечен срок. От свършените 669 търговски дела, 83% са в тримесечния срок. Свършени през 2009 г. са общо 873 дела, от които 577 граждански и търговски дела и 296 частни граждански и търговски дела. От свършените 248 граждански дела, 67% са в тримесечния срок, а частните граждански дела са приключени 100% в 3-месечен срок. От свършените 526 търговски дела, 70% са в тримесечния срок.

Свършени през 2008 г. са общо 824 дела : граждански-235, от които 68% в срок, търговски – 552, от които 74% в тримесечния срок. Частните граждански са били почти три пъти по-малко, всички приключени в тримесечния срок.

5.2. Свършени граждански дела.

През 2011 г. са свършени 460 граждански и частни граждански дела или **68.1%** от общия брой дела за разглеждане, като съотношението несвършени/свършени дела е **1:2,1**.

В 3-месечен срок са свършени 340 дела или 74%.

За сравнение: През 2010г. са свършени 455 граждански и частни граждански дела или **71.7%** от общия брой дела за разглеждане, като съотношението несвършени/свършени дела е **1:2,5**. През 2009г. са свършени 347 граждански и частни граждански дела или 64,6% от общия брой дела за разглеждане, като съотношението несвършени/свършени дела е било **1:1,8**. През 2008г. в 3-месечния срок са свършени 272 дела или 67,2%, съотношението несвършени/свършени дела е било **1:2,05**.

С акт по съществуващото по делото са приключили 344 дела, а прекратени са били 121 дела. През 2010г. с акт по съществуващото по делото са приключили 334 дела, а прекратени са били 121 дела. През 2009г. с акт по съществуващото по делото са приключили 244 дела, а прекратени са били 103 дела, а през 2008г. съответно 186 и 86.

5.3. Свършени търговски дела.

През 2011 г. са свършени общо 571 търговски дела, от които 145 частни търговски дела или 68,1% от общия брой дела за разглеждане, като съотношението несвършени/свършени дела е 1:2,1. В 3-месечен срок са свършени 397 дела или 70%.

С акт по съществуто на делото са приключили 419 дела, а прекратени са били 152 дела.

За сравнение : През 2010 г. са свършени общо 669 търговски дела, от които 249 частни търговски дела или 72,6% от общия брой дела за разглеждане, като съотношението несвършени/свършени дела е 1:2,6. В 3-месечен срок са свършени 552 дела или 83%. С акт по съществуто на делото са приключили 489 дела, а прекратени са били 180 дела. През 2009 г. са свършени 526 търговски и частни търговски дела или 72% от общия брой дела за разглеждане, като съотношението несвършени/свършени дела е било 1:3,8. С акт по съществуто на делото са приключили 379 дела, а прекратени са били 147 дела. В 3-месечен срок са свършени 367 дела или 70 %. През 2008 г. са свършени 552 търговски и частни търговски дела или 80% от общия брой дела за разглеждане, като съотношението несвършени/свършени дела е било **1:2,5**. С акт по съществуто на делото са приключили 294 дела, а прекратени са били 258 дела. В 3-месечен срок са свършени 406 дела или 74 %.

Цифрите не сочат подобряване на сročността, но това е истинският ефект на изменения ГПК. Докато в предходните години делата по стария ред приключваха сравнително по-бързо и забавянето можеше да бъде дефинирано, когато се касаеше за забава от страна на съда или когато е по други причини. Сега, забавянето е резултат най-вече от двойната размяна на книгата. Проследяването на делата по предмета им пък разкрива картина на утежнени от правна и фактическа сложност дела, усложнени търговски взаимоотношения в резултат на икономическата обстановка в страната и в резултат на „развихрилото” се по Черноморието строителство по повод на което неуредените облигационни и вещни отношения сега са на дневен ред.

Често явление са многообразни усложнения на исковия процес чрез съединяване на искове, привличане и встъпване на трети лица, както и утежнено доказване. Не малко са и делата, по които една от страните е чуждестранен гражданин или юридическо лице от страна- член на ЕС и процесът се развива при приложението на съответния Регламент, която процедура неминуемо води до удължаването му във времето. При преглед на делата може да се направи оценка и за състоянието на съвременния бизнес, способностите му да преговаря, да решава спорове извън съда, да се подчинява на договорната дисциплина, да зачита правата на другата страна и др.

Много често се разчита на протакане на делото от нередовно призоваване на страните, заболяване на страни и пълномощници, за да постигат стопански резултати.

5.4. Решени дела по същество. Прекратени.

През 2011г. с акт по съществуто на делото са свършени 763 първоинстанционни граждански и търговски дела (при 823 за миналата година, 623 за 2009г. и 484 за 2008г.). Искът е бил уважен изцяло по 394 дела, уважен частично – по 82 дела и отхвърлен изцяло – по 287 дела. Със спогодба са приключили 21 дела. Според вида (предмета) на спора анализът на свършените дела с акт по същество води до извода, че най-голям дял заемат делата по облигационни искове, в т.ч. от и срещу търговци и делата за непозволено увреждане и по искове по ТЗ. По тези видове дела съдът е успял да реши почти равен брой дела на постъпилите.

При исковете по ТЗ (чл.70 и 74 ТЗ) и делата за несъстоятелност се забелязва обратното – два пъти по-малко приключени дела. Обяснението следва да се търси в сложността на тези дела и особеностите на процесуалната уредба.

През 2011г. прекратени са били 247 граждански и търговски дела (без приключилите със спогодба дела). Основанията за прекратяване са следните :

- неотстранени недостатъци на исквата молба- 65 дела;
- недопустимост на иска – 12 дела;
- по подсъдност – 158 дела;
- по чл.126 ГПК –8 дела,
- по чл.25 ЗТР – 4 дела

На практика, отказ от правосъдие, поради необосновано прекратяване на дела не се наблюдава.

6.Инстанционен контрол.

През годината са били обжалвани решенията по 172 граждански дела при 105 граждански дела през 2010г., при 130 през 2009 и 88 дела през 2008. По търговските дела са били подадени 219 жалби, при 167 за 2010г., при 159 през 2009 и 216 през 2008 г.

През 2011г. са върнати след въззивна проверка от Бургаския апелативен съд (без обжалване пред ВКС) 163 граждански дела и 198 търговски дела.

През 2011 г. **по гражданските дела** решенията и определенията са били отменени в 35 случая и потвърдени в 69 (съотношение 1:1,97). През 2010 г. по гражданските дела решенията и определенията са били отменени в 18 случая и потвърдени в 65 (съотношение 1:3,61) През 2009 г. решенията са били отменени в 16 случая, а 28 са били потвърдени (съотношение 1:1,75). Съотношението през 2008г. е било 15/35 или 1:2,33.

По търговските дела са били отменени 36 решения и определения, а 125 са потвърдени (съотношение 1:3,47). През 2010г. по търговски дела са били отменени 20 решения и определения, а 108 са потвърдени (съотношение 1:5,4). През 2009г. по търговски дела са били отменени решенията по 14 дела, а по 89 са били потвърдени (съотношение 1:6,36) Съотношението през 2008г. е било 14/49 или 1 : 3,5.

През годината по **касационно обжалване** са били проверени 16 граждански дела, по 2 от които решенията са били отменени, а са потвърдени 14 съдебни акта или 86%. Съотношение отменени/потвърдени е 1:7 (за 2010г. 1:8.33 или 88%, за 2009г.1:6.25 при 84%, а потвърдени за 2008 г. при 75 % потвърдени, съотношението отменени/потвърдени е 1:3.14).

В резултат на касационна проверка са били отменени решенията по 3 дела и потвърдени по 9 търговски дела, или 67 %. Съотношението отменени/потвърдени е 1:3. (През 2010г. 88 % съотношението отменени/потвърдени е 1:8. През 2009г. 81 % съотношението отменени/потвърдени е 1:4.2, през 2008 г. 79 % съотношение отменени/потвърдени за 2008г. е 1:3.8, а за 2007г. 1:4,2).

Горните данни, взети самостоятелно, не могат да обосноват категорични изводи за качеството на правораздавателната дейност не защото сами по себе си не са добри, а тъй като при действащата гражданскопроцесуална уредба възможността на страните да сочат нови факти и обстоятелства пред въззивната инстанция е ограничена, но преклузията се прилага различно от инстанциите. В

резултат на това в повечето случаи пред въззивната инстанция делата се разглеждат при изменени обстоятелства и различен доказателствен материал за правнорелевантните факти. Друг фактор, който изкривява обективния образ е обстоятелството, че съотношението отменени/потвърдени актове на съда зависи и от общия брой на делата обжалвани пред Апелативния съд. Често определения или решения на въззивната инстанция са били обект на обсъждане в отделението, поради напр. нееднаквото разрешаване на еднотипни казуси и др. Въпреки това, считаме, че общоприетите показатели за качество на правораздаване се подобряват.

Анализът на данните недвусмислено сочи, че по отношение резултатите от инстанционната проверка работата на БОС по първоинстанционните търговски и частни търговски дела показва подобрене и то в няколко посоки:

На първо място, отчита се пълна липса на прогласени за нищожни актове, обезсилени актове или върнати за ново разглеждане дела. Това означава, че по правило по тези дела се постановяват валидни и допустими съдебни актове; след качествена подготовка на делото за разглеждане по същество и по отстраняване на нередовностите по исковите молби; при законосъобразно определен предмет на делото и без допускани съществени процесуални нарушения.

На второ място, отбелязва се намаляване както на абсолютния брой на отменените актове, така и на процентното съотношение на отменените към обжалваните актове, и на отменените актове към общия брой дела за разглеждане. Тези резултати водят до извод, че съдиите в Бургаския окръжен съд продължават в усилията си да изучават динамично развиващото се законодателство, да прилагат новите процесуални правила, въведени с ГПК от 2008 г. и да отговарят на високите изисквания на обществото към съда. Дори не е необходимо самостоятелно да отдаваме значение на бързината на правораздаване, защото от една страна цифрите сами сочат, че сме предложили достатъчно бързина за динамичните търговски отношения, но от друга-търговските взаимоотношения имат нужда от истински прецизно, законосъобразно и справедливо решение, а инстанционните резултати за отчетната година сочат именно това- правосъдие, което в най-голяма степен е задоволило очакванията.

По повод анализа на причините за отмяна на актовете е необходимо да се отбележи, че все още има случаи, когато съдебни актове се отменят поради представени несвоевременно, пред горната инстанция, доказателства, които водят до различни крайни правни изводи. Въпросът, дали представянето на доказателства пред въззивната инстанция по дело за обезпечение на бъдещ иск, а още повече по дело за обжалване отказ на АВ, е допустимо, е дискуссионен и сериозен. Еднозначният му положителен отговор би довел до пълно обезсмисляне на усилията на първоинстанционните съдилища по тези дела.

По повод частните търговски дела за обезпечение на бъдещ иск се забелязва и отчита нерядко разминаване в преценките на първоинстанционния окръжен съд и на въззивния апелативен съд относно наличието на предпоставките за допускане на обезпечение. При едни и същи твърдени факти и при едни и същи доказателства инстанциите достигат до диаметрално противоположни изводи. Причините за това може би се крият в твърде общата законодателна уредба и необходимостта от конкретна преценка във всеки отделен случай. Най-често позициите се разминават относно наличието или липсата на обезпечителна нужда за молителя и по-рядко по повод вероятната

основателност на бъдещия иск. Броят и относителната тежест на този вид дела непрекъснато нараства. Ето защо остава необходимостта от обобщаване на практиката и сближаване на вижданията.

7. Фирмени дела

От 2008 г. поради влизането в сила на Закона за търговския регистър, окръжните съдилища преустановиха дейността по водене на търговския регистър (вписване на новорегистрирани търговци и промени в обстоятелства, подлежащи на вписване).

На съда е възложена за срок от три години дейността по издаване на удостоверения за пререгистрация – по § 4, ал.2 ПЗР на ЗТР и крайният срок бе 31.12.2010г., впоследствие удължен с изменение на закона до 31.12.2011г.. В типичен за нашето общество стил, именно в последните дни от годината, съдът буквално бе затрупан с работа по издаване на удостоверенията, но все пак- не толкова, колкото през предходната година.

През 2011 г. са издадени 4498 удостоверения за пререгистрация – по § 4, ал.2 ПЗР на ЗТР. За сравнение, през 2010г.- 15275, през 2009 са издадени 5919, а през 2008г. са издадени 11645 такива. Проверката и подписването на удостоверенията се извършва от дежурен съдия от отделението по предварително определен график.

През годината са били първоначално регистрирани 133 сдружения с нестопанска цел (131 през 2010г. и 124 са били през 2009), 7 фондации(7 през 2010г. и 10 през 2009) и 1 ЕООД (вписване по подсъдност). Вписани са били промени в обстоятелствата по отношение на 147 сдружения с нестопанска цел (291 сдружения с нестопанска цел за 2010г., 161 за 2009 и 120 за 2008г.) и 7 фондации (9 фондации за 2010г., 7 за 2009 и 3 за 2008г.г.).

През 2011г. един съдия от Първо гражданско отделение се е произнесъл средно по 28,3 заявления за първоначална регистрация и за вписване на промени. Извън това остава дейността по проверка на удостоверенията за актуално състояние, която продължава по отношение на непререгистраните търговци и на сдруженията с нестопанска цел, както и дейността по проверка на фирмените дела, подлежащи на архивиране поради пререгистрация.

Средната натовареност на съдиите от първо гражданско отделение по отношение общия брой дела за разглеждане 1514 бр. при 11 съдии е 11,47 дела месечно, а действителната натовареност е 12 дела месечно. Един съдия в отделението е разгледал средно 137,5 дела през годината.

Натовареността по отношение свършените дела -1031 при 11 съдии възлиза на 7,81 дела, а в действителност – 8,09 дела месечно. Един съдия е свършил средно 93,73 дела през годината.

Действителната натовареност на съдиите по отношение свършените дела през предходните 2010, 2009 и 2008 г. е съответно 9,71, 8,12 и 12,48 дела на месец.

Разпределението на делата се извършва от зам. председателя, отговарящ за Първо гражданско отделение съдия Антоанета Андонова-Парашкевова. Извършва се чрез софтуер за случаен избор на докладчик, поради което и тежестта на делата се разпределя на случаен принцип. Практиката показва, че и по вид, и по тежест в средносрочен план и дългосрочен план делата се разпределят равномерно. Делата за несъстоятелност, по заповед на председателя

на окръжния съд се разпределяха до края на 2010г. по поредността на съдиите, тъй като се разглеждат при значителна и неритмична натовареност на съдията. От 01.01.2011г. се разпределят чрез програмата за случайно разпределение в напълно самостоятелен модул. Фирмените дела се разглеждат от дежурен съдия. Дежурството се извършва по предварително изготвен и одобрен месечен график.

След влизане в сила на новия ГПК, дейността на съда по първоинстанционното гражданско правосъдие се увеличи. В тази връзка са предприети действия от административното ръководство, увеличен е броят и на съдиите, и на администрацията в това отделение.

8. Изводи. Проблеми

И през отчетната 2011 г., един от ясно оформените проблеми в първоинстанционното гражданско и търговско съдопроизводство, продължава да е този с производствата по молбите /исканията/ за допускане на обезпечение на бъдещи икове. От постъпилите през годината общо 1081 граждански и търговски първоинстанционни дела, делата за обезпечение на бъдещ иск, които се образуват като частни граждански или частни търговски са 285.

От организационна и административна гледна точка, характерно за тези дела е изискването да има произнасяне в деня на постъпване на молбата. Това правило стриктно се спазва и изпълнява в период от около 3 години, като административно е уреден така: незабавно след постъпване на молбата в регистратурата на съда, тя се докладва за образуване в досие на деловодството, на разпределящия съдия и веднага на определения чрез програмата за случайно разпределение на делата съдия-докладчик. В резултат на това проблемите са вече съвсем ясно очертани. Случайното разпределение на делата не рядко води до ситуации, при които незабавното произнасяне се дължи от съдия, който е в открито съдебно заседание. Това води до натовареност над нормалната за съответния съдия, а понякога прави физически невъзможно разглеждането на молбата за обезпечение в рамките на деня на постъпването ѝ. Някои от обезпечителните производства се отличават с фактическа и правна сложност, например : молбите на КУИППД за допускане на обезпечение по ЗОПДИППД, търговски спорове и др., които по правило са придружени от стотици документи и по които се искат множество обезпечителни мерки. Тъй като по молбите за обезпечение на бъдещ иск се образуват частни граждански и търговски дела, отчитането на срочността на разглеждане на този вид дела следва да е различно. Това се налага от обстоятелството, че статистическите данни за процента за срочност на разглеждане на частните граждански дела не отразява стриктното изпълнение на задължението за произнасяне по молбата за обезпечение в деня на постъпването ѝ. Така през 2010 г. е констатирано, че в тримесечен срок са приключени 100% от частните граждански дела, докато през 2011 г. този процент е 96. Разликата обаче не е резултат на недобре свършена работа, а на промени при образуването на някои от делата, съгласно указанията на ВСС. Докато през 2010 г. като частни граждански дела бяха образувани само молбите за обезпечение на бъдещ иск по граждански претенции, то през 2011 г. като частни граждански дела се образуват и постъпилите заявления за издаване на Европейска заповед за плащане по регламент № 1896 от 2006 г., както и делата по процедура по регламент № 805 от 2004 година. Делата по тези регламенти имат трансграничен характер и са съпроводени с дейности по

осъществяване на преводи и по връчване на съдебни книжа в чужбина, което изисква повече технологично време от обичайното и не позволява приключването в рамките на дни.

В обезпечителните производства се забелязва особена настойчивост на търсещите обезпечения, както и разнообразие на предлаганите мерки за обезпечение. Отказът на определен съдия-докладчик по подадена молба води до подаване, в момента на узнаване на резултата, на същата молба още на следващия ден. Не се прибъгва често до обжалване на отхвърлителното определение на съда, въпреки промяната в разпоредбата на чл.396 от ГПК, предвиждаща отпадане в тези случаи на изискването за размяна на книжа чрез даване възможност за отговор на ответника по искането. Не са редки случаите, в които след допускане на обезпечение на бъдещ иск от първоинстанционния съд, респ. от въззивната инстанция, даденият срок за предявяване на бъдещ иск безрезултатно изтича, съдът служебно, на основание чл.390 от ГПК отменя обезпечението и няколко дни след това отново постъпва идентична като съдържание молба за допускане на същото по вид обезпечение. В резултат на това, в Бургаския окръжен съд, в близо $\frac{1}{4}$ от случаите са налице по няколко, дори повече от две, образувани обезпечителни производства между същите страни, за същия бъдещ иск, включително и като размер при парични вземания, с идентични обезпечителни мерки (видно е, че съдържанието на молбите е копие на хартиен носител на един и същ компютърен файл). Тези обстоятелства поставят все по-настойчиво въпроса за същността и характера на обезпечителното производство. Общата теория на гражданския процес разглежда обезпечителното производство като вид производство за защита и санкция, следователно - сходно с исковия и изпълнителния процес. Съдебната практика обаче по обезпечителните производства, налага разбирането за близост на обезпечителното производство с охранителните производства, при които отказът не пречи възможността да се подаде повторно същата молба, пред същия съд, за издаване на същия акт, включително и в срока за обжалване. От друга страна общественото разбиране и очакване за обезпечителното производство се разминават както с теоретичните постановки, така и със съдебната практика. Обществеността разглежда обезпечителното производство като форма на заобикаляне на исковия процес, с всички негови плюсове и недостатъци, и начин за уреждане на отношенията чрез създаване на временни неудобства за контрагента, посредством ограниченията и принудата, в същността на които се изразяват обезпечителните мерки. Това се потвърждава и от рязкото увеличение на броя на молбите за допускане на обезпечение на бъдещ иск през периода на икономическата криза от 2009 година и до сега. Всичко това налага, при оскъдната уредба на обезпечителното производство в ГПК, необходимостта от тълкувателна намеса в следните посоки: характер на обезпечителното производство, приложение на разпоредбата на чл.126 от ГПК в него, фактическите основания, при които може да се поиска и се дължи повторно произнасяне по същество на съда по една и съща молба за допускане на обезпечение, между едни и същи страни, по отношение на един и същ иск, чрез налагане на едни и същи обезпечителни мерки, както и дефиниране по тълкувателен път на общо понятие за обезпечителните мерки, което да послужи за основа при преценката по чл.397 ал.1 т.3 за това, дали предложените такива от молителя, различни от изрично посочените в ГПК, представляват „други

подходящи мерки”, чрез които целите на обезпечението могат да бъдат постигнати.

Резултатите от инстанционния контрол по тези дела показват и други особености. Въззивната инстанция наложи практиката, че в това производство не се прилагат концентрационното начало и общите правила за преклудирание на възможностите за представяне на нови доказателства. Поради това, не рядко са констатирани случаи, при които отхвърлени от БОС молби за обезпечение се уважават от въззивната инстанция, поради представени с жалбата нови доказателства. Установява се и друга тенденция: В редица случаи след отмяна на отхвърлително определение на БОС и допускане от БАС на поискани обезпечителни мерки, молителят не е завел в дадения му срок бъдещия си иск или дори не е получил издадената му обезпечителна заповед, като това е наложило служебна отмяна от въззивната инстанция на допуснатото от нея обезпечение. При това положение, въпреки че формално съдебния акт на първоинстанционния съдия е отменен, се оказва, че като краен резултат той правилно е преценил липсата на обезпечителна нужда в конкретния случай, т.е. актът му, независимо, че е отменен, е бил законосъобразен.

Множество въпроси продължават да стоят по производствата, образувани по мотивирани искания от КУИППД за отнемане на имущества. Тези дела се отличават с изключителна фактическа сложност поради представянето на огромен обем писмени доказателства и поради необходимостта на извършване на различни сложни експертизи, тъй като предмет на делото е обследване имуществото на физическо лице, на негови роднини и свързани с него юридически лица и промените в него, в продължителен период от време, обичайно около 25 години. По тези дела възникват затруднения при снабдяване с документи, както и при намиране на вещи лица, компетентни и мотивирани да извършат нужните експертизи. От правна гледна точка това са делата, при които най-често се преплитат и прилагат правила от различни клонове на правото: в обичайния случай -облигационно, семейно и наследствено право, нерядко заедно с тях и търговско право, както и наказателно право, в случаите когато в производството по отнемане на имущество се предяви и инцидентен установителен иск за установяване в гражданския процес на извършено престъпление на основание чл.28,ал.5 от ЗОПДИППД. По тези дела има множество дискуссионни въпроси, по които мненията на съдиите се разделят, а и въпреки, че процеса на обобщаване на практиката на ВКС се развива, в следствие на което се достигна до постановяване на непротиворечиви определения и решения от ВКС, особено полезни за правоприлагането, предприетите промени в законодателната уредба ще доведат до преосмисляне на вече наложили се тълкувания на отделни понятия по специалния закон, а вероятно и промяна на вече установена съдебна практика.

През 2010 г. бе извършена тематична планова проверка по критериите за мониторинг на ГПК, в частта „Първоинстанционно производство”, анализ за периода 01.01-31.12.2009 година. Като резултат бе посочено, че съдиите, разглеждащи тези дела, прилагат последователно и сравнително точно нормите на общия исков процес, имат сравнително единна практика по процесуалните въпроси, но по отношение на бързината и ефективността на първоинстанционното производство, няма усещане за рязка промяна в сравнение с отменения ГПК. След около три годишен период на приложение на разпоредбите на новия ГПК, можем да кажем, че обичайно производствата по

граждански и търговски дела в първа инстанция, при средна фактическа и правна сложност, се развиват в период от 3 до 6 месеца, включвайки и периода на предварителната размяна на книжа, с по-кратък период на произнасяне на съдебния акт след датата на последното съдебно заседание. Действително, шансовете за приключване на делата в едно съдебно заседание са реални, стига казусът да не е с фактическа и правна сложност и да няма допълнителни доказателствени искания за експертизи, свидетели и т.н. Забавянето на разглеждането на делата се получава в два момента: първо при предварителната размяна на книжа, в която особено съществена и значима се оказва дейността на бюро „Призовки”, и в периода от приключване процеса на предварителната размяна на книжа до насрочването на делото за разглеждане в открито съдебно заседание с определение по чл.140, респ.374 от ГПК. В първия момент е от значение своевременното и точно прилагане на правилата за призоваване по ГПК, като се държи сметка за сериозните последици, до които неправилно извършеното призоваване може да доведе, преценени в контекста на въведеното с новия ГПК концентрационно начало. Неправилно извършеното призоваване ще представлява особено съществено нарушение на съдопроизводствените правила, водещо или до забавяне периода на разглеждане на делото във въззивната инстанция, която ще следва да замести в дейността си несвършеното от първата инстанция, или ще наложи ново разглеждане на делото, с преминаване през всичките му фази. Това не само ще доведе до забавяне на гражданското съдопроизводство като цяло, но създава и усещането за несериозно отношение към работата и неоправдано даване на преимущество на бързината на процеса пред установяване на действителните отношения между страните и предоставяне на качествено правораздаване. Във втория момент съдията-докладчик трябва да проучи становищата на страните по допустимостта на производството по делото и по същество, да се запознае внимателно със съдържанието на представените при предварителната размяна на книжа писмени доказателства, да прецени кои от многобройните изложени от страните факти обосновават заявените от тях искания за защита, а следователно и подлежат на доказване, кои от тях са безспорни, за кои от спорните са ангажирани доказателства и за кои не, как се разпределя доказателствената тежест за релевантните за делото обстоятелства, кои доказателствени искания са относими, необходими и допустими, как да бъдат събрани допуснатите доказателства. Огромната част от тази дейност на съда, при действието на отменения ГПК, се извършваше едва след приключване събирането на доказателствата. Добросъвестното изпълнение на всички, описани по-горе действия, които следва да бъдат осъществени преди насрочване на първото по делото съдебно заседание, изисква време и в голяма степен гарантира възможността съдебният процес да приключи в едно открито съдебно заседание. Фактическата сложност на голяма част от делата, производствата образувани по мотивирани искания на КУИППД, търговските дела по изпълнение на сключени договори за строителство, производствата по несъстоятелност, изискват и сериозна активност от страна на съда в случаите, в които се констатира, че за изясняването на делото от фактическа страна, са необходими специални знания. Разпоредбите на ГПК, касаещи този въпрос, а и съдебната практика, налагат разбирането, че в тези случаи съдът е необходимо да действа служебно, при това не само допускайки експертиза и без страните да са формулирали такива доказателствени искания, но и посредством точно и ясно формулиране на

въпроси, чрез които да се получи необходимата информация за установяване на правно-релевантните факти. Въведените специални изисквания за оспорване на изготвени заключения от вещите лица, препятстват възможността за голословно отричане на данните от изготвена експертиза. Същевременно те изискват значителна предварителна подготовка и на съдията-докладчик да прецени необходимостта от допускане на повторна или допълнителна експертиза, да не се съобрази с необосновано оспорване на изводите на вещите лица и така да препятства ненужно отлагане на делото за следващи съдебни заседания и разглеждането му в по-дълъг период от време, отколкото е необходимо в конкретния случай. Като цяло, при новия ГПК е необходимо да се работи за ефективно прилагане на основната му идея- съдът да съдейства на страните за изясняване на действителните им фактически и правни отношения, без да прекрива тънката граница с прояви на пристрастие. Това не е особено лесно като се има предвид законодателно закрепеното изискване съдът служебно и активно да участва в установяването на онези правнорелевантни факти, за които са му необходими специални знания и които могат да се получат посредством експертизи на вещи лица.

Географското положение на района на действие на Окръжен съд – Бургас и икономиката, характерна за региона- международен туризъм, доведе до увеличаване броя на производствата, изискващи прилагане на европейските регламентите. Констатира се все по-често използване на Регламент 1896/2006 г. от български физически и юридически лица с техни контрагенти с обичайно местопребиваване или седалище в друга страна-член на Европейския съюз. В тези случаи, заповедните производства, регламентирани в ГПК са неприложими, като единственият аналогичен ред е именно този по Регламент 1896/ 2006 година. Приложението на този регламент позволи на съдиите да се запознаят с особеностите на законодателството на Европейския съюз, като в правоприлагането от особена помощ са познанията на съдиите-обучители по Европейско право към НИП, работещи в Бургаския окръжен съд. За разлика от някои български нормативни актове се оказва, че европейските правила са ясни, точни, не създават предпоставки за противоречиво тълкуване, близки до реалността, а контактите между съдебните органи в рамките на Европейския съюз са директни, непосредствени, позволяват сравнително своевременно приключване на предвидените в регламентите производства.

Забелязва се рязко увеличение на постъпилите молби за откриване на производства по несъстоятелност. Броят им през 2011 г. е с около 50% повече спрямо през 2010 г., като постъплението бележи лек ръст през второто 6-месечие. В болшинството от случаите производствата още в първата си фаза приключват с решение по чл.632 от ТЗ – спиране за едногодишен срок, тъй като се констатира, че длъжниците не разполагат с имущество, с което да се покрият началните разноси по производството по несъстоятелност, а техни кредитори не извяват желание да предплатят необходимите суми. С оглед на горното, голяма част от делата, чието разглеждане продължава в период по-голям от една година, представляват именно такива спрени производства по несъстоятелност, които се прекратяват след изтичане на едногодишен период от време. Констатира се също така, че страните концентрират усилията и процесуалната си активност в първата фаза на процедурата по несъстоятелност- откриване на производството, като след това започва тяхното забавяне, не малка роля за което имат и кредиторите на несъстоятелния длъжник. След откриване на

производствата по несъстоятелност се установява общо дезинтересиране на участниците в последващите фази – кредитори, назначения синдик. По принцип не се предлагат оздравителни планове. В редките случаи, в които такива са предложени, те са несериозни, незадълбочени, неотговарящи на изискванията на закона за тяхното допускане до разглеждане от събрание на кредиторите. Малко са случаите, в които се правят усилия за попълване масата на несъстоятелността и за разпределение на суми от осребряване. В този смисъл, изключения са производствата по несъстоятелност, които изпълняват двете си основни цели, прогласени в разпоредбата на чл.608 от ТЗ – да оздравят предприятието на длъжника или да постигнат справедливо удовлетворяване на кредиторите. Общият извод е, че общественото разбиране за смисъла на молбите за откриване на производство по несъстоятелност е идентично с общественото разбиране за смисъла на производствата за допускане на обезпечения. Очакванията са да се получи изпълнение по висящи правоотношения в хода на първата фаза под угрозата за преустановяване на дейността на длъжника и особено за започване на наказателно производство за неизпълнение на задължението за своевременно заявяване, като при непостигане на този извънсъдебен резултат, кредиторите се дезинтересират от по-нататъшното развитие и участие в производството.

Въпросите, които визираме са принципни и отново същите, поради което следва да предприемем обучение или обсъждане на правната рамка на въпроса в светлината на натрупаната вече практика.

II. ВЪЗВИВНО ГРАЖДАНСКО ПРАВОСЪДИЕ

Във въззивно гражданско отделение работят 15 съдии и 4 младши съдии/ двама от младши съдиите са командирани в БРС/. Отделението се ръководи от заместник председателя Росица Темелкова.

Съдиите в отделението са разпределени в 6 постоянни въззивни състави. Председатели на постоянните състави са: на I състав- съдия М.Маринова, на II състав- съдия Р.Темелкова, на III състав- съдия Р. Парашкевов, на V състав- съдия А.Зъбова, на VI състав- съдия В.Камбурова. В VI състав участва като трети член мл.съдия, а другият младши съдия заседава с пети състав. IV-ти въззивен състав и през изтеклата година не заседава, поради командироване на председателя му в БАС и отпуск по майчинство на един от членовете му. Третият съдия от този състав участва в състава на II състав.

1. Постъпление на дела във въззивна инстанция

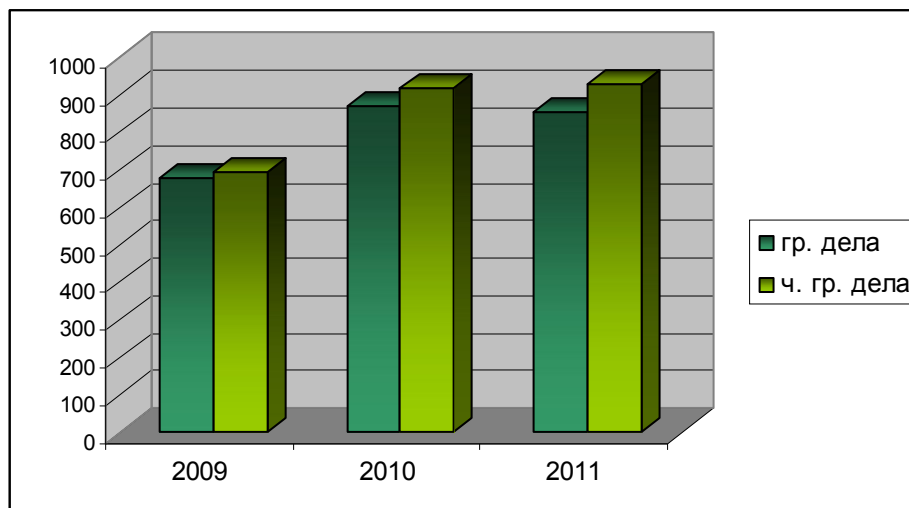
Към 01.01.2011 г. са останали несвършени общо 311 бр. граждански дела (от тях 241 бр. въззивни граждански и 70 броя частни граждански дела), докато в края на отчетния период броят на несвършените дела е бил 191 бр. въззивни граждански и 69 бр. частни граждански дела, общо 260 бр. (311 към 31.12.2010г. и 252 към 31.12.2009 година), което навежда на извода за срочност и ефективност на съставите от това отделение при образуването и разглеждането на делата –почти изцяло образуваните през годината дела са свършени в рамките на календарната година. Това е критерий за добра работа - преодолявайки

личната си висока натовареност съдиите са съкратили времето за разглеждане на делата.

Висящи към 01.01.11	От тях- новообразувани 2010 год.	От тях –заварени от предходен период
311	286	25
	91,96%	8,04%

През годината са образувани **852 бр. въззивни граждански дела** и **927 частни граждански дела**.

За сравнение :През 2010г. образуваните въззивни граждански дела са 872, а частните граждански дела 916. През 2009 г. образуваните въззивни граждански дела са 679, а частните граждански дела 696.

Постъплението на въззивни граждански дела през отчетната година и през предходната 2010г. се е увеличило съответно със 173 бр. или с 25% и 193 (28%) въззивни граждански дела повече спрямо 2009г.

Постъпилите частните граждански дела през 2011г. и през 2010г. са с 33% и 32% повече спрямо 2009г.

Общо разгледани през 2011 г. са 2090 дела- 1093 въззивни граждански и 997 частни граждански дела.

2.Разгледани и отложени дела

През годината са били насрочени общо 1261 въззивни граждански дела и около 29,8% са били отлагани (376 бр. дела).

Насрочени дела			Отложени дела		
2011г.	2010г.	2009г.	2011г.	2010г.	2009г.
1261	1212	1635	376	313	966

Броят на отлаганите дела вече е незначителен в сравнение с постъпилите и разгледаните. Отлагането на въззивните граждански дела определено не може да се разглежда като недостатък на дейността на съда. Увеличаването на броя на въззивните дела, които се разглеждат по реда на новия ГПК, е обратно пропорционално на отлагането на делата по причина събиране на нови доказателства. Това е така с оглед въведената преклузия за ангажиране на нови доказателства пред втора инстанция и сравнително малкото хипотези на допускане на такива. Освен това, при направено доказателствено искане във въззивната жалба, съдът го разглежда в големия брой случаи в подготвително заседание след приемане на жалбата. Така, дори да се допуснат нови доказателства, то тяхното събиране приключва в едно заседание – първото по делото открито заседание. Изключения се наблюдават при допускането на съдебни експертизи, поради относително малкия брой вещи лица, ангажирани с тяхното изготвяне.

3.Свършени (решени) въззивни граждански дела

Вид дело	Брой свършени дела	От тях-в тримесечен срок	Относителен дял на св. дела в 3мес.срок / общо свършените дела	Брой дела за разглеждане към 31.12.2011 год.
ВГД	902	638	71%	1093
ВЧГД	928	905	98%	997

От общо разгледаните 1093 бр. въззивни граждански дела свършени са 902, като от тях 638 бр. са разгледани в тримесечен срок – т.е. 71% от общия брой свършени дела. В тримесечния срок се включва и времето от свършване на делото до предаването му в канцеларията на съда с постановен съдебен акт съгласно указанията на ВСС по изготвяне на статистическите справки. Следва да се отбележи, че вече единици са съдиите, които забавят постановяване на актовете си над един месец.

През отчетната година, от свършените 902 въззивни граждански дела, 829 бр. са решени по същество – от тях по 177 дела решението на първоинстанционните съдилища са изменени отчасти, по 81 дела решението е отменено изцяло и вместо него – постановено ново решение по същество, по 29 бр. дела решението е било обезсилено и 73 дела са били прекратени.

Върнатите дела на районните съдилища за ново разглеждане са 2 бр. (ВГД). *За сравнение:* през 2010г. – 4 бр. през 2009г. – 7 бр.

През 2010г. от свършените 825 въззивни граждански дела, 749 бр. са решени по същество – от тях по 159 дела решението на първоинстанционните съдилища са изменени отчасти, по 108 дела решението е отменено изцяло и вместо него – постановено ново решение по същество, по 32 бр. дела решението е било обезсилено и 76 дела са били прекратени.

През 2009г., от всички 637 бр. въззивни граждански дела 570 бр. са решени по същество, а от тях по 124 решението на първоинстанционните съдилища са изменени отчасти, по 90 решението е отменено изцяло и вместо

него постановено ново решение по същество, по 39 бр. дела решението е било обезсилено и 67 дела са били прекратени.

През 2011г.

Вид дело	Брой дела за разглеждане към 31.12.2011г.	Относителен дял свършени към делата за разглеждане	Висящи към 31.12.2011г.	Съотношение на несвършените дела към свършените
ВГД	1093	83%	191	1:4,7
ВЧГД	997	93%	69	1:13,4

През 2010г.

Вид дело	Брой дела за разглеждане към 31.12.2010г.	Относителен дял свършени към делата за разглеждане	Висящи към 31.12.2010г.	Съотношение на несвършените дела към свършените
ВГД	1066	77%	241	1:3,4
ВЧГД	974	93%	70	1:12,9

През 2009г.

Вид дело	Брой дела за разглеждане към 31.12.2009г.	Относителен дял свършени към делата за разглеждане	Висящи към 31.12.2009г.	Съотношение на несвършените дела към свършените
ВГД	831	87%	194	1:3,3
ВЧГД	714	92%	58	1:11,3

Причините за отменените съдебни актове на първостепенните съдилища са различни. Те могат да се обособят в следните групи :

- необоснованост на решенията и постановяването им при непълнота на доказателствата (стар ГПК) или без обсъждане на събраните доказателства;

- неправилно тълкуване и прилагане на материалния закон

- различно приложение на процесуалния закон

- нарушения на съдопроизводствените правила, свързани с конституиране на страни, редовност на исковата молба и др.

Броят на постъпилите **частните граждански дела - 927** (916 ЧГД за 2010г. и 696 ЧГД за 2009г.) бележи покачване през настоящата година. Преобладаващите ЧГД са образувани по жалби против разпореждания в заповедното производство, против действията на съдебни изпълнители, против определения за спиране и прекратяване на делото и други процесуални въпроси и против откази на съдии по вписвания. Дейността на съда по тези дела не е рутинна, изисква задълбочено проучване и време за произнасяне на актовете и в

много от случаите като натовареност е равна на тази по делата, разгледани в открито заседание.

Основният проблем тук е спазването на срока за произнасяне, тъй като тези дела се разпределят заедно с въззивните и нерядко се получава претовареност поради това, че при частните дела има задължение за произнасяне, включително и в деня на постъпването.

От частните производства може да се направи извода за затрудненията, които изпитват районните съдии при разглеждането на гражданските дела. Този извод се подкрепя и от резултатите от инстанционния контрол. Не са малко случаите, при които въззивният съд достига до други правни изводи по отношение законосъобразността на преграждащите определения, предмет на разглеждане в частните производства. Същевременно, и районните съдилища отчитат, че 100% от случаите на частична отмяна са поради виновно поведение на съда (съгл. статистическите кодове за резултатите от инстанционен контрол). Следва да се отбележи, че различията в практиката на отделните районни съдилища (понякога дори и в рамките на един и същи районен съд) по някои процесуални проблеми по прилагане на новия ГПК – основно в заповедното производство вече не са толкова често явление. Това е може би резултат от достатъчна вече практика, от уеднаквяване на практиката във въззивната инстанция. Съдиите от въззивно отделение обсъждаха на свое събрание не веднъж спорните въпроси и отговорите бяха изпратени за запознаване на районните съдии, с оглед намаляване на броя на отменените актове. Увеличеният брой частни дела във въззивната инстанция е и в резултат на увеличения брой ЧГД в първоинстанционните съдилища.

Средната натовареност на съдиите от въззивно гражданско отделение по отношение общия брой дела за разглеждане по щат е 9,18 (8,91 дела месечно за 2010г. и 6,55 за 2009), а действителната натовареност е 10,82 дела месечно.

Един съдия в отделението е разгледал средно 116 дела през годината при 113 дела през 2010г. и 96 дела през 2009 г.

Решил е 101,83 дела (95,5 дела за 2010г. и 81 за 2009). Средната натовареност на съдия от това отделение на месец спрямо свършените дела е 9,48 дела.

Показателите за натовареност за трите години от наблюдавания период са следните :

	Постъпили/ месечно за съдия	Разгледани/ месечно за съдия	Решени/ месечно за съдия	Обща натовареност за съда : разгледани/свършени
2011	1779/ 9,20	2093/ 10,82	1833/ 9,48	12,03 / 10,09
2010	1783/ 8,33	2032/ 9,49	1718/ 8,02	13,18 / 11,35
2009	1375/ 7,16	1545/ 8,05	1293/6,73	10,37 / 8,70

Въззивните граждански съдии са натоварени около средната натовареност за съда, но повече в сравнение с предходните две години. Новият процесуален закон изисква от съдиите голяма по обем подготвителна работа при получаване на въззивната жалба, изразяваща се в изготвяне на доклад и произнасяне по

направените от страните доказателствени искания. Постановените в закрито заседание актове са в пъти повече от крайните такива. Те са над 4000.

Съпоставката на средната натовареност при постъпилите и свършените дела показва, че съдиите са работили при добра интензивност и бързина като цяло.

5.Резултати от касационната проверка.

От всички свършени през годината дела са били обжалвани и протестирани 304 въззивни граждански дела и 209 частни граждански дела. През 2010г. 268 въззивни граждански дела и 127 частни граждански дела. През 2009г. съответно 501 и 162.

Резултатите от касационната проверка са, както следва:

2011г. Вид дело	Брой обжалвани и протестирани дела	Резултати от касационната проверка /върнати дела до 31.12.11г./	
		Отменени изменени	потвърдени
ВГД	304	51	280
3 ЧВГД	209	23	134

Забележка : Броят на делата, върнати от ВКС след касационна проверка обхваща и дела, разгледани в предходна година, но върнати през 2011г. и не представят само резултатите по постановените през 2011г. съдебни актове.

Анализът на отменените и потвърдени от по-горната инстанция съдебни актове сочи 85 % напълно одобрена правораздавателна дейност на това отделение на Окръжния съд, като в това отношение тенденцията е за стабилност на показателя, сравнен със същия за предходната година. Начините за постигане на този добър резултат са непрекъснато обсъждане на касационната практика, на върнатите за ново разглеждане дела и установяване на случаи на еднотипни незаконосъобразни действия на съда, водещи до отмяна на решението.

Следва да се подчертае, че продължава тенденцията в отделението да се разглеждат усложнени от фактическа и правна страна дела. Това, както и съществуващата противоречива съдебна практика и нееднозначното решение на конкретни еднотипни казуси от самия Върховен касационен съд, затруднява анализа на причините за отменените изцяло или отчасти съдебни актове, постановени от съдиите във въззивно отделение. Независимо от това заслужават внимание тези дела, актовете по които са допуснати до касационно обжалване и касационната инстанция е постановила решения по реда на чл.290 ГПК. Анализът на данните за това сочи на следното: при общо допуснати до касационно обжалване решения по 62 броя въззивни граждански дела, основание по чл.280,ал.1,т.1 ГПК /процесуален или материално правен въпрос, решен в противоречие с практиката на ВКС / е посочено в 12 броя въззивни граждански дела. На основание чл.280,ал.1,т.3 ГПК – от значение за точното прилагане на закона, както и за развитието на правото е допуснато касационно обжалване по 21 броя въззивни граждански дела и на осн.чл.280,ал.1,т.2 – въпрос, противоречиво решаван от съдилищата – 29 броя въззивни граждански дела.

Най-голям процент са делата, чийто актове са допуснати до касационно обжалване на осн.чл.280,ал.1,т.2 ГПК, което именно налага намеса на ВКС, съобразно правомощията му по чл.124 от Конституцията на РБ и чл.124, ал.1 от ЗСВ да осъществява върховен съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите от всички съдилища, като постановява тълкувателни решения при противоречива или неправилна практика по тълкуването и прилагането на закона. Действително от ниския брой дела, допуснати до касационно обжалване на осн.чл.280,ал.1т.1 ГПК не може да се направи еднозначен извод за работата на въззивните съдии, тъй като ВКС се произнася по допустимостта на касационното обжалване само по наведените от касатора основания, т.е. трябва в изложението към касационната жалба да бъде посочено това конкретно основание. И все пак може да се обобщи, че в най-малък брой от случаите, допуснати до касация, въззивните съдии са правораздавали в противоречие с практиката на ВКС, което е добър атестат за тяхната работа и за познаването в детайли на тази практика. От допуснатите до касационно обжалване актове по 62 броя въззивни граждански дела, с решение по чл.290 ГПК са оставени в сила 11 броя актове, а 51 броя – са отменени, като или има постановено решение по същество на спора, или делото е върнато за ново разглеждане. От общо отменените дела по две актовете са обезсилени изцяло, като в единия случай производството е прекратено, а в другия – е върнато за ново разглеждане. Съдебният акт е обезсилен изцяло и производството е прекратено поради недопустимост на исковата претенция, като касационният съд се е позовал на преклудиращото действие на силата на пресъдено нещо по влязло в сила решение. Другият съдебен акт е обезсилен и делото е върнато за ново разглеждане поради неконституиране на приобретателя на един от делбените имоти в производството по делба като необходим другар. По едно дело постановеният съдебен акт е обезсилен частично, с мотив, че е недопустима делба на идеална част от вещ. Броят на тези случаи е нищожен в сравнение с преценената като законосъобразна дейност на съда. Що се отнася до анализа на причините, поради които са отменени изцяло или отчасти съдебни актове по въззивните граждански дела, допуснати до касационно обжалване, то преобладаващите основания за отмяна на актовете на въззивната инстанция са: съществени нарушения на съдопроизводствените правила, неправилно прилагане на материалния закон и непълнота на доказателствата.

И през 2011 година по големия брой въззивни граждански дела ВКС не е допуснал касационно обжалване. В големия брой случаи касационната инстанция е посочила като причина за недопускане на обжалване липсата на формулиран материално правен или процесуално правен въпрос, за който е приложима една от хипотезите на чл.280 ГПК – т.1,2 или 3.В определенията си ВКС в други случаи изрично е отбелязал, че въззивната инстанция е решила спора в съответствие с практиката и следователно не са налице основания за допускане на обжалването.

В отделението и през изминалата 2011 година продължи традицията за общо обсъждане от всички съдии на възникнали проблеми по правоприлагането и на резултатите от инстанционния контрол. Това се прави с оглед избягване постановяването на различен резултат по еднотипни дела, което оставя в обществото съмнение за корупционни практики и се отразява на имиджа на магистрата, доста пострадал вследствие на напрежението, създадено от изявленията и действията на изпълнителната власт. Целта на тези събирания е

също така да се преодоляват грешките по приложението на закона и да се запознават съдиите с новостите в практиката на ВКС и БАС по актуални проблеми. Освен това съдиите във въззивно отделение даваха отговори на актуални въпроси, поставени от районните съдилища в Бургаския съдебен окръг. Такива въпроси, касаещи главно заповедното производство и свързаните с него исковите по ГПК, се поставиха от гражданските съдии във Бургаския районен съд и Несебърския районен съд. Може да се обобщи, че най- често наличието на противоречиви актове на отделните състави в отделението по въпросите на заповедното производство се дължат на наличната противоречива практика на ВКС по тези въпроси. В тази връзка беше сезиран касационния съд с писмо, в което бе посочен проблема и бяха изброени актовете, постановени от различни състави на ВКС по един и същ въпрос, които съдържат противоречиви разрешения. Преодоляването на тази ситуация е свързано с постановяване на тълкувателни решения по спорните въпроси от Общото събрание на гражданската колегия на ВКС, най- вече по въпросите на въззивното обжалване и компетенциите на втората инстанция и по въпросите, свързани с обжалването на постановените определения по гражданските и частните граждански дела, в частност тези по заповедното производство. И през изминалата година не се прие тълкувателно решение по новия ГПК, аналогично на ТР №1/2000г на ОСГК, което затруднява силно работата на втората инстанция. Макар в много свои решения съставите на ВКС да се позовават на цитираното по-горе тълкувателно решение, би било добре, ако бъде прието ново по тази материя, съобразено с особеностите на процесуалния закон, действащ в момента, което ще внесе яснота и ще улесни магистратите при прилагането на ГПК. То ще допринесе за уеднаквяване на практиката на съдилищата.

Съдиите от въззивно отделение се включиха активно и в проведеното общо събрание за обобщаване на практиката на съдилищата от района на Бургаския апелативен съд. То касаеше обжалването на действията на съдебните изпълнители – допустимост и обхват. Въпросите, които бяха поставени бяха важни с оглед на значимостта на тази дейност и големия брой дела, образувани по жалби против действията на съдебните изпълнители. Общото обсъждане между съдиите от апелативния район допринесе за обмяната на мнения и уеднаквяване на практиката, още повече, че тази категория дела не се разглежда от касационната инстанция.

Възприетият модел на работа в деловодството на отделението – деловодител – състав следва да се отчете като успешен и през 2011 година. Улесни се работата и на съдиите, и на деловодителите, а освен това се забелязва и по-голяма бързина при обработване на делата. Постигна се концентрация на отговорността при техническата обработка на делата от конкретния деловодител.

През годината е разгледано и приключено едно дело, образувано по молба за определяне на срок при бавност. По него съдът е прекратил производството и делото е върнато на районния съд.

При атестиране на съдиите от въззивните граждански отделения, може би следва да се помисли за посочване като критерий: брой дела, по които не е допуснато касационно обжалване, отделно от тези, по които е допуснато и са оставени в сила или са отменени. Така би се постигнала по-обективна оценка на качествата на магистрата.

6. Изводи. Проблеми във въззивното гражданско отделение.

През отчетния период най-големите трудности в правоприлагането бяха свързани отново с ГПК. Освен касационното произнасяне по реда на чл.280, ал.1, т.2 и 3 от ГПК -по въпроси, решавани противоречиво от съдилищата или такива от значение за точното прилагане на закона и за развитието на правото, не е отпаднало задължението по чл.124 от Конституцията на РБ и чл.124, ал.1 от ЗСВ Върховният касационен съд да осъществява върховен съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите от всички съдилища, като постановява тълкувателни решения при противоречива или неправилна практика по тълкуването и прилагането на закона. През годината бяха приети Тълкувателно решение №2/23.03.2011 г. по т.д.№2/2010г. на ОСГК, Тълкувателно решение №3/28.03.2011г. по т.д.№3/2010г. на ОСГК, Тълкувателно решение №2/13.09.2011г. по т.д.№2/2011г. на ОСГК, Тълкувателно решение №2/28.09.2011г по т. д. №2/2011г на ОСГК и Тълкувателно решение №4/12.12.2011г по т.д.№ 4/2011г на ОСГК. По почти всички сме изразявали становище. Постановените тълкувателни решения касаят проблеми по КТ,ГПК, ЗСПЗЗ и ЗУТ. Постановяване на тълкувателни решения по въпроси ,свързани с прилагането на закона, по които има противоречива практика ще доведе до повишаване на качеството на работа на магистратите на по-ниските нива в съдебната система и ще се преодолее негативизма в обществото, дължащ се в голяма степен и на непредвидимостта в действията на съда – последното се отразява най-зле на доверието на хората в работата на магистратите. В тази насока може да помогне и текущото обучение на съдиите в НИП. За съжаление в програмата му през изминалата година отново не бе застъпена проблематиката във връзка с въззивното обжалване и не бе проведен семинар на тази тема. Следва и съдиите да са по-активни в предложенията си за теми за семинари и обучения, които да влязат в програмата на института. При среща с ръководството на НИП, проведена през изминалата година, бяха дадени много предложения за подобряване на работата му, които, ако бъдат взети под внимание, ще доведат до по-голяма ефективност в тази насока. Споделяме вариант за регионалните обучения, за които от собствен опит разбрахме, че са добър вариант за форма на обучение, при което повече магистрати имат възможността да се включат и да бъдат обучени, още повече, че системата на заявки за участие в обучения в София не дава възможност за това. Дори възприетата през новата 2012 година система на заявки два пъти в годината не се оказва най-оптималния вариант за включване на повече съдии в обучението.

Във връзка с поставения в миналогодишния доклад сериозен процесуално-правен проблем -допускането на нови доказателства във въззивната инстанция, ВКС се произнесе с решения по реда на чл.290 ГПК, с което внесе известна яснота по проблема. Независимо от това, отговорът на въпросите, свързани с правомощията на въззивната инстанция и то не само по въпроса за новите доказателства, но и този за необходимостта от нов доклад по исковата молба и по доказателствата, въпроса за защитните средства на ответника във втората инстанция и други такива, би било добре да бъде даден в тълкувателно решение на ВКС.В тази връзка може да се изтъкне, че все още има случаи, когато районните съдии подхождат формално към доклада на исковата молба и указанията ,свързани с доказателствената тежест и нуждаещите се от доказване факти. Наблюдава се тенденция делата, отличаващи се с по-малка сложност от

фактическа и правна страна да се докладват подробно, докато по тези, които се нуждаят от подробен доклад именно поради сложността си, такъв липсва. Това затруднява работата на втората инстанция, изисква от нея нов доклад и води до забавяне на производството. Съвместно изготвеният доклад от първата инстанция, включващ указания по доказателствената тежест, както и фактите, за които страните не сочат доказателства, би свело до минимум възможността страните да искат нови доказателства пред втора инстанция – това ще бъде само хипотезата за новооткрити и новосъздадени такива.

Появиха се нови проблеми, касаещи заповедното производство и исковете, свързани с него. Поради наличната противоречива практика на ВКС в отделни определения, съдиите срещнаха затруднение във връзка с допустимостта при обжалване на определението на районния съд за обезсилване на заповедта за изпълнение, поради непредставяне на доказателства за предявен иск по чл.422 ГПК пред първата инстанция, да се представят такива пред втората инстанция за първи път. Съществува и проблем във връзка с допустимостта на самостоятелен иск по чл.422 ГПК за разноски, направени в заповедното производство. Неяснота е налице по въпроса при евентуално плащане на задължението от длъжника след издаване на заповедта за изпълнение, но преди предявяване на иска по чл.422 ГПК по какъв начин заявителят да получи разноските по заповедното производство, за които има издадена заповед за изпълнение.

Значителен е и броят на делата, които са образувани по постъпили жалби против действията на съдебния изпълнител. Следва да се обобщи, че в много случаи се касае за недопустима жалба, но има и такива, които бележат значителна правна сложност. Най-вече това са делата във връзка с обжалване на разпределение на суми, получени след публична продажба на имущество на длъжника. В тази връзка стои въпросът може ли съдебният изпълнител да си удържи дължимите такси по т.26 от Тарифата от сумата, получена по публичната продажба, преди да започне разпределението ѝ. Този въпрос е важен, тъй като има случаи, при които размерът на тези такси е много голям и се отразява на интереса както на вискателя, така и на длъжника. Все във връзка с обжалване на действията на съдебния изпълнител може да се отбележи и проблемът с администриране на жалбите от страна на частните съдебни изпълнители. Има случаи, в които тази дейност се забавя твърде много във времето, понякога обжалващите подават жалби, както пред съдебния изпълнител /каквото е и процесуалният ред за това/, така и направо пред съда. По този начин става препращане на преписки между двете институции, което води до ненужно забавяне в произнасянето по съществуването на жалбата, а също така може да се стигне до сериозни последици, тъй като жалбата не спира изпълнението.

Независимо от тези проблеми, съдиите във въззивно отделение чрез общо обсъждане се стремят да преодолеят затрудненията по прилагане на процесуално законодателство. Големият брой недопуснати до касационно обжалване дела, в преобладаващата си част поради това, че съдът се е произнесъл в съответствие с практиката на касационната инстанция, говори за високо качество на работата и добро познаване на съдебната практика, но и повишава отговорността на въззивната инстанция, чиито акт по същество най-често остава окончателен.

Средномесечна натовареност на съдиите през 2011г.
Сравнение с предходни години

Гражданско I - во отделение

Година	Средномесечно натовареност на съдия/ постъпили дела	Средномесечно натовареност на съдия / разгледани дела	Средна натовареност на съдия / свършени дела
2011	8,42	11,80	8,03
2010	8,93	11,96	8,62
2009	9,14	11,79	8,12

Въззивно гражданско отделение

Година	Средномесечно натовареност на съдия/ постъпили дела	Средномесечно натовареност на съдия / разгледани дела	Средна натовареност на съдия / свършени дела
2011	9,20	10,81	9,46
2010	8,35	9,53	8,08
2009	7,16	8,05	6,73

Наказателно I - во отделение

Година	Средномесечно натовареност на съдия/ постъпили дела	Средномесечно натовареност на съдия / разгледани дела	Средна натовареност на съдия / свършени дела
2011	7,05	7,45	6,47
2010	7,22	7,74	7,34
2009	5,91	6,32	5,84

Въззивно наказателно отделение

Година	Средномесечно натовареност на съдия/ постъпили дела	Средномесечно натовареност на съдия / разгледани дела	Средна натовареност на съдия / свършени дела
2011	3,29	3,83	3,17
2010	2,90	3,53	2,99
2009	2,60	2,91	2,28

Действителна натовареност на съдиите

Година	Човекомесеци	Средномесечно натовареност на съдия/ постъпили дела	Средномесечно натовареност на съдия / разгледани дела	Средна натовареност на съдия / свършени дела
2011	480,24	9,43	11,28	9,35
2010	484,81	9,16	10,85	9,03
2009	494,3	8,88	10,09	8,42

ОБЩА НАТОВАРЕНОСТ

Година	Действителен брой съдии	Средномесечно натовареност на съдия/ постъпили дела	Средномесечно натовареност на съдия / разгледани дела	Средна натовареност на съдия / свършени дела
2011	44	8,58	10,26	8,50
2010	44	8,89	10,49	8,77
2009	44	9,07	10,30	8,60

ОБОБЩЕН АНАЛИЗ
на дейността на районните съдилища
в Бургаски съдебен окръг за 2011 г.

На територията на Бургаски съдебен окръг работят осем районни съдилища в градовете Бургас, Карнобат, Айтос, Поморие, Несебър, Царево, Малко Търново и Средец.

Юрисдикцията на районните съдилища се разпростира на административната територия на 13 общини- БУРГАС, КАМЕНО, АЙТОС, РУЕН, ПОМОРИЕ, НЕСЕБЪР, КАРНОБАТ, СУНГУРЛАРЕ, ПРИМОРСКО ЦАРЕВО, СРЕДЕЦ, МАЛКО ТЪРНОВО, СОЗОПОЛ.

През годината, правосъдие са осъществявали 52 от 56 районни съдии по щат.

Кадровата обезпеченост е сравнително добра от гледна точка на утвърдения щат за магистрати, но адекватна на натовареността от преди няколко вече години. По отношение на запълване на щата критиките са много и основателни.

Незаети за продължително време са останали места в Районен съд -. Бургас, РС-Несебър, РС-Царево.

Съставът на съдилищата се “попълваше “ с командировани съдии, което в никакъв случай не доведе до разрешаване на кадровия проблем. Командировките на районни съдии в друг съдебен район бяха продължени от миналата година.

При сравнение с разпределението на делата по съдилища се разкрива отново неравномерна натовареност на отделните щатове за районни съдии. Това е стар и задълбочаващ се проблем, който е типичен не само за окръга, но и за страната и в този смисъл не може да бъде разрешен със средствата на регионалното административно управление. Кадровата необезпеченост, допуснатата от ВСС чрез необявяване на конкурси повече от две години, доведе до натовареност доста над нормалната и още по-голям дисбаланс в съдебния район. Административното ръководство на окръжния съд отново смекчаваше ефекта на диспропорциите чрез командироване на районни съдии и младши съдии от окръжния съд в най-натоварените районни съдилища.

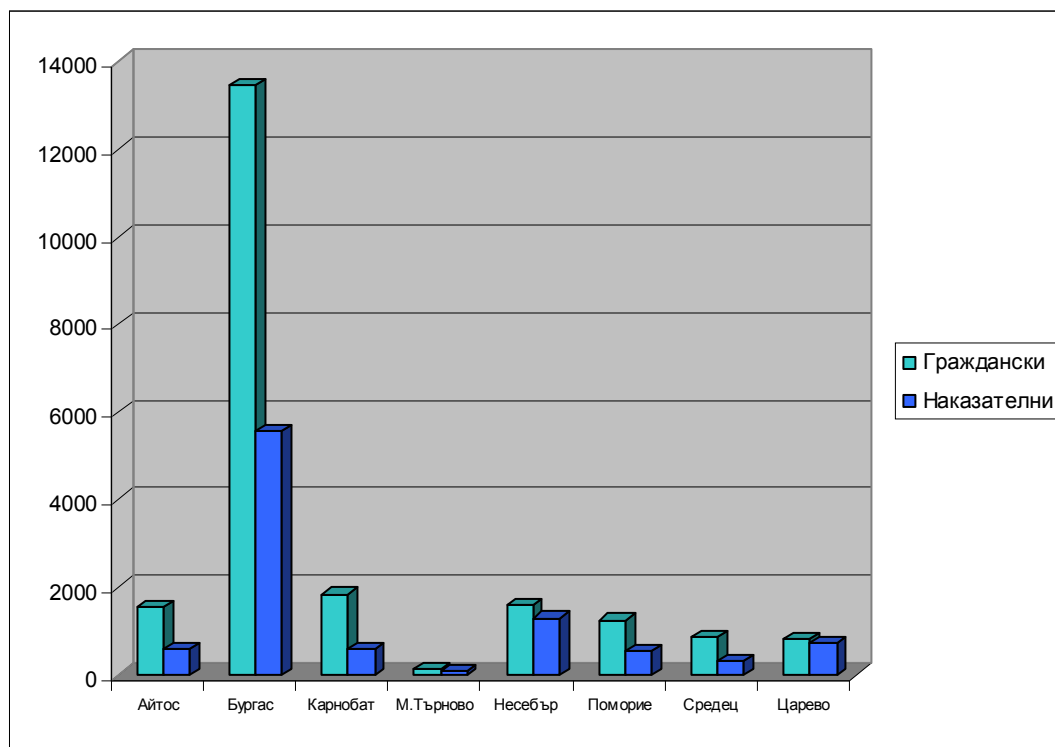
На база на средната натовареност в окръга, съдилищата от Бургаски съдебен окръг са работили при различна натовареност (видно от приложенията по-долу).

Средно в окръга за 2011г. един районен съдия е разгледал **600 дела** (при 556 за 2010г. и 450 за 2009г.) и е решил **543 дела** (при 496 за 2010г. и 393 за 2009г.).

Налице е ръст на натовареността : В сравнение с 2009г. един районен съдия е разгледал със 150 дела повече през 2011г. и със 106 дела повече през

2010г. Решил е със 150 повече през 2011г. и със 103 повече през 2010г. спрямо 2009г.

Най-голямо постъпление и средна натовареност през годината има в районните съдилища в гр.Бургас, гр.Айтос, гр. Средец и гр. Царево - средно по **633 дела**, а най-малка - в Районен съд - Малко Търново – 219 дела. /19002+2877+2436+2147 постъпили и висящи : на заетия щат в тези съдилища 45 /

През годината са били разгледани **31 191** дела при 28931 дела за 2010г. и 22934 дела за 2009. От всички видове в районните съдилища, свършени са **28 216** при 25 792 за 2010г. и 20 033 за 2009.

През отчетната 2011г. е налице ръст от **8257 разгледани дела и 8183 свършени дела** спрямо 2009г. През предходната 2010г. разгледаните и решените дела са били съответно с **5997 и 5759** в сравнение с 2009г.

Съпоставката разкрива, че при постоянна щатна численост и увеличено постъпление, ръстът на свършените дела през 2011г. спрямо 2009г. е 29%, а ръстът на делата за разглеждане е 26,5%. Свършените дела през 2010г. са нараснали с 28,7% спрямо 2009г., а ръстът на делата за разглеждане - с 26,1%.

90 % от делата са били свършени в 3-месечен срок през 2011 г., което показва, че въпреки големия брой дела, районните съдии са съумели да приключат напълно задоволителен брой дела, работейки в условия на свръхнатовареност.

За сравнение : През 2010г. в тримесечен срок са приключили 88%, а през 2009 г. 91%.

Най- нисък е броят на свършените в тримесечен срок дела за Районните съдилища в Несебър и Бургас – 87% и 89%, но това се посочва за нуждите на статистиката. А посочените проценти са иначе достатъчно добри, за да обосноват извод за достигнат стандарт за бързо правосъдие и в тези съдилища при това в условията на свръхнатовареност.

Най-висок е показателят за приключени в срок дела за РС-М. Търново и РС-Царево- съответно 98 % и 96%. Останалите съдилища са с показател за свършени дела около средния за окръга – **90%**, който е изключително добър.

По наказателните дела съдилищата постоянно в тригодишния период са показвали високо темпо на работа- **86% в тримесечен срок**.

По гражданските дела в тримесечен срок са свършени 92%. Въпреки отчетените проблеми при действието на новия ГПК, те не са се отразили на срочността.

Професионалните предизвикателства за районните съдии през годината отново се намериха както при приложението на ГПК, така и на НПК, но по-голямата част от тях са дългогодишни и опитни магистрати, поради което не допуснаха колебание в приложението на закона.

Ако през предходната година проблемите в ГПК бяха ясно идентифицирани, то през настоящата те вече се натрупаха и някои от тях нямат все още еднозначни отговори. Председателите продължават да гледат критично на процеса и процедурите в новия ГПК като обективно са отразили в докладите си трудностите и проблемите не абстрактно, а в светлината на практическите решения, до които са стигнали при прилагането. Така например, за пореден път подчертават неудачността на уредбата на бързото производство, която не гарантира бързина на процеса, визират трудностите по администрирането на делата по заповедното производство, тревожни са за противоречивата практика.

Районните съдилища са намерили верния тон и не са се изкушили да припишат всички свои неблагоприятия на новоприетия ГПК. Това прави анализите им ценен източник на информация и вече достатъчно добра основа за постоянен мониторинг.

Прави впечатление подробният анализ, който са направили районните съдилища по делата им, върнати от инстанционен контрол, приключил в по-голямата част от случаите до въззивната инстанция, поради въведените ограничени основания за допустимост на касационно обжалване. Така на практика огромна част от гражданските дела приключват и влизат в сила след двуинстанционно производство, в което Окръжен съд е последна инстанция, а това увеличава отговорността на последната. В тази връзка някои съдилища са поставили конкретни проблеми и сигнализират за противоречива практика в рамките на въззивните състави по еднотипни дела.

Критиката, която отправяме като въззив към дейността на районните съдии следва да бъде основа за обсъждания за уеднаквяване на практиката в региона, защото доверието и предвидимостта на правосъдието са наша задача.

Интересно е да се отбележи, че и окръжен съд – като първа инстанция и районните съдии в качеството им на първа инстанция отчитат случаи, при които въззивната инстанция достига до различни изводи при инстанционен контрол само по отношение на размера на иска, но вместо да отмени частично първоинстанционното решение за съответната отхвърлена или уважена част от иска, отменя изцяло първоинстанционния съдебен акт и вместо него постановява нов по съществува на спора. Това за съответния съдия е отменен изцяло съдебен акт и то поради неправилно приложение на закона. Не би се поставил въпроса, ако нямаше и правен, и по отношение на конкретния съдия ефект. Посочвайки го като причина, която все пак води до статистически отразен резултат не в полза на качеството, следва да се обърне внимание на недобрата практика. И

подходяйки отговорно, въпросът следва да се разгледа както от Окръжния съд като въззивна инстанция, така и от Апелативния съд като въззивна инстанция.

Все пак, през отчетната година Окръжен съд не веднъж се занима с текущи проблеми на районните съдилища и най-вече с възможността за уеднаквяване на практика, защото различията в практиката на инстанциите не изглеждат като качествено правораздаване, тъй като създават несигурност у страните и подкопават доверието в съда. За съжаление, прекалено много са случаите на различни решения по напълно сходни казуси както в нашата практика, така и в тази на ВКС. И пак за съжаление, критериите за добро правосъдие са съсредоточени основно към срокове и бързина, а качеството на правораздаването зае втори план в дневния ред на съдебната реформа. Именно тук е ролята на професионалиста да не допуска дебата за правосъдие да излезе извън правото и го връща там винаги, когато се развихри популизъм в правосъдието.

Повечето от председателите отново отчитат необходимостта от високо квалифицирана съдебна администрация, която вешо да осъществява размяната на съдебни книжа, стриктно да отграничава специфичните документи от различните нови процедури, точно и вярно да възпроизвежда разпорежданията на съда, да следи за сроковете и на това ниво са дали оценка на качеството на работата в канцелариите, като не са спестили критика. Според докладчика, нарастващите критерии към магистратите, както и нарастващите очаквания към съда предполагат критичност и към качествата на административния персонал. Няма как да се случи електронно правосъдие при състав от служители с ограничена компютърна грамотност. Няма как да се случи добро и съвременно обслужване при липса на изисквания за специфични умения, защо не и образователен ценз, и възпитание. Семинарите, организирани от НИП за повишаване на квалификацията на съдебните служители са крайно недостатъчни и незадълбочени. Следва да се повишат критериите за заемане на длъжността, както и да се извършват периодични рационални атестации.

При анализа на причините за отлагане на делата и вида на несвършените дела председателите продължават да отчитат кампанийното внасяне на дела от административен характер от администрациите в края на годината, лавинообразно растящи дела по заповедното производство, възобновени стари спрени дела основно за делба, образувани частни производства по архивни дела, напр. издаване дубликат от изпълнителен лист, обезсилване на решение за възлагане по иск за делба, и пр.

За поредна година като причина за неприключване на делата, особено по вещните искове и тези за делба, съдилищата отчитат невъзможността за своевременно извършване на експертизи, поради липса на вещи лица от обнародвания списък, най-вече архитекти и геодезисти. На практика, работят само няколко вещи лица, като останалите отказват, въпреки, че им се налагат санкции. В тази връзка следва да се предприемат разумни законодателни промени, в противен случай- ще продължим да отчитаме този проблем и през следващите години.

Структурата на постъплението на граждански дела в районните съдилища е различна поради значителните разлики в демографско и икономическото положение на районите.

В силните общински центрове делата освен, че са много, са с висок материален интерес, който не винаги е идентичен с цената на иска. Постъпват дела с усложнени правни конструкции, развива се и усложнен граждански процес – насрещни искове, съединяване, възражения, встъпване. Увеличават се делата при множество на ищците или ответниците, особено по дела за собственост, като това се свързва с атакуване на множество прехвърляния. Хипотезата на един заявител срещу множество длъжници, напр. банките и търговските дружества с монополна дейност, създава струпване на дела в кратък период от време, обикновено свързан със счетоводните отчитания на дружествата. Междуфирмената задължнялост е друг фактор, довел до драстично увеличение на заповедните производства, но и не само на тях. Почти всички районни съдилища отчитат значително увеличение на облигационните дела. Така например, Районен съд-Бургас е отчетел увеличение на постъплението с около 421 дела. При това над 61% от делата са приключили със съдебен акт, въпреки възможността за споразумяване и въпреки напътствията към медиация.

В докладите на районните съдилища е посочен и друг интересен факт-докато до миналата година болшинството от делата по СК приключваха със спогодба, то през отчетната година приключилите със съдебен акт по същество дела са значителния брой. Районните съдии отново отбелязват като съществено за този вид дела, че действащият ГПК затруднява исковия брачен процес по отношение на бързината. Ако по стария ГПК приключването на едно брачно дело бе възможно в рамките на месец, месец и половина, сега времетраенето на процеса по връчване на книжа и получаване на отговор от ответника отнема не по-малко от 2 месеца.

И тук следва да посочим проблема с призоваването, който според докладчика, отново е в почти изходно положение отпреди няколко години-увеличени са случаите на нередовно призоваване по делата, като причините са : от една страна – недостатъчния брой служители-призовкари за огромния брой призовки и от друга- неспособността им все още да прилагат точно закона. Натрупаните през годините отпуски на призовкарите и ползването им през настоящата година доведе до свръхнатоварване на останалите на работа и невъзможност за срочно изпълнение. Крайно време е да се отбележи и повтарящото се през годините обстоятелство, че призовкарите не желаят да изоставят практиката на връчване “по приятелски” с “удължени” от тях срокове или да отбелязват по призовките информация, събрана чрез тяхната ненужна активност. По отношение на процеса на призоваване би могло да се помисли от председателите на районните съдилища за рационализиране и улесняване на процеса, разбира се в рамките на закона.

Не е мястото в годишен отчет да се развива в пълнота проблематиката на един нормативен акт, пък бил и ГПК. Най- лесно е от високо да напътим районните съдии да спазват закона какъвто е, но би било разумно тази информация да се обобщи, като тя вече е достатъчна за това. Вече можем да дадем ясен сигнал за това как действа ГПК, какво е нивото на подготовка на магистратите, какви са отраженията върху правата на страните по делата.

Темата е от естество, необходимо да ангажира високите нива на доктрината и юриспруденцията, но същественото е, че съдиите не са останали

равнодушни, че имат сетива за проблемите, активни са и търсят решения, както и предлагат такива.

Отново положително възприемам предложението на районните съдии за по-голяма активност на окръжните, а защо не и на апелативните съдии, за общи обсъждания по конкретни въпроси. Това общуване на съдии от различните инстанции само допринася за взаимното доверие и повишаване качеството на правораздаването. Заместник председателите, председателстващите състави и отделни съдии, в работен формат вече обменят пълноценно информация за проблемните въпроси.

Районните съдии очакват повече от НИП. За съжаление, през отчетната година вместо усилията да са насочени смислено с множество семинари с възможност за посещението им от всички съдии, НИП отново не отговори на очакванията като включи недостатъчен брой, безинтересни и необезпечени от към места форми на обучение. Отчетено като проблем още миналата година, ръководствата на Окръжен и Районен съд гр.Бургас кандидатстваха пред НИП за изнесени обучения и бяха одобрени четири такива за 2011г., три от които бяха проведени. Тази форма на семинари считаме за подходяща за разрешаване или поне обсъждане на вълнуващите ни правни проблеми, но добре би било магистратите да имат възможността да участват в обученията на национално ниво, където ще имат полза да обменят мнения с колеги от други региони, както и да чуят различни от оформените в бургаския съдебен район становища.

В докладите на районните съдилища се засягат и важни въпроси по управлението на бюджета и кадровата обезпеченост. Отчита се ефекта на продължителното забавяне на конкурсите и вече няма очаквания този процес да добие по- подходящи времеви измерения.

1. Дейност на районните съдилища по наказателни дела.

През 2011г. са **разгледани 9688 наказателни дела** в осемте районни съдилища:

2010г. разгледани 9906 дела;
2009г.- разгледани 8144 дела;

През отчетния период са **постъпили 8549 наказателни дела.**

2010г. постъпили 9055 дела;
2009г.- постъпили 7549 дела;

Свършени са 8635 наказателни дела, от които 7385 или 86% в тримесечния срок.

2010г. свършени 8766 дела, от които 7542 или 86% в тримесечния срок;

2009г.- свършени 7290 дела, от които 6626 или 91% в тримесечния срок;

Постановени са **647 присъди** по обвинителни актове.

За сравнение : 2010г. – 625, 2009г. – 608

Одобрени са **1752 споразумения** (1688 през 2010г. и 1527-през 2009г.).

Останали несвършени в края на 2011г. са 1053 дела.

7385 (2010г. – 7542 и 2009г.-6626) дела са приключени в 3-месечен срок от образуването, а 1250 (2010г. - 1224 и 2009г.-664 дела) дела са приключени над 3 месеца.

Сравнението на броя на свършените дела и броя на делата постъпили през годината показва, че съдилищата се справят с постъплението, въпреки необезпечеността с кадри.

Новообразуваните НОХД през 2011г. са **2490** бр. дела (през 2010г. са 2381, а 2009 са 2282). Всичко за разглеждане са били **2773**. Свършени са били 2521 дела, от които 2274 в тримесечния срок, или 90%.

В началото на периода са останали несвършени 283 дела, а в края на периода са останали несвършени 252 дела.

За сравнение : през 2010г. и през 2009г. са били съответно 309 и 228 в началото и 283 и 309 в края на периода

Един от най -сигурните показатели за подобряване на дейността на съда е намаляването на несвършените дела и в този смисъл работата е била успешна, предвид увеличеното постъпление.

В съответствие с определената подсъдност, съдилищата са разглеждали възложените им от закона дела, като най-голям относителен дял принадлежи на

- престъпления против собствеността (45%) и
- делата за общоопасни престъпления (34%)

Тук обаче следва да се отбележи, че не във всички случаи делата за престъпленията против собствеността са водещи. В РС-Бургас, РС-Царево, РС-Карнобат, РС-Средец и РС-Айтос тези дела заемат най-голям дял, но в РС-Несебър, РС-Поморие най-много наказателни дела от общ характер са образувани за общоопасни престъпления по гл.ХІ НК, и по-конкретно- за престъпления по транспорта.

РС- Малко Търново пък чертае друга криминогенна обстановка. Най-много са делата, образувани за престъпления против Държава- по чл.279 НК. При това делата не са едно и две, а 11, през 2010г. са били 10, а през 2009г. са били почти наполовина (6 бр.) Наред с констатацията за цялостно увеличаване на броя на делата в този съд, може би идеята за закриването му ще претърпи рационална еволюция. И то не само, защото в съдебния район има ГКПП и държавна граница, при това външна за Европейския съюз, а и защото въпросът с лишаването от достъп до правосъдие следва да намери обосновано решение.

На съд са били предадени 3282 (2010г. - 2962, 2009г. – 2601)лица.

Осъдени са 3083 лица (2010г. – 2788, 2009 – 2450), от които **137 непълнолетни** (2010г. – 96, 2009 – 109), а **58 лица са оправдани** (при 42 за 2010г. и 33 за 2009г.) **Броят на оправдателните присъди в районните съдилища е едва 1,77 %.**

В светлината на анализа и за окръжния съд, увеличение на НОХД е регистрирано за последните три години за разлика от 2005,2006 и 2007г., когато делата са намалявали- през 2005г. са били 1943 дела, през 2006г. 1762, но през 2008г. са скочили на 2216 дела, през 2009г. броят им се е увеличил на 2282дела, през 2010г. е достигнал 2381 дела и през 2011г. е 2490 бр. наказателни общ характер дела.

Сравнително еднакво е постъплението от наказателните дела от частен характер – през отчетният период са 143, през 2010г. - 130, а през 2009г.- 106, както и на делата по чл.78аНК. За 2011г. те са 380, за 2010г. те са 421, за 2009г. са били 369.

Постъпилите НАХД са съответно 3179 дела през 2011г., 3242 дела през 2010г. и през 2009г. - 2408. Следва да се отбележи, че независимо от увеличението брой новообразувани НАХД през 2011г., усилията на районните съдии за бързо приключване на тези дела са видими.

Изключително натоварени са наказателните съдии и по дежурства, като този извод важи най-вече за РС-Бургас, най-натовареният съд в съдебния район. В сравнение с 2009г. през отчетната 2011г. броя на постъпилите там наказателни дела в се е увеличил с 327, през 2010г. с 1048 спрямо 2009г.

Този извод важи и за РС-Царево, където само разпитите са 245.

Структура на наказаната престъпност

2011г.

Престъпления против личността 136 лица
Престъпления против собствеността 1705
Против стопанството 99
Документни престъпления 48
Общопасни престъпления 891

2010г.

Престъпления против личността 132 лица
Престъпления против собствеността 1382
Против стопанството 74
Документни престъпления 42
Общопасни престъпления 985

2009г.

Престъпления против личността 118 лица
Престъпления против собствеността 1070
Против стопанството 51
Документни престъпления 30
Общопасни престъпления 1061

В тригодишния наблюдаван период, най-често съдилищата са разглеждали и осъждали лица, предадени на съд за кражба. За това престъпление за осъдени 1486 души.

Данните сочат, че разкриваемостта на т.нар. дребна престъпност може да се квалифицира като ефективна, но не такива изводи следват от обсъдената по-горе в дейността на Окръжен съд разкриваемост на тежки престъпления.

При определяне на наказанието съдиите са прилагали всички видове предвидени наказания.

През 2010г. са лишени от свобода до 3 години 1964 (за 2010г. – 1563, за 2009г. - 1285), от които в 1270 случая с приложение на чл.66 НК (2010г. – 984, 2009г. – 869). Това представлява **64,66%** от всички условно осъдени.

31 лица са лишени от свобода над 3 години (за 2010г. – 16, за 2009 - 14).

По отношение на **119 лица** (2010г. – 150, 2009г. – 116) е наложено наказание „глоба”. В **895** случая – пробация (2010г. – 959, 2009г – 916).

Прави впечатление изключително ниския дял на обжалваните дела спрямо общия брой. Това се дължи на големия брой приключили със споразумения дела.

От подлежащите на обжалване 647 (2010г. - 625, 2009г. – 608) решени по същество с присъда, **обжалвани са 231** (2010г. - 196, 2009г. – 158), или 35,70%, което също е показател по- скоро за ефективност, отколкото за качество, доколкото влизането в сила на първоинстанционната присъда, без да се развие обжалване е сигурен показател за постигане на целите на правосъдието.

Продължава тенденцията от последните години присъдите да са обжалвани от подсъдимите и техните адвокати в по-голям брой случаи, отколкото да са протестирани от прокурора.

Това е важна статистическа информация, която очертава съществена характеристика на правосъдието въобще. От една страна може да се прави извод за съответствие на наказанието с интересите на държавното обвинение, но от друга страна при сравнение с резултатите от въззивния контрол, не са рядко случаите, в които съдиите от окръжния съд се натъкват на случаи, когато липсата на протест прави невъзможно отстраняване на допуснати нарушения, прилагайки принципа за забрана влошаване положението на обжалващия.

От постъпилите в окръжния съд през 2011г. 283 въззивни наказателни дела и останалите несвършени 65 броя от 2010г. (общо 348 бр.), съотношението между жалба от подсъдим (224бр.) и протест (59бр.) на прокурора е **4:1**.

Присъдата е потвърдена в 154 случая, в 18 случая наказанието е намалено, по 23 дела е постановено връщане на делото на първата инстанция, по 11 дела въззивният съд е произнесъл нова присъда. Налице е основание за извод за добро качество на работата на районните съдии, доколкото в преобладаващия брой случаи съдебните им актове са потвърдени.

Районните съдии са разгледали и **3864 АХД**. През 2010г. са били 3632, а през 2009г. – 2631. Всички съдилища отчитат увеличения на броя им, въпреки това- добър показател за приключването им при отново същата кампанияност на внасянето им.

2. Дейност на районните съдилища по граждански дела

През 2011 година в районните съдилища са постъпили общо **19506 граждански дела**. От тях 12067 дела са на Районен съд-Бургас. В сравнение с 2009г. (9110 постъпили граждански дела) увеличението е с 2957бр. дела. През 2010г. (11178бр.) са били с 2068 броя повече от постъпилите през 2009г.

Разгледани са били общо **21503 граждански дела**.

Районните съдии са **свършили 19581 дела** (12153 от които са на РС-Бургас).

Най-голямо е постъплението на дела по **чл.410 и 417 от ГПК- 14167** във всички районни съдилища. Въпреки, че постъплението по този вид дела е ежедневие, съдиите не се оплакват от натоварването и сроковете за произнасяне, които ги притискат, а по-скоро от усложненото администриране, което представлява чисто техническа дейност и за което не е необходимо ангажирането на висококвалифициран съдийски труд. Тази дейност заема голяма част от ежедневието им.

Постоянно висок ръст в постъпленieto бележат делата по СК- 1146 постъпили и 1443 разгледани.

Но през отчетната година най-висок е делът на **облигационните искиове**, вкл. делата от и срещу търговци. По постъпилите искиове са образувани **1569** дела, разгледани са 2108 и са свършени 1340.

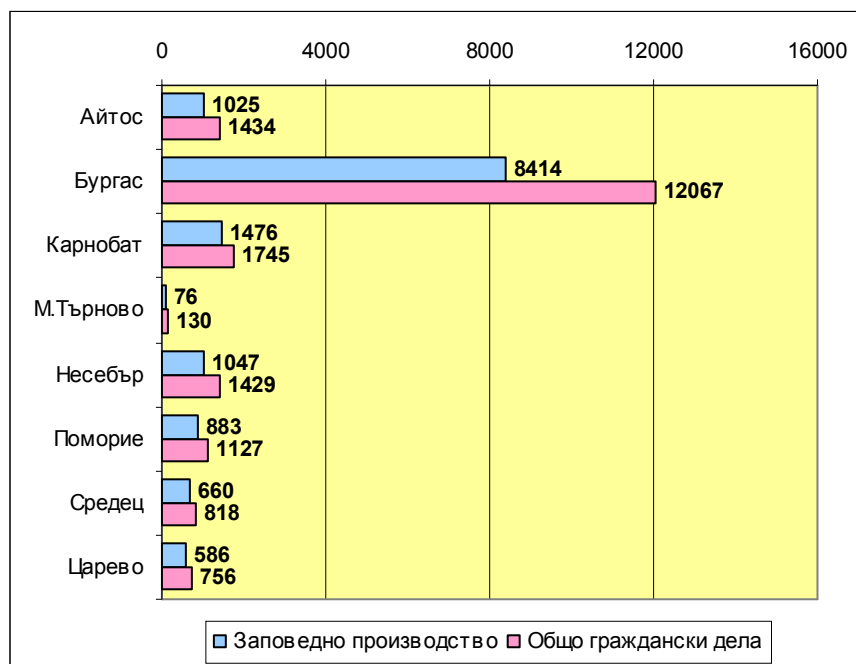
Във всички съдилища е запазена тенденцията за намаляване на вещните искиове, което е резултат от променената през 2008г. родова подсъдност и определящите я данъчни оценки, чиито размери са повишени. Затова пък, тези дела все повече се характеризират с усложнена фактическа и правна страна. Висящността на тези спорове е утежнена от продължителния процес по актуална идентификация на имотите, съобразно влезлите в сила кадастрални карти.

Трайно увеличение през последните години има и на трудовите дела. Ръстът на увеличение е с около 50% спрямо 2009г. и приблизително еднакъв в сравнение с 2010г.и се наблюдава във всички районни съдилища. Националните данни за ръста на безработица, зачестилите случаи на незаплащане на дължимите трудови възнаграждения и икономическата обстановка в страната, дават обяснението на повишения брой дела по КТ.

8% от делата са за домашно насилие и по Закона за закрила на децата.

По Закона за защита от дискриминацията в районните съдилища има едно образувано и две разгледани дела

Ето така изглежда **съотношението на образуваните по заповедното производство частни граждански дела спрямо всички останали граждански дела:**

Районните съдилища продължават да търпят критика по отношение на сročността по вещните дела. Като се има предвид, че при тях се търси защита на правото на собственост в най-голям брой случаи, дейността на съда трябва да се отличава с по-висока ефективност. Тук е относим и проблема с вещите лица-

недостатъчни, със спорна компетентност, свръхангажираност на няколкото добри специалисти за района.

От една страна- съдилищата в окръга срещат затруднение при разглеждане на тази група дела, което е сериозен проблем, от друга- забавянето идва изначално при снабдяване със схеми и скици от Агенцията по кадастъра и поради изправяне на нередовности, констатирани при подаване на искова молба почти по всяко второ дело, а от трета- специално делата за делба, които са двуфазни, нямат шанс да бъдат отчетени като приключени в срок, защото се броят като такива едва с постановяване на решението за извършване на делбата. Разбира се, тези дела никога не могат да приключат в тримесечния срок, поради обективни причини. Обективна е забавата и, ако бъде обжалвано решението на съда от първата фаза. Във втората фаза на делбата се установява, че съдилищата най-често се забавят от твърде непримиримите становища на страните по оценката на имотите и по начина на извършване на делбата. Тези са обективните и законни причини за продължителност на делбения процес.

Този вид дела са възложени на районните съдилища, като част от изключителната им подсъдност и представляват съществен дял от работата им, но практиката показва, че въпреки полагането на всички организационни мерки за преодоляване на констатираното състояние, това е невъзможно. Новият ГПК не предложи различно от досегашното решение.

Когато говорим за качество и ефективност, не винаги това се изчерпва с потвърждаване на съдебните актове. Фактори за това са и предвиждането на делата между инстанциите в по-кратък срок, съответно скъсяване на срока до окончателното решение, както и усилията на районните съдии последователно да наблюдават дейността си по намаляване броя на несвършените дела от минали периоди и да предприемат специални мерки за приключване на тези дела.

За да бъдем докрай честни, следва да подчертаем, че дела от стари години почти няма в съдебния район. Така например, в голям съд като Бургаският районен, делата над 5 години са едва 7 и те са делби или спирани до решаване на друго дело.

Отчитайки проблемите си в гражданското правораздаване, районните съдии не пестят критиките към действието на новия ГПК. Усложненото администриране по всички видове дела, вкл. подготовката на делата като съвкупна дейност от всичко, което следва да извърши съдията до първото съдебно заседание, заемащо по-голямата част от работния му ден, всъщност го лишава от време за чисто правна дейност, от време за размисъл и задълбочаване при решаване на делата, от възможност за подобряване на качеството на правосъдието и повишаване на собствената си квалификация. Всъщност, постановените в закрито и разпоредително заседание определения и разпореждания се измерват в хиляди, макар че не получават статистическо отразяване, за разлика от прокуратурата, където всяко действие на прокурора се отчита като произнесен акт. Наред с това, редица производства, които по стария ГПК приключваха в изключително кратки срокове, сега "губят време" в размяна на книжа и ненужни доклади, особено по елементарни от фактическа и правна страна казуси. В съдилищата се отчита само крайният съдебен акт. Това положение изначално залага възможността за неправилни изводи за

натовареността на институциите, която ще има съществено значение вкл. за кадровата политика при действието на изменения ЗСВ.

3. Натовареност на районните съдилища

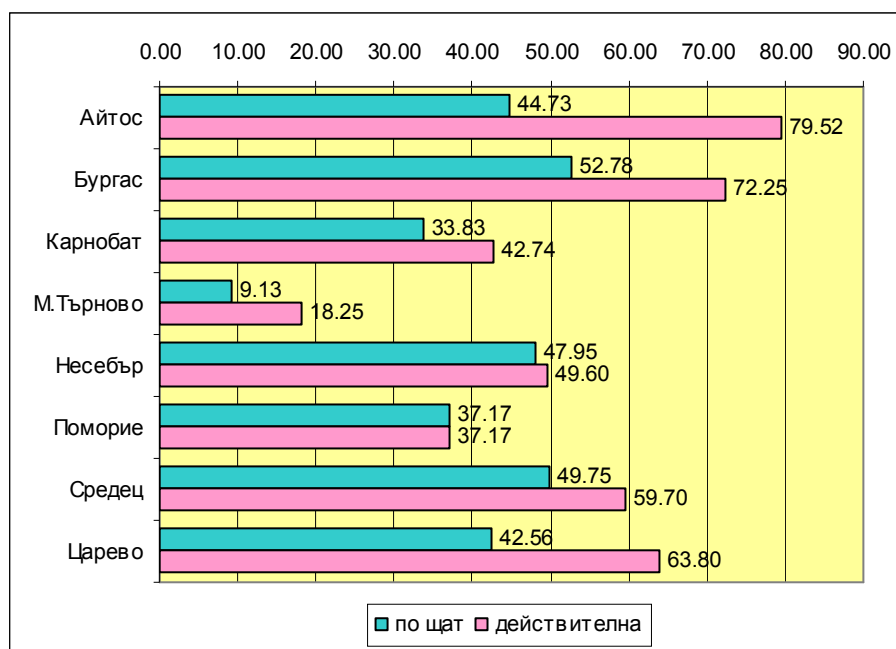
Действителната натовареност на районните съдии в съдебния район е : **61,28** дела на месец / разглежданите дела и **55,43** дела на месец/ спрямо свършените, при отчитане на отработените човекомесеци.

Натовареността по щат при 56 бр. магистрати е: 46,42 дела на месец/ разглежданите дела и 41,99 дела на месец/ свършените дела. Това съотношение би било вярно и би било отчетено като оптимално при запълнен щат.

Натовареността на гражданските съдии по щат(24) спрямо разглежданите дела е 74,66 дела на месец, а спрямо свършените- 67,99.

Натовареността на наказателните съдии по щат(20) спрямо разглежданите дела е 40,37 дела на месец, а спрямо свършените – 35,98.

Сравнение на натовареността по щат и действителната натовареност спрямо разглежданите дела :

Подобно е съотношението и за свършените дела при действителната натовареност спрямо отчитаната по щат.

4. Дейност по организация и административно управление на съдилищата.

2011 година беше поредната година на упорита и последователна съдебна реформа, при която неизменно над съдилищата се провеждаше постоянен мониторинг. Той, за съжаление, отчиташе преимуществено количествените показатели, а изводите следваха единствено и само от наказателните дела.

Липсата на кадрова политика, провеждана от ВСС, се отрази на всички съдилища в България, в т.ч. и на тези в Бургаски съдебен район. Броят на делата

и натовареността на съдиите се увеличава, но конкурсите все още не са приключили. Проблемът е в това, че дори и да приключат, кадровите проблеми няма да са решени, а задълбочени. И това е така, защото вместо запълване, се получава освобождаване- например 1 районен съдия става окръжен, 2 окръжни съдии стават апелативни, съответно освобождават се нови две места, съответно- районните съдии се преместват по хоризонтала, при което вместо да се запълнят щатове след конкурс, се освобождават два пъти повече. Считаме, че следваше да се обявят конкурсите по нива като се започне от най-високото и след като са заемат местата и освободят в по-долната инстанция, тогава да се пристъпва към провеждане на конкурс за по-долното ниво и така до най-ниските по степен съдилища. Това налага да се предприема командироване на съдии, което не е най-добрия модел за решаване на кадрови проблеми, още повече при недостиг на бюджетни средства. Това създава и допълнителни проблеми на председателите при планиране на работата им, а и не води до предвидимост по отношение на крайния резултат- разумно приключване на делата.

Направи се заявка за висок стандарт на управление на съдебната власт в административно отношение, което включва допълнителни ангажименти към дневния ред на съдилищата.

През годината, съдиите активно участваха при изработване на становища поискани от ВСС, ВКС, МП. Становища изразяваха и по предложенията за тълкувателни решения, доколкото ги засягаха. Наред с Окръжния съд, всички районни съдии активно участваха в инициативите на Форума на съдилищата, благодарение на една от които бяха обявени конкурсите, макар и не по начина, по който се предлагаше. Районен съд- Бургас продължи участието си и в План 2 на "Програмата за развитие на съдебната система", която в резултат на обмяната на добрите практики достигната в различните съдилища, спомага за подобряване дейността на съда. Председателите на районните съдилища са доста активни по отношение на инициативи за подобряване на правосъдната дейност и повишаване на ефективността на съда.

Предвид заявките и желанието на съдиите, през годината са проведени обобщения по значими за правораздаването въпроси на регионално ниво.

Съдиите от Бургаски съдебен окръг имат многообразни прояви в различни национални и международни програми за квалификация. Участието в семинарите на широк кръг съдии е приоритет в дейността на ръководството на Окръжен съд и председателите на Районните съдилища от съдебния район.

Следи се за осигуряване на еднаква възможност за отделните съдии да посетят квалификационни семинари във връзка с непосредствената им работа, с новостите в законодателството и специализираното обучение по Европейско право.

Продължи много успешно участието на окръжни и районни съдии в програмите за обучение на магистрати като обучители в НИП. В съдебния окръг на окръжно и районно ниво работят съдии - обучители с добра репутация като лектори.

Отделни съдии, ползващи чужди езици се ползват от възможностите да се обучават по програми в други европейски държави и това трябва да продължи и да се поощрява от административните им ръководители. Следва да се работи за възможността съдиите от Бургаски съдебен окръг да участват все по-активно в различни национални и международни програми за квалификация.

Ръководителите следва да се отнасят с много внимание към повишаване на квалификацията на съдиите, без обаче да се допусне този процес да се отклони в самоцел и да бъдат напуснати действителните цели на квалификацията – подобряване на собствената работа.

Продължаваме да отчитаме липсата на адекватно медийно представяне на съда и липсата на пресаташе.

Дейността на съдилищата и съдиите бе отчитана много пъти през годината- в рамките на апелативния район по инициатива на Апелативен съд, по тематични проверки от Инспектората на ВСС. Ревизия за състоянието на районните съдилища също беше извършена в началото на отчетния период, както и през годината по повод сигнали.

Наред с анализа за делата с обществен интерес, на върнатите на прокурора за доразследване, акцент се постави на причините за отлагане и неприключване на дела, на проблемите по гражданското съдопроизводство, новите разпоредби на НПК и т.н.

По писма от ИВСС във връзка със сигнали или по повод други проверки по дела беше възложено на председателя проверка по 5 дела.

По постъпили молби и жалби от граждани през 2011 са извършвани проверки и е отговаряно по 23 от тях.

72 броя са извършените и изпратени до държавни институции справки по движението на дела в БОС.

Общият регистрационен брой на кореспонденцията на председателя за 2011г. е 1061 постъпили и изпратени писма. Нагнетяването на общественото мнение против съда като институция и съдиите предизвика вълна от всеобщо недоволство към нашата работа, без значение, че даващите й публично оценка са със заявена нужда от правно ограмотяване.

Не е установена във всички изброени форми на наблюдение и контрол слабост в работата на окръжния съд от степен на нарушение или отсъствие на административен капацитет.

В дейността на районните съдилища установените пропуски са по- скоро типични за съответното ниво, отколкото обосновават извод за сериозни проблеми.

За съжаление, следва да констатираме, че бюрократичният подход в системата се задълбочава, което е неоправдано на фона на същността на професията и истинските проблеми на правосъдието.

Няма да се уморим и да напомняме за онова състояние на духа, наречено независимост в контекста на личната преценка и качества, както няма да се уморим да отстоява институционалната независимостта.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Работата на Окръжен съд- гр.Бургас и районните съдилища през отчетната година може да бъде определена с пълно основание като много добра.

Въпреки големия обем дела, некачествено правораздаване и неоснователно забавяне на делата не бе допуснато.

Въпреки засиленият обществен натиск, компромиси с правосъдието и независимостта си бургаските магистрати не допуснаха. Чувството за отговорност не напусна никого, чувството за дълг- също.

Проблемите на съдилищата са решими и структурирани в програмата на Окръжен съд-Бургас за период напред.

Усилията ни през 2012 година отново следва да бъдат насочени към повишаване качеството на предлаганото правосъдие, към срочно и качествено приключване на делата, към все по-доброто им администриране от страна на съдебната администрация и улесняване достъпа до правосъдие. Наред с всичко това, наша задача е и повишаването на правната култура на обществото.

Най-важно е да продължим да работим със същото темпо и чувство за отговорност, да отстояваме независимостта си професионално, да сме чувствителни към дневния ред на правосъдието и да не допуснем безразличие към това, което вършим.

*Административен ръководител-
Председател на Окръжен съд гр. Бургас:*

Боряна Димитрова